

(4) ลักษณะของเด็ก ได้แก่ เพศ ชั้นเรียน และทัศนคติของเด็กต่อการควบคุมสื่อมวลชนของผู้ปกครอง

ตัวแปรตาม คือ ภูมิต้านทานการเสพติดของเด็ก มีทั้งหมด 6 ตัวแปร แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ (1) ความรู้เกี่ยวกับการเสพติด ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเสพติด และความรู้เกี่ยวกับผลของยาเสพติด (2) อารมณ์เกี่ยวกับการเสพติด ประกอบด้วยทัศนคติต่อการเสพติด และปริมาณการชักจูงจากเพื่อน (3) พฤติกรรมเกี่ยวกับการเสพติด ได้แก่ ปริมาณความใกล้ชิดกับยาเสพติด

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ปัจจัยทางครอบครัว เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และปัจจัยทางครอบครัวตามลักษณะของเด็ก คือ ทัศนคติของเด็กต่อการควบคุมสื่อมวลชนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภูมิต้านทานการเสพติดของเด็ก 3 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเสพติด ปริมาณการชักจูงจากเพื่อน และปริมาณความใกล้ชิดกับยาเสพติด ผลปรากฏอย่างเด่นชัดว่า การที่เด็กรายงานว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก แบบรักสนับสนุนมาก เด็กมีทัศนคติที่ดีมากต่อการควบคุมสื่อมวลชนฯ จะมีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเสพติดมากกว่า ปฏิเสธการชักจูงจากเพื่อนมากกว่า เด็กที่รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย รักสนับสนุนน้อย และเด็กมีทัศนคติที่ด้อยต่อการควบคุมสื่อมวลชนฯ ส่วนเด็กที่รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย แบบรักสนับสนุนน้อย และเด็กมีทัศนคติที่ด้อยต่อการควบคุมสื่อมวลชนฯ จะมีความใกล้ชิดกับยาเสพติดมากกว่าเด็กที่รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก รักสนับสนุนมาก และเด็กมีทัศนคติที่ดีมากต่อการควบคุมสื่อมวลชนฯ

2) ภูมิต้านทานการเสพติดของเด็ก 3 ประเภท ๆ ละหนึ่งด้าน เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ (ก) ภูมิต้านทานการเสพติดประเภทพฤติกรรมเกี่ยวกับการเสพติด ด้านปริมาณความใกล้ชิดกับยาเสพติด (ข) ภูมิต้านทานการเสพติดประเภทความรู้เกี่ยวกับการเสพติดด้านความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเสพติด และ (ค) ภูมิต้านทานการเสพติดประเภทอารมณ์เกี่ยวกับการเสพติด ด้านปริมาณการชักจูงจากเพื่อน ทั้งนี้ปรากฏว่าภูมิต้านทานการเสพติดทั้ง 3 ด้านดังกล่าว แปรปรวนไปตามปัจจัยทางครอบครัวทั้ง 3 ปัจจัยคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และทัศนคติของเด็กต่อการควบคุมสื่อมวลชนของผู้ปกครอง ผลปรากฏอย่างเชื่อมั่นได้ว่า เด็กที่มีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเสพติดมาก ปฏิเสธการชักจูง

จากเพื่อนมาก คือ เด็กที่รายงานว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก และเด็กมีทัศนคติที่ดีมากต่อการควบคุมสื่อมวลชนฯ ส่วนเด็กที่มีความใกล้ชิดกับยาเสพติดมาก คือเด็กที่รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อยและเด็กมีทัศนคติที่ด้อยต่อการควบคุมสื่อมวลชนฯ

3) ประเภทของเยาวชนที่พบความสัมพันธ์ระหว่าง ภูมิด้านทานการเสพติดของเด็ก กับปัจจัยทางครอบครัว ได้แก่ กลุ่มย่อยที่แบ่งตามลักษณะของครอบครัว 4 กลุ่ม เรียงตามลำดับความสำคัญอย่างเด่นชัดดังนี้คือ กลุ่มนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่ำ นักเรียนจากครอบครัวขนาดเล็ก และนักเรียนจากครอบครัวขนาดใหญ่ นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา ผลปรากฏอย่างเชื่อมั่นได้ว่า (ก) ในกลุ่มนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่ำ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภูมิด้านทานการเสพติด 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเสพติด ปริมาณการชักจูงจากเพื่อน และปริมาณความใกล้ชิดกับยาเสพติด ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภูมิด้านทานการเสพติด 2 ด้าน คือ การชักจูงจากเพื่อนและความใกล้ชิดกับยาเสพติด ส่วนนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาสูง พบว่าการอบรมเลี้ยงดูไม่เกี่ยวข้องกับภูมิด้านทานการเสพติดของเด็ก (ข) ในกลุ่มนักเรียนจากครอบครัวขนาดเล็กและขนาดใหญ่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเสพติดมากกว่ากลุ่มนักเรียนจากครอบครัวขนาดกลาง ส่วนทัศนคติของเด็กต่อการควบคุมสื่อมวลชนฯ มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเสพติด และการชักจูงจากเพื่อน มากกว่ากลุ่มนักเรียนจากครอบครัวขนาดกลาง (ค) ในกลุ่มนักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภูมิด้านทานการเสพติดทั้ง 3 ด้านคือ ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเสพติด การชักจูงจากเพื่อน และความใกล้ชิดกับยาเสพติด แตกต่างจากนักเรียนที่อาศัยอยู่กับผู้อื่น ซึ่งไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน กับภูมิด้านทานการเสพติดทั้ง 3 ด้านดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง สามารถต้านทานอิทธิพลการชักจูงจากเพื่อนได้มากในกลุ่มนักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา แต่ไม่พบความสัมพันธ์เช่นนี้ในกลุ่มนักเรียนที่อาศัยอยู่กับผู้อื่น

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะโดยสรุปดังต่อไปนี้

1. บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู เยาวชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ควรได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดอย่างถูกต้อง และเชื่อถือได้

2. ควรจัดยาเสพติดศึกษาเข้าในโครงการป้องกันยาเสพติดให้โทษ ทั้งในโรงเรียน รัฐบาลและโรงเรียนเอกชน โดยมุ่งเน้นถึงพิษภัยของยาเสพติด รวมทั้งโทษของบุหรี่ และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

3. ควรจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายบิดามารดา นักเรียน และนักศึกษาให้ได้ปรึกษานานหรือร่วมกันเพื่อหาทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด

4. บิดามารดาควรได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยเฉพาะในบิดาที่มีระดับการศึกษาต่ำ ครอบครัวขนาดเล็ก ครอบครัวขนาดใหญ่ และครอบครัวที่บุตรอาศัยอยู่กับบิดามารดา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดามารดาควรใช้การอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบใช้เหตุผลมาก และรักสนับสุนนมาก

5. ควรสร้างคุณภาพในเยาวชนด้วยการเสริมสร้างทัศนคติที่ดี ในเด็กต่อการควบคุมสื่อมวลชนของผู้ปกครอง โดยบิดามารดาควรชี้แนะให้เด็กเห็นคุณประโยชน์ของการรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ นอกจากนี้เด็กจะเกิดความพอใจที่บิดามารดาให้ความสนใจต่อตนในการรับสื่อมวลชน ซึ่งจะเป็นผลให้เด็กพร้อมที่จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำของบิดามารดา

6. กลุ่มเยาวชน 4 กลุ่มซึ่งได้แก่ นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่ำ นักเรียนจากครอบครัวขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และนักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา ควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก รักสนับสุนนมาก และเด็กได้รับการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการควบคุมสื่อมวลชนเพื่อช่วยให้เด็กมีภูมิต้านทานการเสพติด 3 ด้านสูง ซึ่งได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเสพติด การปฏิเสธการชักจูงจากเพื่อน และความสามารถในการที่จะไม่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ชื่อโครงการวิจัย	การใช้วิธีการบำบัดรักษาและอบรมพื้นฟูจิตใจ (แบบบังคับ) แทนการใช้เรือนจำต่อผู้กระทำผิดฐานเสพยาเสพติด
ผู้วิจัย	ประเทือง ธนิตผล วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญวิทยาและงานยุติธรรม) คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ. 2530
ประเภทงานวิจัย	การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการใช้วิธีการบำบัดรักษาและอบรมแก้ไขฟื้นฟูจิตใจ (แบบบังคับ) แทนการใช้เรือนจำ ต่อผู้กระทำผิดฐานติดยาเสพติด
2. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงทัศนคติ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการดังกล่าว (ข้อ 1) ของผู้ที่เกี่ยวข้องในขบวนการยุติธรรม และผู้ที่เกี่ยวข้องในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียในการใช้วิธีการดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

มีลักษณะเป็นวิจัยสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด สุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควต้า 6 กลุ่ม 7 ละ 50 คน รวม 300 คน ได้แก่ ผู้พิพากษา อัยการ ตำรวจ ราชทัณฑ์ ป.ป.ส. แพทย์และพยาบาล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บุคลากรส่วนใหญ่ในกระบวนการยุติธรรม และที่ปฏิบัติงานด้านบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด มีความเห็นว่า 'ผู้ติดยาเสพติดเป็นผู้ป่วย มิใช่อาชญากร' จึงไม่ควรใช้โทษจำคุกแก่ผู้ติดยาเสพติด
2. ควรสนับสนุนให้ใช้วิธีบำบัดรักษาผู้กระทำผิดฐานเสพยาเสพติดครั้งแรก โดยมีเงื่อนไขบังคับให้รับการบำบัดรักษาจนครบขั้นตอนโดยสถานบำบัดรักษาที่จัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ

แผนการบำบัดรักษาในเรือนจำและทัณฑสถาน ซึ่งควรใช้กับผู้ที่เสพยาเสพติดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เลิกไม่ได้ โดยให้มีโทษจำคุกอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อให้อยู่บำบัดรักษาครบทุกขั้นตอนจน แน่ใจว่าเลิกได้

3. ควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายยาเสพติด ให้ศาลลงโทษอย่างหนักแก่ผู้กระทำผิดฐาน ผลิตและค้ายาเสพติด และควรมีกฎหมายยึดทรัพย์สินของผู้กระทำผิดดังกล่าวด้วย

4. ในทางปฏิบัติที่เป็นอยู่ยังขาดการประสานงาน การร่วมมือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของหน่วยงาน และบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้าน บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

5. ป้องกันการเสพยาเสพติดและสารเสพติดต่าง ๆ โดยพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพ มีความอบอุ่นทางครอบครัวและโรงเรียน เมื่อสภาพจิตใจดีก็ไม่หันไปพึ่งยาเสพติด ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ถึงโทษของยาเสพติด

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัย (ประเทือง ธนิตผล, 2530: 148-153) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

1. จากผลวิจัยพบว่า บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ คือ ผู้พิพากษา อัยการ ตำรวจ ราชทัณฑ์ ป.ป.ส. และแพทย์พยาบาล ส่วนมากเห็นด้วยกับแนวความคิดว่า "ผู้ติดยาเสพติดเป็นผู้ป่วยมิใช่อาชญากร" การลงโทษจำคุกแก่ผู้ติดยาเสพติด (โดยเฉพาะผู้เสพติด เป็นครั้งแรก) เป็นการทารุณจิตใจและรุนแรงเกินไป ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นผู้มีจิตใจ อ่อนแอหวั่นไหวไปกับสิ่งแวดล้อม และสิ่งเร้าได้โดยง่ายกว่าคนปกติทั่วไป หลายรายก็มีจิต บกพร่องเพราะการได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เอาใจใส่ พวกนี้ไม่มีที่พึ่งทางใจจึงหันเข้า หายาเสพติดทั้ง ๆ ที่รู้อยู่ว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ก็ยังซนลองเสพดูหวังผลแค่ความสุขสบายใจเฉพาะหน้าชั่วคราวช่วยยามเท่านั้น ผลร้ายที่จะตามมาไม่สนใจ หลายรายขาดความอบอุ่นใน ครอบครัวจึงหาความอบอุ่นคลาไคลเหงาจากเพื่อนฝูง และรักเพื่อนเชื่อเพื่อนมาก ต้องทำตัวให้ เข้ากับเพื่อนในกลุ่มได้ เพื่อนชวนให้ลองเสพก็เสพเพียง 1-2 ครั้งก็ติด เพราะคนพวกนี้มักจะติด ง่ายง่ายมาก เพราะสติเหนียวรั้งใจมีน้อยมาก

ผู้ติดยาเสพติดที่ไปกระทำความผิดทางอาญานั้นส่วนใหญ่ไม่ได้มีจิตใจที่เหี้ยมโหด ไม่มีนิสัยชั่วร้ายเลวทรามอย่างพวกอาชญากรโดยสันดาน แต่การที่พวกเขากระทำผิดไปเพราะ ฤทธิ์ของความอยากในยาเสพติด เมื่อไม่มีเงินก็คิดหาเงินมาซื้อยาเสพติดด้วยวิธีง่าย ๆ สิ้นคิด เพื่อให้ได้เงินมาและรวดเร็วที่สุด เพื่อบำบัดความอยากและความทุกข์ทรมานที่ขาดยาเสพติด

เมื่อทุกฝ่ายยอมรับแล้วว่าผู้ติดยาเสพติดเป็นผู้ป่วยมิใช่อาชญากร ก็ไม่ควรส่งพวกเขาไปบำบัดรักษาในเรือนจำหรือทัณฑสถาน ไม่ควรลงโทษจำคุกแก่พวกเขา เพราะทำให้เสียอนาคต เสียประวัติ ถูกตราหน้า มีปมด้อยไปตลอดชีวิต

2. การส่งผู้ติดยาเสพติดไปบำบัดรักษาในเรือนจำและทัณฑสถาน เป็นภาระหนักมากต่อกรมราชทัณฑ์ขณะนี้ เพราะความไม่เพียงพอในหลาย ๆ ประการ และความไม่พร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น

2.1 ขาดงบประมาณอย่างมาก ถ้าคิดเป็นรายหัวแล้วรัฐให้งบประมาณในการบำบัดรักษาน้อยเหลือเกินแทบจะทำอะไรไม่ได้เลย หากไม่มีรายได้เสริมจากการขายสินค้าที่นักโทษผลิต

2.2 เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ จึงขาดแคลนแพทย์พยาบาลและผู้เชี่ยวชาญ และมีความรู้ด้านบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ทำให้วิธีการรักษาทำไม่ได้ดี เช่น การตรวจปัสสาวะโดยสม่ำเสมอ การให้ยาทดแทน ยาแก้ปวดประสาติ ๗ และยานอนหลับเพื่อลดความทรมาน ฯลฯ ทำไม่ได้เพราะขาดเงินงบประมาณ ดังนั้นการรักษาจึงเป็นการมุ่งให้อดได้เองซึ่งทรมานมาก จะได้เกิดความเช็ดหลาบในรสชาติของการ 'ลงแดง' 'การหักดิบ' ถ้าอาละวาดหนักทุรนทุรายมาก ก็จับขังเดี่ยวจนกว่าจะสงบลงได้เอง เมื่อเป็นเช่นนี้สภาพจิตใจของผู้ติดยาเสพติดจะยิ่งแย่งลงเป็นส่วนใหญ่ เพราะทั้งทรมานทุกข์ทรมานและสภาพแวดล้อมร้ายกว่าภายนอก ยิ่งหล่อหลอมจิตใจให้หยาบกระด้าง หรือมีจะนั้นก็ฟันเฟืองได้ หากไม่อาจอดทนให้พ้นจากระยะเวลา 2-3 อาทิตย์แรกได้

2.3 ความจริงแล้วหน้าที่หลักของกรมราชทัณฑ์ มุ่งในการควบคุมกักขังผู้ต้องขังนักโทษให้ได้รับโทษตามคำพิพากษาของศาลจนครบกำหนดไม่ให้หลบหนี หรือกล่าวได้ว่ามีหน้าที่ควบคุมให้ผู้กระทำผิดชดใช้กรรมชั่วที่ก่อไว้ ซึ่งก็นับว่าเป็นการยากและหนักมากในสภาพของปัจจุบันซึ่งได้รับงบประมาณน้อย บุคลากรไม่เพียงพอแล้วยังต้องมารับภาระในด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่ปกติไม่ใช่ผู้ป่วยธรรมดาทั่วไป มองดูแล้วเหมือนรัฐลำเอียงต่อกรมราชทัณฑ์มากคือ ใช้งานหนักมากและเป็นงานที่ยากที่จะทำให้ได้ผลดี แต่ให้เงินช่วยเหลือสนับสนุนน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ในขบวนการยุติธรรมอื่นอีกหลายประเภท กรมราชทัณฑ์ต้องดิ้นรนหาเงินช่วยเหลือตัวเองโดยใช้แรงงานนักโทษ โชคดีที่ประชาชนเห็นใจให้การสนับสนุนช่วยอุดหนุนซื้อสินค้าของกรมราชทัณฑ์อยู่เสมอ

3. จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่สนับสนุนให้ใช้วิธีบำบัดรักษาแบบบังคับโดยไม่ใช้เรือนจำ แก่ผู้ติดยาเสพติดที่ติดเป็นครั้งแรก หรือติดได้ไม่นาน และจะได้ผลดีถ้ามีมาตรการดังนี้

3.1 การลงโทษทางอาญาแก่ผู้ติดยาที่ฝ่าฝืนไม่เข้ารับการรักษาจนครบขั้นตอนจนหายขาด

3.2 ส่วนการบำบัดรักษาในเรือนจำและทัณฑสถานนั้น จำเป็นต้องมีแต่ให้ใช้เฉพาะผู้ติดยาเสพติดที่ไม่หายขาดกลับไปเสพติซ้ำอีกเกิน 3 ครั้ง และพวกนี้ต้องมีโทษให้บำบัดรักษาในทัณฑสถานตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป

3.3 มีบทลงโทษ (เช่นปรับ) แก่ผู้ที่ติดยาเสพติดแล้วไม่เข้ารับการรักษา

วิธีการบำบัดรักษาแบบบังคับควรแยกประเภทผู้ติดยา เช่น พวกติดครั้งแรก พวกติดไม่นาน พวกติดมานาน พวกจิตบกพร่อง เป็นต้น และวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการติดยาเสพติดเป็นราย ๆ ไป การบำบัดรักษาต้องทำทั้งทางกายและทางใจ เพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ผู้ติดยามีจิตใจเข้มแข็ง เชื่อมั่นในตัวเอง มีปัญหาก็ไม่หันไปเสพยาเสพติดอีก

สถานที่ในการบำบัดรักษาแบบบังคับควรอยู่ห่างไกลจากสภาพแวดล้อมเดิม มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ที่ดี คล้ายนิคม (หรือการเก็บตัวนักกีฬา) ฝึกให้ผู้ติดยาที่รักษาจนอดได้แล้ว เข้าฝึกอบรมฟื้นฟูจิตใจและฝึกอาชีพ เพื่อให้ช่วยเหลือตัวเองได้ และมีจิตใจมั่นคงเมื่อออกไปเผชิญชีวิตในสังคมภายนอก

ต้องมีหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบงานนี้โดยเฉพาะ และมีการสอดส่องดูแลและติดตามผล และส่งเคราะห์หลังปลดปล่อย สำหรับเรื่องนี้กลุ่มตัวอย่างอาชีพตำรวจและราชทัณฑ์ มีความเห็นตรงกันว่า ควรให้อยู่ในความรับผิดชอบของ ป.ป.ส. เพราะมีความพร้อมด้านงบประมาณสนับสนุนซึ่งได้จากองค์การระหว่างประเทศ เพราะขณะนี้ ป.ป.ส. มีหน้าที่หลักในด้านปราบปราม (ซึ่งทำร่วมกับตำรวจ) รองลงมาก็เผยแพร่ความรู้ ดังนั้นจึงควรรับงานด้านบำบัดรักษาไปทำให้ได้ผลดีขึ้น และอาจจะทำให้องค์การระหว่างประเทศให้เงินสนับสนุนมากยิ่งขึ้น

3.4 หน่วยงานและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ยังขาดการประสานงานกัน ควรมีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อเสนอแนะ และรับทราบปัญหาและอุปสรรคในกฎปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม การประชุมสัมมนาดังกล่าวควรทำในทุกระดับ เช่น ระดับผู้บริหารผู้วางนโยบาย ระดับหัวหน้างาน ระดับผู้ปฏิบัติการ เป็นต้น

โดยเฉพาะกลุ่มผู้พิพากษามักจะถูกกลุ่มอื่น ๆ ในกระบวนการยุติธรรมมองเหมือนอยู่ใน 'หอคอยงาช้าง' และถูกกล่าวถึงในทำนอง 'ถือตัว' และไม่ค่อยยอมเปลี่ยนแปลงอะไรง่าย ๆ เช่น แนวความคิดทางอาชญาวิทยา วิธีการทำงาน และทัศนคติ มักถือตามรอยเก่า (ผู้พิพากษารุ่นก่อน ๆ) จนเป็นหลักเกณฑ์ถือปฏิบัติจนเป็นประเพณี

สำหรับกลุ่มตำรวจมักจะถูกมองเหมือนปราบปรามไม่จริงใจกับผู้กระทำผิด เช่น ผู้ผลิต ผู้ค้ารายใหญ่ ไม่ค่อยถูกจับเพราะเกรงอิทธิพลด้านการเงินและการเมือง และถูกติงว่าชอบใช้วิธียัดเยียดของกลางจับผู้ติดเสพติด เป็นต้น

สำหรับกลุ่มราชทัณฑ์โดยทั่วไป ได้รับการเห็นใจว่ารับภาระหนัก แต่ก็ถูกติงว่าทำไมจึงมีการลักลอบซื้อขายยาเสพติดในเรือนจำและทัณฑสถานอยู่อีก

กลุ่มแพทย์พยาบาลบนวังกานด้านบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด เป็นงานหนักเหนื่อยและเครียดจริง ๆ เพราะผู้เข้ารักษารักษาแต่ละคนมีสภาพและพฤติกรรมไม่เจริญหูเจริญตาเลย นอกจากนี้ในการทำงานในเสาร์อาทิตย์และวันหยุดราชการ หรือล่วงเวลานั้นรัฐควรให้ค่าตอบแทนเป็น 2 เท่าตามกฎหมาย เพราะที่ได้อยู่ขณะนี้เหนื่อยมากและควรจัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแก้ปัญหาปรับปรุงงานในระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้านบำบัดรักษาตามสถานพยาบาล และศูนย์บำบัด และสถานพยาบาลเอกชน

4. ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ที่กลับเสพติดซ้ำแล้วซ้ำอีก เพราะ 'ความคิดถึง' คือคิดถึงความสุขความรู้สึกสบายทั้งกายและใจเมื่อได้เสพยาเสพติด ความรู้สึกเคลิ้มเคลิ้ม ลืมความทุกข์และเรื่องกังวลใจร้อนใจต่าง ๆ ลงหมดสิ้น ฯลฯ มัน 'ลืมไม่ลง' จริง ๆ คิดดูแล้วพวกติดยาพวกนี้ติดใจในความรู้สึกที่ได้รับเมื่อเสพยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดกล่าวตรงกันว่ามัน 'คิดถึง' 'ลืมไม่ลง' 'หวนหาอาลัย' อยากเสพยายิ่งกว่าติดผู้หญิง (ในระยะเวลาที่ไม่เห็นหน้าเจ้ากิ้นข้าวไม่ลงหรือไม่เห็นหน้าได้เห็นหลังคาบ้านก็ยังดี) หลายท่านก็ มันอยากสูดอยากเสพยายิ่งกว่าความต้องการทางเพศ หรือรักษายาเสพติดยิ่งกว่าภรรยา ฯลฯ

5. ปัญหาการเสพติดซ้ำเป็นปัญหาที่แก้ยาก จากผลการวิจัยพบว่า ไม่มีวิธีการใดจะใช้ได้ผลดีนอกจากการบำบัดรักษาทางใจ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้ที่ติดยาเสพติดจนเลิกไม่ได้ให้มีจิตใจเข้มแข็ง เชื้อมัน และพยายามที่จะเลิกให้ได้อย่างจริงจัง

ผู้วิจัยเห็นว่าวิธีหนึ่งที่ดีและไม่สิ้นเปลืองเงิน ก็คือใช้ศาสนาช่วยซึ่งก็เริ่มมีใช้อยู่บ้างแล้ว แต่ยังไม่แพร่หลายจริงจัง ข้อสำคัญคือสร้างความเชื่อมั่นทำให้เกิดศรัทธาขึ้นในจิตใจผู้ติดยาว่าจะต้องทำความดีให้ได้จะกลับตัวเป็นคนดีให้ได้ ต้องเลิกเสพยาให้ได้ การฝึกปฏิบัติทำจิตใจให้สงบด้วยวิธีทำใจให้มีสมาธิ สงบอย่างสม่ำเสมอจะทำให้จิตใจเข้มแข็งมีสติยับยั้ง เน้นยาว

รังใจห้ามใจได้ ขณะอื่นใดไม่ยากเท่าขณะใจตัวเอง การฝึกจิตใจต้องใช้เวลาานาน มีผู้ให้คำแนะนำที่ดีและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีด้วยจึงจะได้ผล ซึ่งก็เป็นไปได้ยากถ้าจะให้รัฐจัดการให้ ผู้ติดยาผู้นั้นต้องเฝ้าหาช่วยตัวเอง

6. จากผลการวิจัยพบว่าบุคลากรทุกฝ่ายส่วนใหญ่เห็นสมควรให้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายยาเสพติดที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ทั้งด้านปราบปรามและบำบัดรักษา กล่าวคือ

6.1 ให้มีการแก้ไขโดยยึดทรัพย์สินของผู้ต้องสงสัยว่าค้าหรือผลิตยาเสพติดโดยผู้มีอำนาจของรัฐ แล้วให้ผู้ถูกยึดทรัพย์สินพิสูจน์ต่อศาลว่าได้ทรัพย์สินนั้น ๆ มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากพิสูจน์ไม่ได้ก็ให้ทรัพย์สินที่ถูกยึดตกเป็นของรัฐ

6.2 ด้านบำบัดรักษาควรเพิ่มเติมและแก้ไขให้มีการบำบัดรักษาแบบบังคับโดยไม่ใช้เรือนจำ ดังนั้นการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดจะมี 3 ระบบคือ

1. ระบบสมัครใจ เปิดรับรักษาทั่วไปตามสถานพยาบาลต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน
2. ระบบบังคับ เปิดรับรักษาผู้ที่ถูกจับและตรวจพบว่าติดยาเสพติดแต่เพิ่งเสพติดเป็นครั้งแรก และเสพซ้ำไม่เกิน 3 ครั้ง
3. ระบบต้องโทษ ใช้สำหรับผู้ติดยาเสพติดที่กระทำความผิดทางอาญาและผู้ติดยาเสพติดซ้ำเกิน 3 ครั้ง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยศึกษาทัศนคติของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยมุ่งเน้นในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายยาเสพติด ในประเด็นการลงโทษแก่ผู้ผลิต ผู้ค้ารายใหญ่ ให้มีโทษหนักขึ้น และการออกกฎหมายยึดทรัพย์สินผู้กระทำความผิดซึ่งศาลตัดสินลงโทษแล้ว และให้กฎหมายนี้มีผลใช้กับทนายและครอบครัวของผู้กระทำผิดด้วย
2. ควรทำการศึกษานักวิชาการผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการบำบัดรักษาและนักวิชาการทางด้านนี้ และนักวิชาการทางด้านอาชญาวิทยา และสังคมสงเคราะห์ เพื่อศึกษามาตรการ วิธีการดำเนินงานและขั้นตอนในการจัดให้มีสถานบำบัดรักษาแบบบังคับ
3. ควรทำการศึกษาวิจัยในการนำสถาบันศาสนา (พระสงฆ์ แม่ชี วัด) เข้ามามีส่วนช่วยในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดอย่างจริงจัง โดยให้ถือเป็นการที่ศาสนาสงเคราะห์สังคม โดยมีเถระสมาคมให้การสนับสนุนและดำเนินการ

ชื่อโครงการวิจัย	การศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา พ.ศ. 2530
ผู้วิจัย	นายประเสริฐ ดันสกุล และคณะ โครงการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู ร่วมกับ N.A.U. สถานทูตสหรัฐอเมริกา
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ. 2530
ประเภทงานวิจัย	ความรู้ทั่วไป (จำนวน ปริมาณ สภาพปัญหา สาเหตุการใช้จ่าย ทัศนคติของนักเรียนและนักศึกษา) การป้องกัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดของนักเรียนและนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาสาเหตุในการใช้สารเสพติดของนักเรียนและนักศึกษา
3. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักเรียนและนักศึกษาดูสารเสพติด การใช้สารเสพติด และ

ผู้ใช้สารเสพติด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยมีลักษณะเป็นการวิจัยสำรวจกลุ่มตัวอย่าง นักเรียน นักศึกษาระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2529 จำนวน 10,446 คน เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 7,245 คน และนักศึกษาระดับอุดมศึกษา 3,201 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2530-วันที่ 10 มีนาคม 2530 เรื่องที่สอบถามมีประเด็นหลัก 3 ประเด็นดังนี้คือ สภาพการใช้สารเสพติด สาเหตุของการใช้สารเสพติด และทัศนคติของนักเรียนและนักศึกษาดูสารเสพติด การใช้และผู้ใช้สารเสพติด

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

นักเรียนและนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ยาเสพติดทั้ง 10 ชนิด แต่ถ้าพิจารณาเฉพาะผู้ที่เคยใช้ยาเสพติด พบว่าสารเสพติด 5 อันดับแรกที่ใช้มากที่สุด คือ เหล้า (23.1%) บุหรี่ (19.0%) กัญชา (5.5%) สารระเหย (2.5%) และยากระตุ้นประสาท (2.5%) ส่วนยาเสพติดชนิดอื่น เช่น ผีน เอโรอิน และมอร์ฟิน มีผู้ใช้ไม่ถึง 1%

ผู้ที่ดื่มเหล้าส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มที่อาศัยอยู่กับเพื่อนตามลำพัง หรืออยู่ตามหอพัก เมื่อมีปัญหานิยมปรึกษาเพื่อนมากกว่าปรึกษาครูอาจารย์หรือผู้ใหญ่ เหตุผลที่ดื่มเหล้าเพราะสังคม

และกลุ่มเพื่อน คือ เพื่อความสนุก อยากรู้ อยากเห็น และเพราะทำตามเพื่อน ส่วนการสูบบุหรี่ เพราะอยากลองมีเรื่องไม่สบายใจและเห็นว่าโก้ๆ ส่วนกัญชานั้นมีสาเหตุการสูบเช่นเดียวกับการดื่มเหล้า ส่วนยากล่อมประสาทและกระตุ้นประสาท ถ้าผู้ใช้ระบุว่าใช้เพราะความอยากลอง แม้ปวดและมีเรื่องไม่สบายใจ ด้วยหลงเข้าใจผิดเกี่ยวกับสรรพคุณยา กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กล่าวว่า ลักษณะการใช้ยาเสพติดนั้นเกือบทั้งหมดใช้เพียงครั้งเดียว ใช้เป็นครั้งคราวและประจำ เพียง 0.1% ยกเว้นบุหรี่ เหล้ามีผู้ใช้บ่อย ๆ มี 0.4%

คณะผู้วิจัย (2530: 157) ได้กล่าวสรุปเปรียบเทียบการสำรวจก่อนหน้านี้ และสรุปว่ามีจำนวนผู้ใช้สารเสพติดซ้ำบ่อย ๆ มีแนวโน้มลดลง เพราะอาจเป็นไปได้ว่า นักศึกษามีความเข้าใจในผลดีผลเสียและพิษภัยของยาเสพติดต่าง ๆ ดีขึ้นกว่าเดิม และกล่าวว่าอาจเป็นเพราะครูอาจารย์มีความสนใจป้องกันปัญหาเสพติดมากขึ้น มีการรณรงค์และมีกิจกรรมต่าง ๆ ต่อเนื่องทั่วประเทศ

นอกจากนี้ยังพบว่าในกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอยู่กันตามลำพัง กลุ่มอาศัยในหอพักของสถานศึกษา กลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน และกลุ่มที่ขอคำปรึกษาจากเพื่อน หรือไม่ขอคำปรึกษาจากใครเลย กลุ่มที่ไม่ค่อยพอใจที่อยู่อาศัย กลุ่มที่คิดว่าตนได้รับความอบอุ่นจากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ น้อย และกลุ่มที่ได้รับความอบอุ่นจากเพื่อนมากกว่าคนอื่น

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดนั้น นักเรียนและนักศึกษาเห็นว่ายาเสพติดเป็นอันตรายมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเฮโรอีนมีอันตรายร้ายแรงที่สุด ยกเว้นเหล้าและบุหรี่ที่มีอันตรายปานกลาง และคิดว่าเหล้าและบุหรี่เป็นสารเสพติดที่เมื่อใช้แล้วเลิกใช้ได้ แต่สารที่เลิกใช้ไม่ได้ คือ เฮโรอีน มอร์ฟีน และฝิ่น นักเรียนและนักศึกษาล้วนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บุคคลที่ใช้สารเสพติดจะเป็นบุคคลที่ไร้ทางใจไม่ได้ ถ้าสมาชิกในครอบครัวใช้ยาเสพติดจะรู้สึกรังเกียจมาก ยกเว้น บุหรี่และเหล้าที่จะรู้สึกรังเกียจเล็กน้อยถ้าสมาชิกในครอบครัวใช้ และบุคคลที่สูบบุหรี่และดื่มเหล้ายังคงเป็นบุคคลที่ไร้ทางใจได้

ข้อเสนอแนะที่ได้รับการวิจัย

คณะผู้วิจัย (2530: 167-168) ได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยนี้ทำให้ได้ข้อมูลสภาพการใช้สารเสพติด สถานะสำคัญของการใช้สารเสพติด และทัศนคติต่อสารเสพติด การใช้สารเสพติดและผู้ใช้สารเสพติด ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับงานป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนนักศึกษาได้เป็นอย่างดี
2. การวางแผนทางปฏิบัติเพื่อการป้องกันปัญหาการใช้สารเสพติดของศูนย์เวชศึกษาป้องกัน หรือหน่วยงานอื่นที่มีบทบาทหน้าที่เช่นเดียวกัน ควรได้นำผลการวิจัยนี้ไปใช้ให้เป็น

ประโยชน์ต่อการวางแผนทางปฏิบัติเพื่อการป้องกันปัญหาการใช้สารเสพติด ทั้งนี้ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีความผิดแผกแตกต่างกันไปตามภาค หรือกลุ่มจังหวัด

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน จึงใช้ค่าสถิติร้อยละ จึงทำให้เกิดจุดอ่อนในการสรุปอ้างอิงผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างไปยังมวลประชากรทั้งหมดได้ ดังนั้นการทําวิจัยในโอกาสต่อไปจึงน่าจะได้ทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่าง หรือใช้ค่าสถิติอ้างอิงที่เหมาะสมยิ่งขึ้นด้วย

4. ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้สำหรับการปรับปรุงหลักสูตร วิธีการสอน และสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาการใช้สารเสพติด และเพื่อให้ได้หลักสูตรวิธีการสอน และสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพดังกล่าว จึงควรได้มีการวิจัยเพื่อปรับปรุงหลักสูตร หรือวิจัยเพื่อสืบค้นวิธีสอน หรือวิจัยเพื่อสร้างสื่อการเรียนการสอนสำหรับการป้องกันปัญหาการใช้สารเสพติด

5. จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่สถานศึกษาต่าง ๆ ต้องมีหน่วยงานหรือองค์กรที่ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันปัญหา การใช้สารเสพติดอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับศูนย์เวชศึกษาป้องกัน ซึ่งตั้งอยู่ในวิทยาลัยครู แต่หากไม่สามารถจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดังกล่าวขึ้นมาได้ ก็ควรจะใช้ประโยชน์จากหน่วยงานหรือองค์กรที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นใกล้เคียงเข้าไปช่วยเหลือในการดำเนินการ

6. ควรขยายบทบาทของศูนย์เวชศึกษาป้องกันให้กว้างขวางขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะในด้านการฝึกอบรม การให้คำปรึกษาหารือ หรือเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารเสพติดและการป้องกัน ทั้งในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาและกลุ่มผู้ปกครอง หรือผู้ใกล้ชิดตัวนักเรียนนักศึกษาด้วย ซึ่งในการนี้จำเป็นต้องเสริมบทบาทและขีดความสามารถในการดำเนินงานของศูนย์เวชศึกษาป้องกันที่มีอยู่ ให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านบุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

7. ควรมีการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาการใช้สารเสพติด ทั้งในหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา รวมถึงการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานหรือองค์กรเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรเหล่านี้ได้มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด

8. ทักษะติดต่อการใช้สารเสพติดเป็นสิ่งสำคัญมาก ควรดำเนินการสร้างทัศนคติต่อการ ใช้สารเสพติดที่ถูกต้องให้กับนักเรียนนักศึกษาควบคู่ไปกับการให้ความรู้ความเข้าใจและ โดยหลักการที่ถูกต้องแล้ว การสร้างทัศนคติที่ไม่ดีต่อการ ใช้สารเสพติดจะมีประโยชน์ในการ ป้องกันปัญหาการใช้สารเสพติดได้ดีกว่าการให้ความรู้ ความเข้าใจด้วยซ้ำ

9. จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่านักเรียนนักศึกษาช่วงอายุ 16-18 ปีและ 19-21 ปี ใช้สาร เสพติดมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ การหาแนวทางป้องกันการ ใช้สารเสพติดจึงควรกระทำเพื่อแก้ ปัญหาสำหรับช่วงอายุดังกล่าว ซึ่งอาจจะรวมถึงบุคคลที่มีช่วงอายุดังกล่าวแต่อยู่นอกสถาน ศึกษาด้วยก็ได้ ดังนั้น หากจะทำการวิจัยต่อไป ก็น่าจะทำการวิจัยเกี่ยวกับการ ใช้สารเสพติด บุคคลในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาที่มีช่วงอายุระหว่าง 16-19 ปี

10. ในหลักสูตรการป้องกันยาเสพติดสำหรับอบรมครูประจำการ ควรจะได้เน้นทาง ด้านการเสริมสร้างบุคลิกภาพและความเป็นครู เพื่อสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ให้ นักเรียน นักศึกษาหันมาขอคำปรึกษาจากครูอาจารย์ แทนที่จะหันไปรับคำแนะนำจากเพื่อนแต่เพียง อย่างเดียว

11. การรณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปมีความสำนึกในปัญหายาเสพติด ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่ จะต้องทำต่อเนื่อง เพราะในขณะนี้ประชาชนทั่วไปที่เป็นผู้ใหญ่ยังไม่มียุทธศาสตร์ในการช่วยป้องกัน ยาเสพติดน้อย

12. ศูนย์เวชศึกษาป้องกัน ควรได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณให้สามารถริเริ่ม ดำเนินงานที่จำเป็นได้ ทำให้ศูนย์มีขีดความสามารถให้บริการทางวิชาการทางด้านการป้องกัน ยาเสพติดแก่ชุมชนและสถานศึกษาในเขตรับผิดชอบได้เต็มที่

ชื่อโครงการวิจัย	ปัญหายาเสพติดกับอาชญากรรม
ผู้วิจัย	พล.ต.ต.ชำนาญ สุวรรณรักษ์ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธร 1 กองบัญชาการตำรวจภูธร 1 กรมตำรวจ เอกสารวิจัยส่วนบุคคล นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 30
ปีที่ทำการศึกษา	พ.ศ. 2530-2531
ประเภทงานวิจัย	ความรู้ทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด กับการประกอบอาชญากรรม
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเสพและติดยาเสพติด
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ผลในการปฏิบัติตามแนวความคิด นโยบาย และมาตรการในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสารและการวิจัยเชิงพรรณนามีลักษณะเป็นการวิจัยแบบสำรวจ วิธี
การสุ่มตัวอย่างมีลักษณะบังเอิญ โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่างต่อ

1. ผู้ติดยาเสพติด สำนักรงษ์เกล้ากระบอง จังหวัดสระบุรี 80 คน
2. ผู้ต้องขังเกี่ยวกับยาเสพติดที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษบางเขน 104 คน
3. ผู้ต้องขังเกี่ยวกับยาเสพติดที่เรือนจำกลางคลองเปรม 84 คน
4. ผู้ต้องขังคดีอาญาทั่วไป (ไม่ใช่ยาเสพติด) ที่เรือนจำกลางคลองเปรมจำนวน 60 คน

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

1. จากการวิจัยพบว่า ปัญหายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาที่ร้ายแรงที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ และจะต้องเผชิญอีกต่อไปในอนาคต แต่ปรากฏว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งผู้เสพและผู้ค้า ประกอบอาชญากรรมอื่น ๆ น้อย และที่ประกอบอาชญากรรมก็มีสาเหตุมาจากยาเสพติดโดยตรงน้อย ยาเสพติดจึงเป็นสาเหตุในการประกอบอาชญากรรมอย่างหนึ่ง แต่มีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชญากรรมโดยทั่ว ๆ ไปน้อยมาก ในส่วนของประกอบอาชญากรรมของผู้ติดยาเสพติด มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินประมาณร้อยละ 7-10

2. อิทธิพลที่สำคัญที่ทำให้มีการเสพยาเสพติด คือ การแพร่ระบาดของยาเสพติด และความไม่รู้ในคุณและโทษของยาเสพติด โดยอิทธิพลจากการสมาคมกับเพื่อนและความอยากทดลองของผู้เสพ โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 16-21 ปี ส่วนปัจจัยทางด้านการศึกษา ครอบครัวยากจน รายได้ ที่อยู่อาศัยนั้น มีอิทธิพลน้อย

3. ในการป้องกันและปราบปรามนั้น แม้จะได้ผลในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่สามารถหยุดยั้งปัญหายาเสพติดลงได้ เนื่องจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดจากบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ที่นอกการควบคุมของประเทศไทย การลักลอบผลิตและค้ายาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ ความไม่รู้ของประชาชนเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่มีจำกัด ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่ดีพอ ขาดการบริหารงานที่เป็นเอกภาพ และมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนจำกัดภายใต้กฎหมายในปัจจุบัน รวมทั้งยังได้รับความร่วมมือจากองค์กรภาคเอกชนน้อย ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัย (ชำนานู สุวรรณรักษ์, 2530: 185-187) ได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. รัฐบาลควรจะได้ตระหนักถึงปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง และหวังผลในระยะยาว เพื่อเตรียมแก้ไขสถานการณ์ยาเสพติดในอนาคตด้วย โดยกำหนดนโยบายการป้องกันปราบปรามยาเสพติด เป็นนโยบายเสริมที่สำคัญอันดับหนึ่งของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ และต้องดำเนินกิจกรรมในทางที่จะช่วยป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

2. เนื่องจากการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและลักษณะเป็นงานฝัก ไม่ใช่งานหลัก การบริหารจึงอาจไม่มีเอกภาพและหน่วยงานบางหน่วยอาจละเลยหรือดำเนินการไปในทางที่ไม่สอดคล้องเอื้ออำนวยซึ่งกันและกัน การแก้ปัญหาก็ทำได้โดยการปรับปรุงคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยเพิ่มรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีส่วนร่วมและรับรู้ในการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรการ ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

3. พัฒนาชาวเขาทางด้านสังคมวัฒนธรรมควบคู่กันไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ เปลี่ยนแปลงชาวเขาให้เป็นคนไทย ยอมรับวัฒนธรรมของไทยด้วยการยกระดับการปกครองเป็นอำเภอตามความเหมาะสม ตั้งโรงเรียนรัฐบาลให้การศึกษาและพัฒนาเส้นทางคมนาคมขึ้น

4. เจรจาทกลงกับพม่าและลาว เพื่อลดการปลูกฝิ่นในบริเวณสามเหลี่ยมทองคำอย่างจริงจัง โดยขอความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ

5. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้อำนาจฝ่ายบริหารในการควบคุมผู้ต้องสงสัยที่เกี่ยวข้อง ยาเสพติด โดยเฉพาะนายทุน ผู้ค้า ผู้สนับสนุน ผู้สมรู้ร่วมคิด รวมทั้งการบังคับผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดรักษาและอื่น ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้เสนอไปแล้ว

6. ควรจัดสรรงบประมาณในด้านการขยายสถานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด และฟื้นฟูหลังเลิกยาเสพติดให้มากขึ้น และจัดตั้งเป็นศูนย์ประจำภาค เพื่อใช้วิธีการบำบัดและตัวแบบที่เหมาะสมได้ และให้มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในด้านนี้อย่างกว้างขวาง

7. ในด้านการป้องกันนั้น ปัญหาสำคัญคือประชาชนโดยเฉพาะผู้เยาว์มักจะไม่รู้โทษของยาเสพติดอย่างถ่องแท้ และมักจะตกเป็นทาสของยาเสพติดได้ง่ายด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงควรที่กระทรวงศึกษาธิการจะได้จัดทำหลักสูตรการใช้ยาในทางที่ถูกเพื่อใช้และสอนในสถาบันการศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเป็นวิชาบังคับวิชาหนึ่งด้วย

8. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปราม ก็ยังมีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดน้อย จึงควรจะทำเอกสารคู่มือเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างละเอียดเพื่อฝึกอบรมเจ้าหน้าที่

9. พัฒนาศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดให้ทันสมัยขึ้น โดยสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายได้อย่างทั่วถึง ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสืบสวนติดตามความเคลื่อนไหวการผลิต การค้า และการเสพยาเสพติดได้

10. จัดตั้งองค์กรต่อต้านยาเสพติดประจำตำบล โดยให้ข้าราชการในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมกับสภาตำบล ดำเนินการสำรวจผู้ติดยาเสพติด หรือที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้คำแนะนำในการป้องกัน และเป็นสื่อกลางในการบำบัดรักษา รวมทั้งติดตามผลองค์กรต่อต้านยาเสพติดตำบลนี้ ให้อยู่ในบังคับบัญชาของนายอำเภอ

11. ส่งเสริมและดำเนินการวิจัยเพื่อหารูปแบบการบำบัดรักษาที่เหมาะสมต่อไป เช่น การพัฒนาวิธีบำบัดรักษาโดยใช้สมุนไพรถอนพิษยา เป็นต้น

ชื่อโครงการวิจัย	การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในรูปแบบชุมชนบำบัด โดยการทำงานเป็นสหวิชาชีพ
ผู้วิจัย	วิรัช โรจนวงศ์ และคณะ โรงพยาบาลนนทบุรี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ. 2531
ประเภทงานวิจัย	การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดยา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อประเมินผลการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในรูปแบบชุมชนบำบัดโดยการทำงานเป็นสหวิชาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบก่อนทดลอง (pre-experimental design) มีการจัดกระทำตัวแปรคือดำเนินโครงการชุมชนบำบัด แต่ไม่มีกลุ่มเปรียบเทียบ แล้วดำเนินการวัดผล กล่าวคือ ทำการศึกษาวิจัยในชุมชนตลาดขวัญ หมู่ 6 ต.บางกระสอ อ.เมือง จ.นนทบุรี โดยการเข้าร่วมกับโครงการส่งเสริมการปลดปล่อยยาเสพติด ณ บริเวณมัสยิดดาเยาตุลอุมมะฮียี เป็นระยะเวลา 45 วัน ตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม - 5 ตุลาคม 2530 และดำเนินการศึกษาวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ อันได้แก่ การสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม การสังเกตการณ์ และการทำกลุ่มบำบัด และการให้คำปรึกษาแนะนำเฉพาะกรณี โดยการใช้รูปแบบชุมชนบำบัด และเป็นการดำเนินการของสหวิชาชีพต่าง ๆ อันได้แก่ แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักวิชาการสุศึกษา ทั้งนี้เป็นการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ติดยาเสพติดที่สมัครใจเข้ารับการรักษาและเข้าร่วมในโครงการส่งเสริมการปลดปล่อยยาเสพติด จำนวน 30 คน กลุ่มที่เลี้ยงซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลผู้ติดยาในชุมชน จำนวน 15 คน และบุคคลในครอบครัวของผู้ติดยาเสพติด จำนวน 30 ครอบครัว

ข้อสรุปและการประเมินผล

1. การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในรูปแบบชุมชนบำบัดโดยการทำงานเป็นสหวิชาชีพในการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ยังมีอาจกล่าวได้อย่างเต็มที่ว่า ได้ผลเป็นที่น่าพอใจมากนัก ทั้งนี้โดยผลจากการศึกษาพบว่า ยังมีเงื่อนไขอีกหลายประการที่ทำให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดในรูปแบบชุมชนบำบัด โดยการทำงานเป็นสหวิชาชีพ ยังไม่สามารถบรรลุเป้า

หมายของการปลอดยาเสพติดในชุมชนได้อย่างแท้จริง แต่สามารถทำให้ชุมชนอยู่ในสภาพปลอดยาเสพติดได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และทำให้การเสพยาเสพติดซึ่งเคยเป็นภาวะปกติธรรมดาและเปิดเผยได้ในชุมชนกลายเป็นเรื่องที่ต้องปกปิดระมัดระวัง และน่าอับอายสำหรับผู้มีพฤติกรรมเช่นนั้นอยู่

เงื่อนไขประการต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้ชุมชนไม่สามารถกลายเป็นเขตปลอดยาเสพติดได้โดยสิ้นเชิงนั้น ได้แก่

1.1 แนวคิด ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการชุมชนบำบัดของกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมในโครงการ เช่น คณะกรรมการโครงการที่เล็งมีน้อยมาก ซึ่งมีผลให้เกิดความไม่พร้อมในทางความคิดและจิตสำนึกของผู้ติดยาเสพติดอย่างแท้จริง ความพยายามในการเริ่มต้นที่จะดำเนินโครงการส่งเสริมการปลอดยาเสพติด เป็นการเริ่มต้นจากความต้องการของคณะกรรมการหมู่บ้านและแรงสนับสนุนจากภายนอกเป็นหลัก โดยที่เงื่อนไขภายใน คือ ความต้องการของผู้ติดยาเสพติดยังไม่ตัดสินใจที่จะเลิกด้วยตนเอง สภาพดังกล่าวมีผลทำให้เกิดความขัดแย้งในการทำงาน ขาดความเป็นเอกภาพในแนวคิด และหลักการในการดำเนินงาน ประกอบกับความรู้ ความสามารถในการจัดการกับปัญหาพฤติกรรมกลุ่มมีน้อย จึงทำให้มิได้มีการนำเอาแนวคิด และคุณค่าของหลักการชุมชนบำบัดมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาของชุมชนอย่างจริงจัง

1.2 พฤติกรรมการรวมกลุ่มในชุมชนบำบัดของสมาชิกในโครงการ มีความขัดแย้งระหว่างกันและกันสูง มีการทะเลาะวิวาทกันระหว่างกลุ่มสมาชิกที่อายุมากและเสพยาเสพติดเป็นระยะเวลานาน (กลุ่มผู้ใหญ่) กับกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่เพิ่งเริ่มเสพยาเสพติด (กลุ่มเด็กรุ่นกลาง) สภาพการทะเลาะวิวาทก่อให้เกิดการไม่ยอมรับการนำ ในขณะที่กลุ่มผู้ใหญ่บางคนได้เป็นหัวหน้าหมู่ในการทำงาน และส่งผลให้เกิดการทะเลาะวิวาทในหมู่ที่เล็กที่สุดแล้วด้วย สภาพดังกล่าวเกิดภาวะการไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน การเล่นพรรคเล่นพวก เกิดการแบ่งแยก และปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นปัจจัยสำคัญประการที่หนึ่งที่ลดทอนประสิทธิภาพของการบำบัดรักษาในรูปแบบชุมชนบำบัด

1.3 การบริหารจัดการในโครงการยังมีปัญหามาก กรรมการของโครงการบางคน ซึ่งเป็นผู้นำท้องถิ่นในภาครัฐบาลนิยมใช้มาตรการรุนแรงในการจัดการกับปัญหาในพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ เช่น ใช้ตำรวจเข้ามาจับกุมสมาชิกบางคนที่หลบหนีจากโครงการไป ซึ่งเพิ่มความไม่พอใจแก่สมาชิกที่เหลืออยู่มาก นอกจากนั้นยังมีปัญหาเรื่องการจัดแบ่งงานและการจัดเวรความรับผิดชอบในการทำงานในชุมชนบำบัดอย่างไม่เป็นธรรมด้วย ปัญหาดังกล่าว

เป็นการสั่งสมการไม่ยอมรับการนำในหมู่สมาชิกโครงการระดับหนึ่ง ซึ่งส่งผลต่อการปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการ

1.4 สภาพความแตกต่างของฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกในโครงการ มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในการดำเนินชีวิตในโครงการ เกิดความไม่ชอบหน้า และนำไปสู่การทะเลาะวิวาทอยู่เสมอ

1.5 ความรู้สึกของญาติพี่น้องและครอบครัวของสมาชิกโครงการ มีลักษณะปกป้องบุตรหลานของตนมากเกินไป และจะแสดงความรู้สึกไม่พอใจที่มีการใช้กฎระเบียบเข้มงวดกับบุตรหลานของตน ทั้งในระยะอยู่ในโครงการและในระยะที่สิ้นสุดโครงการไปแล้ว

2. การดำเนินงานของคณะเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลในลักษณะของสหวิชาชีพ (Interdisciplinary) นั้น ได้ผลสรุปที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการรับรู้ข้อมูล ในทัศนะและแนวคิดของนักวิชาชีพสาขาอื่น ๆ และช่วยให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนได้ข้อมูลที่ค่อนข้างรอบคอบในการพิจารณาปัญหาของผู้ป่วยแต่ละคน และยังเป็นผลดีต่อการกำหนดท่าทีเป็นเอกภาพในด้านการบำบัดรักษาต่อสมาชิกในโครงการส่วนใหญ่ได้ อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดในการดำเนินงานของคณะเจ้าหน้าที่ ได้แก่

2.1 บทบาทในการแก้ปัญหาพฤติกรรมของสมาชิกในโครงการของคณะเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลยังทำได้ไม่เต็มที่นัก เพราะปัญหาพฤติกรรมที่เกิดขึ้น กรรมการโครงการมักจะนิยมใช้มาตรการด้านการปราบปรามมาจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น และเห็นว่าฝ่ายการรักษาพยาบาลจะมีหน้าที่เฉพาะทางด้าน การบำบัดรักษาเท่านั้น

2.2 เจ้าหน้าที่จะสามารถทำงานอยู่ร่วมกับสมาชิกในโครงการได้เฉพาะในวัน-เวลาราชการ ดังนั้นในช่วงการดำเนินงานของวันเสาร์-อาทิตย์ที่เป็นปัญหา จึงทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือหรือจัดการปัญหาความขัดแย้งได้อย่างทันท่วงที

2.3 สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การประสานงานกันระหว่างกลุ่มเจ้าหน้าที่และกรรมการโครงการดำเนินไปไม่ได้ดีนัก การวางแผนงานที่ทางโรงพยาบาลกำหนดไว้ไม่สามารถดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะไม่ค่อยได้รับความร่วมมือ เช่น กรรมการบางท่านไม่พร้อมที่จะประชุม บางท่านขัดแย้งกันไม่ยอมมาประชุม เป็นต้น

2.4 ความสัมพันธ์เชิงสหวิชาชีพของคณะเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การผสมผสานแนวคิด การให้ข้อมูลและการกำหนดวิธีการในการทำงานร่วมกันในระดับหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการดำเนินงานในทุกขั้นตอนร่วมกันยังไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นจริงนัก นักวิชาชีพแต่ละด้านจึงต้องมีกิจกรรมเฉพาะสำหรับกลุ่ม

โดยใช้ความสามารถและความสามารถในทางวิชาชีพ ดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และนำผลสรุปจากการดำเนินงานมาเป็นข้อมูลสำหรับศึกษาพฤติกรรมกลุ่มร่วมกัน

2.5 คณะเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้และทักษะในการจัดการกับปัญหาพฤติกรรมกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ติดยาเสพติด ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความรู้ เทคนิค และประสบการณ์หลาย ๆ ด้านมาประมวลเพื่อพัฒนากลุ่มให้มีพลัง และมีศักยภาพที่จะแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนได้ตามหลักการของชุมชนบำบัด

3. การนำเอาหลักและวิธีการทางศาสนาเข้าไปใช้ปรับพฤติกรรมของผู้ติดยาเสพติดในชุมชน ยังไม่สามารถทำให้สมาชิกในโครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ทั้งนี้เพราะสมาชิกโครงการยังไม่พร้อมทางสภาพจิตใจที่จะเข้าถึงศาสนาและยึดหลักศาสนาเป็นที่พึ่งอย่างแท้จริง และไม่มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติเพียงแต่ให้สมาชิกโครงการที่สมัครใจจะประกอบพิธีกรรมทางศาสนาดำเนินไปได้ตามที่ผู้นั้นพอใจ

4. สภาพของชุมชนหลังจากการสิ้นสุดโครงการ ในช่วงระยะ 6 เดือนแรกไม่มีการเสพยาเสพติดในชุมชนเลย เพราะสมาชิกส่วนใหญ่ยังคงคำนึงถึงกฎระเบียบที่กำหนดร่วมกันไว้ในโครงการ แต่ต่อมาเริ่มมีการเสพยาเสพติดอย่างปกปิดขึ้นบ้าง ส่วนใหญ่จะได้แก่สมาชิกที่ไปทำงานนอกหมู่บ้านนำกลับมาเผยแพร่ นอกจากนี้กรรมการหมู่บ้าน กรรมการโครงการและกลุ่มพี่เลี้ยงก็ไม่มีลักษณะรวมกลุ่มกันเหมือนเดิม ซึ่งมีผลให้ขาดพลังในการควบคุมดูแลสุขภาพ

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

1. บทบาทที่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่แต่ละสาขาวิชาชีพในการทำงานเป็นทีมเพื่อการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดนั้น

- ควรมุ่งเน้นในการพัฒนาด้านความรู้เกี่ยวกับชุมชนบำบัดให้มากขึ้น ตลอดจนเสริมความรู้ด้านการจัดระเบียบชุมชน (Community Organization) เพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชุมชน เป็นการรองรับสมาชิกที่ออกจากโครงการให้มีความหวังและวิถีชีวิตใหม่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ดีกว่าเดิม

- เนื่องจากการทำงานเพื่อแก้ปัญหาผู้ติดยาเสพติดในชุมชนนั้น มิใช่จะมุ่งเน้นแต่บุคลากรสายการแพทย์เท่านั้น จึงต้องประสานและร่วมมือกับหน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ ด้วย เช่น พัฒนาการจังหวัด ประชาสงเคราะห์จังหวัด และฝ่ายปราบปราม เพื่อร่วมกันหามาตรการที่ดีและเหมาะสมที่สุด สำหรับแก้ปัญหาเสพติดที่เกิดในชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ

2. รูปแบบที่เหมาะสมในการบำบัดรักษายาเสพติดในชุมชนเป้าหมายของโรงพยาบาลนนทบุรีนั้น ในทัศนะของคณะผู้ศึกษา คาดว่ารูปแบบชุมชนบำบัดโดยการประสานร่วมมือกัน

ระหว่างสหวิชาชีพ ยังคงเป็นบทบาทที่เหมาะสมอยู่ หากแต่ต้องปรับปรุงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมีผลให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดสมบูรณ์ขึ้นมากกว่านี้ คือ

2.1 การหาความรู้ที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ เพิ่มเติมในส่วนของท่านเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการโครงการ หรือพี่เลี้ยง ซึ่งจะเป็นกลุ่มแกน

2.2 การเตรียมความคิดของผู้ติดยาเสพติดในชุมชนให้มีความเต็มใจและสมัครใจที่จะบำบัดรักษาตนเอง รวมทั้งการทำความเข้าใจกับชีวิตรวมหมู่แบบชุมชนบำบัด เพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดมีความพร้อมทางจิตใจมากกว่านี้

2.3 การเตรียมความพร้อมของครอบครัว ให้มีบทบาทกระตุ้นและส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้อดทนต่อการบำบัดรักษา และตั้งใจที่จะเลิกเสพยาอย่างจริงจัง

2.4 การคัดเลือกสมาชิกในโครงการ ควรจะเลือกสมาชิกที่มีแววต่อการพัฒนา คือเป็นผู้ที่เพิ่งเริ่มติดยาเสพติดหรือเสพในปริมาณที่น้อย และเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีมาก่อน เพื่อเป็นการจัดกลุ่มสมาชิกที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมและเป็นผลดีต่อการบำบัดรักษา

2.5 การดำเนินงานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดนั้น ควรกระทำไปพร้อม ๆ กันกับการพัฒนาชุมชน เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมใหม่ให้เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตใหม่ของผู้ที่เสร็จสิ้นจากโครงการ

ชื่อโครงการวิจัย	บทบาทของการลักลอบค้ายาเสพติดต่อเศรษฐกิจของไทย
ผู้ทำการวิจัย	อัมมาร สยามวาลา และชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยและ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ. 2532
ประเภทงานวิจัย	ความรู้ทั่วไป (รายได้ที่เกิดจากการค้ายาเสพติด)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อประมาณรายได้ที่เกิดจากการค้ายาเสพติดและส่วนแบ่งที่ตกกับผู้ค้าในแต่ละระดับ

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสารและการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ โดยได้ความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ส. โดยกำหนดขอบเขต 'ยาเสพติด' หมายถึงเฉพาะฝิ่น เฮโรอีน กัญชา และยาบ้า ซึ่งเป็นยาเสพติดที่แพร่ระบาดมากในประเทศไทย ศึกษาเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2532

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้เสนอ (1) วิวัฒนาการปัญหายาเสพติดในประเทศไทย (2) กระบวนการค้ายาเสพติดแต่ละประเภท ตั้งแต่การผลิต จนกระทั่งถึงมือผู้บริโภคหรือส่งออก (3) นำเสนอวิธีการประมาณรายได้จากการค้ายาเสพติดแต่ละประเภท และส่วนแบ่งที่ตกแก่ผู้ค้า และได้สรุปข้อค้นพบดังต่อไปนี้

รายได้จากการจำหน่ายยาเสพติดปี พ.ศ. 2532 มีมูลค่ากว่า 109,769 ล้านบาท รายรับจากขายบริโภคในประเทศ 18,439 ล้านบาท และรายรับประมาณ 3 ใน 4 เกิดจากการค้าส่งออก (91,239 ล้านบาท) ส่วนแบ่งที่ตกกับผู้ค้ายาเสพติดมีเกือบ 1 ใน 3 ตกกับผู้ค้ากัญชา รองลงมาคือ ยาบ้า และฝิ่น ตามลำดับ หากพิจารณาส่วนเหลือมที่ได้จากการค้าในประเทศกับการส่งออก พบว่า เกือบร้อยละ 90 ของส่วนเหลือมทั้งหมด เกิดจากการค้าส่งออก

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารายรับและส่วนเหลือมจากการค้ายาเสพติดเพื่อการส่งออก จะมีมูลค่ามากกว่ามูลค่าที่เกิดจากกระบวนการค้าเพื่อการบริโภคในประเทศก็ตาม ประเด็นสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามไปก็คือว่า ปริมาณยาเสพติดที่คนไทยบริโภคสูงกว่าปริมาณการส่งออกมาก (ยกเว้นกัญชา)

ผลการศึกษาข้างต้น มีรากฐานอยู่บนความจำกัดของข้อมูลและข้อสมมติซึ่งเป็นวิจารณ์ญาณส่วนตัวของผู้เขียนหลายประการ ความเป็นส่วนบุคคลทำนองนี้สามารถลดทอนได้อีกมาก หากผู้เขียนได้รับข้อมูลเพิ่มเติมและความร่วมมือจากผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องมากกว่าเดิม ดังนั้นผลงานข้างต้นจึงเสมือนงานนำร่องที่เสนอหลักการและวิธีการในการประมาณการ บนความจำกัดของข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบัน การตีความหรือการนำเอาผลการศึกษาไปใช้ จึงควรพิจารณาถึง 'ข้อมูลใหม่' ที่ผู้เขียนไม่มีโอกาสได้รับรู้ ประกอบกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

เนื่องจากข้อจำกัดหลายด้าน คณะผู้วิจัยจึงยังมีได้ศึกษาอีกหลายประเด็นที่สำคัญ เช่น ภาพวิวัฒนาการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งลักษณะของกฎหมายที่มีผลต่อลักษณะการระบาดและการค้าของยาเสพติดแต่ละประเภท และได้เสนอแนะหัวข้อที่นำศึกษาวิจัยต่อไป ดังนี้

1. การประมาณการจำนวนผู้ติดยาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานคร และในภาคต่าง ๆ จำแนกตามประเภทของยาที่ใช้ ด้วยวิธีการทางสถิติ
2. การศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของการค้ายาเสพติดต่อสังคมไทย ในเชิงของผลเสียของสังคม (Social Losses) และการบิดเบือนการจัดสรรทรัพยากรของสังคม (Allocation of Resources and Efficiency)
3. การศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของการติดยาเสพติด (Drug Abuse) ในระดับครัวเรือน และระดับประเทศ

ชื่อโครงการวิจัย	การวิเคราะห์แนวทางการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ในระบบคุมประพฤติผู้ใหญ่
ผู้ทำการวิจัย	กนกพรรณ กัลยาณสูตร วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ. 2532
ประเภทงานวิจัย	การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษในระบบต่าง ๆ รวมทั้งระบบคุมประพฤติในประเทศไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อประมวลปัญหาอุปสรรค ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษในระบบคุมประพฤติผู้ใหญ่
3. เพื่อสำรวจความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของพนักงานคุมประพฤติและผู้ถูกคุมความประพฤติต่อการคุมประพฤติผู้ติดยาเสพติดให้โทษ
4. เพื่อเสนอแนวทางการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษในการคุมประพฤติผู้ใหญ่

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกล่าวว่าเป็นการวิจัยสนาม (field research) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรเป้าหมาย 2 กลุ่ม คือ (1) พนักงานคุมประพฤติในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีอัตรากำลัง 80 คน แต่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามได้กลับมา 75 ฉบับ (ร้อยละ 93.75) และ (2) ผู้ถูกคุมความประพฤติที่ศาลให้รอการลงโทษโดยมีเงื่อนไขคุมความประพฤติในความผิดฐานผิดพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษและผ่านระยะเวลาการคุมความประพฤติตั้งแต่ครั้งหนึ่งของระยะเวลาทั้งหมดเลือกจากผู้ถูกคุมประพฤติที่มารายงานตัวช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2532 จำนวน 100 คน ได้แบบสอบถามคืน 62 ฉบับ บกพร่อง 9 ฉบับ เหลือแบบสอบถามสมบูรณ์ 53 ฉบับ (ร้อยละ 53) เหตุที่เก็บข้อมูลได้น้อยกว่าเป้าหมายมากเป็นเพราะผู้ถูกคุมความประพฤติไม่มารายงานตัวตามกำหนดนัด

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผลการศึกษาตามบทคัดย่อปรากฏว่า

1. พนักงานคุมประพฤติร้อยละ 89.33 ไม่พอใจผลการคุมประพฤติผู้ติดยาเสพติด และพนักงานคุมประพฤติกู้มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงวิธีดำเนินการคุมประพฤติคดีผิดพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ทั้งนี้เนื่องจากสถิติการคุมประพฤติที่ไม่ได้ผลคิดเป็นร้อยละ 92.1 เป็นผู้ถูกคุมความประพฤติในคดียาเสพติด

ความคิดเห็นของพนักงานคุมประพฤติต่อสาเหตุที่การคุมประพฤติผู้ติดยาเสพติดไม่ได้ผลเท่าที่ควรมีหลายประการ ดังนี้

1. ปัญหาจากสภาพแวดล้อม การที่ปล่อยให้ผู้ถูกคุมความประพฤติกลับไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดิมโดยที่ยังไม่ได้ให้การบำบัดรักษา ผู้ถูกคุมความประพฤติก็จะถูกอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมนั้นชักนำให้วนกลับไปเสพยาเสพติดอีก

2. ปัญหาในการดำเนินงานคุมประพฤติ ปัจจุบันพนักงานคุมประพฤติต้องรับผิดชอบดูแลผู้ถูกคุมความประพฤติเกินกว่ามาตรฐานประมาณ 1 เท่าตัว จึงทำให้การควบคุมและสอดส่องกระทำไม่ได้ทั่วถึง และพนักงานคุมประพฤติดอมรับว่ามีความรู้เกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดอยู่ในระดับพอใช้ซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลเต็มที่ นอกจากนี้การที่ขาดมาตรการลงโทษผู้ถูกคุมความประพฤติที่ผิดเงื่อนไขอย่างจริงจัง ทำให้แนวโน้มผู้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพิ่มขึ้น

3. ปัญหาในเรื่องการบำบัดรักษา เนื่องจากสถานพยาบาลที่มีอยู่เป็นแบบสมัครใจและไม่มีการประเมินบังคับให้ต้องรักษาจนครบกำหนด ทั้งยังเน้นการรักษาอาการทางกายมากกว่าการแก้ไขฟื้นฟูจิตใจ ผู้เข้ารับการรักษาจึงมักวนกลับไปเสพยาเสพติดอีก นอกจากนั้นการที่ไม่มีสถานพยาบาลรองรับผู้ถูกคุมความประพฤติโดยตรง ทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติกระจ่ายกันไปรักษา ทำให้ยากแก่การติดตามและการประสานงานกับสถานบำบัดรักษา

2. พนักงานคุมประพฤติร้อยละ 50.67 มีความเห็นว่าควรมีกฎหมายบังคับให้ผู้ติดยาเสพติดต้องเข้ารับการรักษา และสถานพยาบาลควรมีกฎระเบียบบังคับให้ผู้ติดยาเสพติดอยู่รับการรักษาจนครบขั้นตอน และระยะเวลาที่กำหนด โดยพนักงานคุมประพฤติจะเป็นผู้คอยติดตามดูแลภายในระยะหนึ่งจนกว่าจะแน่ใจว่าผู้ถูกคุมความประพฤติสามารถเลิกเสพยาเสพติดได้

3. ในเรื่องกิจกรรมการบำบัดรักษา พนักงานคุมประพฤติส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรให้การรักษาทางจิตใจด้วยจึงจะได้ผล ทั้งนี้โดยนำวิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ เช่น การทำจิตบำบัดเป็นรายบุคคล และแบบกลุ่ม การใช้พฤติกรรมบำบัด และวิธีชุมชน

บำบัด เป็นต้น นอกจากนี้ในระหว่างการรักษาควรมีการมอบหมายงานและหน้าที่ให้ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาทำเพื่อสร้างความรับผิดชอบ และควรจัดให้มีการศึกษาทั้งสายสามัญและวิชาชีพด้วย เพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพในสังคมภายนอกต่อไป และในระหว่างการรักษาควรมีการติดต่อกับครอบครัวของผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ แก้ไขและเป็นกำลังใจให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเลิกติดยาเสพติด

4. ความคิดเห็นของผู้ถูกคุมความประพฤติต่อการดำเนินงานคุมประพฤติ ปรากฏว่าผู้ถูกคุมความประพฤติส่วนใหญ่มีทัศนคติดีต่องานคุมประพฤติ คือร้อยละ 77.63 เห็นว่าพนักงานคุมประพฤติมีความเอาใจใส่ดี ร้อยละ 69.81 เห็นว่าการคุมประพฤติดมีส่วนช่วยให้เลิกยาเสพติดได้โดยพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำและให้กำลังใจ ตลอดจนถึงไปรับการบำบัดรักษา

ในระหว่างการคุมประพฤติปรากฏว่ามีผู้ที่ไม่เสพยาเสพติดอีกเลย คิดเป็นร้อยละ 56.60 นอกจากนี้ยังคงเสพยาและเฮโรอีนบ้าง สาเหตุที่ยังไม่สามารถเลิกเสพได้เป็นส่วนใหญ่เนื่องจากมีเพื่อนคอยชักชวน และจิตใจยังมีความต้องการเสพ

5. ความคิดเห็นของผู้ถูกคุมความประพฤติต่อการบำบัดรักษา ผู้ถูกคุมความประพฤติส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 49.06 ไม่ต้องการเข้ารับการรักษ เพราะคิดว่าสามารถเลิกเสพด้วยตนเองได้ แต่ร้อยละ 62.27 ก็มีความเห็นด้วยว่าวิธีการที่จะทำให้เลิกเสพได้อย่างเด็ดขาด คือ การเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลที่มีขั้นตอนการฟื้นฟูจิตใจ และการติดตามดูแลผลที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้ถูกคุมความประพฤติมีความเห็นด้วยว่า ถ้าครอบครัวมีความเข้าใจและยอมรับก็จะมีอิทธิพลช่วยให้เขาเลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษได้

6. ทั้งพนักงานคุมประพฤติและผู้ถูกคุมความประพฤติ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า

ก. การให้การบำบัดรักษาควบคู่กับการคุมประพฤติ จะช่วยให้การดำเนินงานคุมประพฤติผู้ติดยาเสพติดได้ผล

ข. การนำระบบบังคับมาใช้ในงานคุมประพฤติ โดยให้ผู้ถูกคุมความประพฤติที่ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาจนครบขั้นตอนการบำบัดรักษาที่สมบูรณ์ จะทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเลิกเสพยาเสพติดได้

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอแนะซึ่งสามารถสรุปย่อให้กระชับลงดังนี้

1. ในขั้นตอนของศาล

1.1 การคุมประพฤติผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดให้โทษ ในฐานะเป็นผู้เสพหรือมียาเสพติดไว้ในครอบครอง ศาลจะต้องสั่งให้มีการสืบเสาะและพินิจทุกคดี เพื่อคัดเลือกผู้กระทำความผิดที่สมควรใช้มาตรการคุมประพฤติ เพราะบางคดีซึ่งมีพฤติการณ์ในทางจำหน่ายหรือเคยต้องโทษจำคุกในคดียาเสพติดมาแล้วหลายครั้ง การใช้วิธีคุมประพฤติจะไม่ได้ผล

1.2 คดียาเสพติดที่ศาลสั่งให้คุมประพฤติหรือควบคุมและสอดส่อง ควรกำหนดเงื่อนไขให้ส่งไปรับการบำบัดรักษาทุกคดี ส่วนการส่งไปรักษาเมื่อใดนั้นให้พนักงานคุมประพฤติเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม ทั้งนี้หลักเกณฑ์การคุมประพฤติคดียาเสพติดจะต้องต่างจากการคุมประพฤติคดีประเภทอื่น กล่าวคือ ในระยะ 1 เดือนแรก จะต้องกำหนดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติไปรายงานตัวทุก 10 วัน เพื่อให้พนักงานคุมประพฤติได้สอบถามเบื้องต้น และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (Rapport) เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเกิดความเข้าใจและร่วมมือในการรับการแก้ไขฟื้นฟู ซึ่งรวมถึงการไปบำบัดรักษาด้วย

ในระยะเดือนแรกนี้หากพบว่า ผู้ถูกคุมความประพฤดียังคงเสพยาเสพติด พนักงานคุมประพฤติจะต้องส่งตัวไปเข้ารับการบำบัดรักษา หรือในระหว่างการคุมประพฤติ ซึ่งจะต้องกำหนดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติมารายงานตัวทุกเดือน หากพบว่ามีผลปัสสาวะเป็นบวก คือพบสารเสพติดก็จะต้องส่งผู้ถูกคุมความประพฤติไปรักษา

1.3 ควรประสานงานให้ศาลเข้าใจถึงการกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2532 ในมาตรา 56 เพื่อให้ศาลกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติผู้ติดยาเสพติดไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติ

1.4 ควรมีการพิจารณากำหนดโทษผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดให้สูงขึ้น การกำหนดโทษระหว่างโทษชั้นสูง จะทำให้ผู้เสพยาเสพติดมีความเกรงกลัวโทษที่จะได้รับเพราะจะต้องถูกจำคุกเป็นเวลานาน (ไม่ควรกำหนดโทษต่ำกว่า 1 ปี) ซึ่งผู้ติดยาเสพติดจะยอมเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลมากขึ้น และไม่คิดหลบหนีจากสถานพยาบาล เพราะหากหลบหนีก็ต้องถูกลงโทษจำคุกซึ่งมีระยะเวลายาวนานกว่าการบำบัดรักษา

2. ในการดำเนินงานคุมประพฤติ

2.1 สำนักงานคุมประพฤติควรจัดตั้งสถานบำบัดรักษารองรับผู้ถูกคุมความประพฤติ ที่ติดยาเสพติดให้โทษที่ไม่สามารถเลิกเสพยาด้วยตนเองได้ โดยสถานบำบัดควรเน้นการ

ดำเนินงานในขั้นการฟื้นฟูสมรรถภาพ เนื่องจากผู้กระทำผิดที่ศาลสั่งให้คุมประพฤติส่วนใหญ่จะผ่านการถอนพิษยาโดยการหักดินมาแล้ว ขณะฝากขังในระหว่างการสอบสวนและการพิจารณาคดี ดังนั้นควรปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่ติดยาเสพติดโดยการบำบัดรักษาตั้งแต่ถูกจับกุมและเมื่อคดีเข้าสู่ระบบคุมประพฤติก็จะช่วยให้การคุมประพฤติได้ผล

2.2 กระทรวงยุติธรรมควรเร่งการจัดตั้งสถานบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และเตรียมความพร้อมของบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ทันทีที่มีสถานบำบัดรักษาแบบบังคับ

2.3 ควรจัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนชี้แจงให้พนักงานคุมประพฤติทราบถึงหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินงานคุมประพฤติผู้ติดยาเสพติด ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.4 ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่มีอยู่ ได้แก่ โครงการส่งเสริมบทบาทและความร่วมมือของชุมชนในงานคุมประพฤติผู้ใหญ่และโครงการอาสาสมัครคุมประพฤติให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการช่วยเหลือ และแก้ไขผู้ถูกคุมความประพฤติที่ติดยาเสพติด และควรให้พนักงานคุมประพฤติทุกคนได้รับรู้ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการฯ นอกเหนือจากการปฏิบัติงานสืบเสาะและสอดส่อง แต่ทั้งนี้จะต้องพิจารณาแก้ไขเรื่องปริมาณคดีในความรับผิดชอบของพนักงานคุมประพฤติให้อยู่ในมาตรฐานที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนดเพื่อให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานคุมประพฤติ

2.5 ควรศึกษามาตรการที่จะปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมความประพฤติที่ผิดเงื่อนไขอย่างจริงจัง เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่กล้าละเมิดเงื่อนไขการคุมประพฤติที่ศาลกำหนด

3. ด้านการบำบัดรักษา

ควรปรับปรุงให้มีการดำเนินงานบำบัดรักษาให้ครบทุกขั้นตอน ควรมีการประชาสัมพันธ์ และการกระทำทางสังคมเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติด และเกิดความเคลื่อนไหวที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาเสพติดของประเทศไทย และควรมีการวิจัยแบบทดลอง เพื่อหารูปแบบและวิธีการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ชื่อโครงการวิจัย	ความสัมพันธ์ของการติดยาเสพติดกับการก่ออาชญากรรม ในกรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัย	ณรงค์ สุวรรณเปี่ยม (สำนักงาน ป.ป.ส.) นักศึกษาโรงเรียนนักปกครองระดับสูง (นปส.24) กรมการปกครอง
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ. 2532
ประเภทงานวิจัย	ความรู้ทั่วไป (สภาพปัญหา การก่ออาชญากรรม)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางสังคมของผู้ต้องหาที่ก่ออาชญากรรม ทั้งที่ติดยาเสพติดและไม่ติดยาเสพติด
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการติดยาเสพติดกับการก่ออาชญากรรม
3. เพื่อประมาณสัดส่วนของผู้ก่ออาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และผู้ก่ออาชญากรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในคดีอาญาประเภทต่าง ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัย (ณรงค์ สุวรรณเปี่ยม) กล่าวว่า การวิจัยเป็นการวิจัยสนาม (field research) แต่จากการพิจารณาวิธีวิจัยจะมีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีกลุ่มประชากรเป้าหมายคือผู้ต้องหาคดีอาญาที่ถูกควบคุมตัวในสถานตำรวจนครบาลต่าง ๆ ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม 2532 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) เขต บก.น.เหนือ บก.น.ใต้ และ บก.น.ธนบุรี จำนวน 27 สถานี สัมภาษณ์ผู้ต้องหาสถานีละ 2 วัน ได้ตัวอย่างผู้ต้องหา 300 คน

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผู้ต้องหาส่วนใหญ่ร้อยละ 92 เป็นชาย มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพรับจ้าง ผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดมีรายได้สูงกว่าผู้ต้องหาที่ไม่ติดยาแต่ได้ใช้เงินส่วนใหญ่ไปในการซื้อยามาเสพ

ผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนแออัด หรือบ้านที่ไม่มีบริเวณ และมีจำนวนมากที่อยู่อาศัยบริเวณลักษณะนี้เป็นร้อยละมากกว่าผู้ต้องหาที่ไม่ติดยาเสพติด

ผู้ต้องหาที่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่เสพยาครั้งแรกเมื่ออายุช่วง 16-20 ปี โดยทดลองเสพกัญชาก่อน โดยที่อยากทดลองและเพื่อนชวน ผู้ต้องหาที่ติดยาส่วนใหญ่ร้อยละ 54 ติดยาเฮโรอีน รองลงมาร้อยละ 38 ติดยากัญชา ร้อยละ 87 ใช้ยาประเภทเดียว ร้อยละ 47 เคยเข้ารับการบำบัดรักษา เพราะอยากเลิกหรือถูกขอร้องหรือถูกบังคับ

สูงถึงร้อยละ 74 ของผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดเคยต้องคดีมาก่อนอย่างน้อย 1 ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ต้องหาที่ไม่ติดยาเสพติดร้อยละ 18 เคยก่อคดี

จากผู้ต้องหาทั้งหมด 300 คน มีถึงร้อยละ 66 เป็นผู้ที่ติดยาเสพติด เมื่อพิจารณาตามประเภทของข้อหาแล้วพบว่า ข้อหาที่ไม่เกี่ยวกับยาเสพติดโดยเฉพาะข้อหาเกี่ยวกับทรัพย์สิน และประมาท จะมีผู้ติดยาเสพติดสูง ประมาณร้อยละ 43 และ 50 ตามลำดับ ผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ประกอบอาชญากรรมเนื่องมาจากยาเสพติดถึงร้อยละ 80.7 รองลงมาคือต้องการเงินเพื่อนำไปซื้อยาเสพติด หรือใช้จ่ายอื่น ๆ จากการศึกษายังพบว่า ผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ร้อยละ 88.6 ติดยาเสพติด ก่อนก่อคดีครั้งแรก โดยสรุปพบว่าการติดยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับการก่ออาชญากรรม ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ วิวาททรัพย์ เพื่อให้ได้เงินมาบำบัดความต้องการเสพยาเสพติดของตนเอง หรือนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมอื่น เช่น ค้ายาเสพติด เพื่อให้ได้เงินและมียาเสพติดไว้เสพ นอกจากนั้นยาเสพติดบางอย่างทำให้ผู้เสพมีนิสัยก้าวร้าวรุนแรง จนทำให้สามารถประกอบอาชญากรรมได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ณรงค์ สุวรรณเปี่ยม (2532: 29) ได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ยาเสพติดเป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การประกอบอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้นการดำเนินการปราบปรามผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะผู้ค้ายาเสพติดซึ่งเป็นตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดการเพิ่มจำนวนผู้เสพ จะเป็นการช่วยลดปัญหาอาชญากรรมลงด้วย

2. พบว่าการทดลองเสพยาเสพติดครั้งแรกของผู้ต้องหาอยู่ในช่วง 16-20 ปี ซึ่งจากการทดลองครั้งแรกจะนำไปสู่การเสพเป็นประจำ จนกระทั่งก่อให้เกิดภัยสังคมต่าง ๆ ได้ ดังนั้นจึงควรให้การศึกษาแก่เยาวชนในเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติดให้มากเพื่อเป็นการป้องกันการติดยาเสพติดของเยาวชนต่อไป

3. จากการศึกษาพบว่าผู้ต้องหาส่วนใหญ่ติดกัญชาในครั้งแรก แล้วเปลี่ยนมาเสพเฮโรอีนแทนเพื่อเพิ่มความรุนแรงของฤทธิ์ยา ดังนั้นจึงควรป้องกันการแพร่ระบาดของกัญชาเพื่อมิให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดอื่นที่มีความรุนแรงยิ่งขึ้น

ชื่อโครงการวิจัย	การใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษบริบทภัยสินในคดียาเสพติด
ผู้วิจัย	พ.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนิต
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ. 2532
ประเภทงานวิจัย	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์การศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ 3 ประการ ดังนี้

- 1 เพื่อทราบความเป็นมาของปัญหายาเสพติด และมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
- 2 เพื่อทราบแนวความคิดของการลงโทษทางอาญา และชนิดของโทษที่ควรนำมาใช้กับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ของต่างประเทศ
- 3 เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายบริบทภัยสินของผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สำหรับใช้เป็นแนวทางเสนอแนะให้พิจารณาปรับปรุงกฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสารโดยศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมาย แนวความคิด ตลอดจนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางอาญา และได้นำเอกสารเกี่ยวกับสถิติข้อมูลประกอบ

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผู้เขียน (วันชัย ศรีนวลนิต, 2532) พิจารณาเห็นว่าการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีปัจจัยสำคัญ 2 ปัจจัย ประการแรกคือ ปัจจัยด้านความมีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และปัจจัยทางด้านมาตรการทางกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะจุดก่อนของมาตรการทางกฎหมายโดยเฉพาะมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดให้มีบทลงโทษที่มีอยู่ในปัจจุบัน และศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายบริบทภัยสินในคดียาเสพติดของสหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ โดยไว้วิเคราะห์ทั้งแง่มุมต่าง ๆ ของกฎหมายในประเทศทั้ง 2 ที่ได้พัฒนาปรับปรุงมาเป็นเวลานานแล้ว

โดยที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จุดก่อนของกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศไทย 3 ฉบับ อันได้แก่ (1) พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 (2) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

และ (3) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 ซึ่งไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการลงโทษริบทรัพย์สินในคดีอาญาไว้โดยเฉพาะ ดังนั้นการริบทรัพย์สินจึงต้องใช้บทบัญญัติทั่วไปในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32-37 ซึ่งก็มีปัญหาอุปสรรคไม่สอดคล้องกับปัญหาที่เผชิญในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและสิงคโปร์ และสรุปว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการตราทางกฎหมายไว้เฉพาะเป็นพิเศษสำหรับการริบทรัพย์สินของผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตและการค้ายาเสพติด

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปเห็นควรให้นำ ‘มาตรการริบทรัพย์สินอย่างเด็ดขาดและกว้างขวาง’ มาใช้เพื่อจะช่วยให้การป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับข้อเสนอของที่ประชุมระหว่างประเทศโดยทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยก็ได้นำเสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมายในประเด็นต่าง ๆ โดยละเอียดไว้ด้วย

ชื่อโครงการวิจัย	ตัวแบบสมมุฐานการใช้ยาและสิ่งเสพติดในวัยรุ่น: ทดสอบเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี
ผู้วิจัย	ยุบลวรรณ ประมวลรัฐการ วิทยานิพนธ์ ปริญญาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ. 2532
ประเภทงานวิจัย	ความรู้ทั่วไป (สาเหตุ)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสร้างตัวแบบสมมุฐาน (causal model) อธิบายการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น โดยการนำ proposition หลัก หรือที่อนุพันธ์ (derived) มาจาก control theory และ differential association theory เข้ามาอยู่ในตัวแบบเดียวกัน
2. เพื่อทดสอบตัวแบบดังกล่าวกับตัวอย่างประชากรนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรแต่ละตัวในตัวแบบ ว่าตัวแปรแต่ละตัวนั้นจะมีอิทธิพลในการอธิบายถึงสาเหตุของการที่เด็กวัยรุ่นเข้าไปเกี่ยวข้องกับกาใช้ยาหรือสิ่งเสพติดได้มากน้อยต่างกันอย่างไร
4. เพื่อทดสอบว่าตัวแบบ (model) ที่ได้สร้างขึ้นมานี้ จะอธิบายได้ดีในยาหรือสิ่งเสพติดประเภทใด (บุหรี่ อีลกอฮอล์ กัญชา)

วิธีดำเนินการวิจัย

ทำการวิจัยโดยสำรวจกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดประชากรเป้าหมายเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ (ม.4-ม.6) ของโรงเรียนรัฐบาลภายในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี สุ่มตัวอย่างแบบ purposive เพราะต้องการได้กระณีนักเรียนที่เคยใช้ยาเสพติดมากที่สุด แต่พยายามให้เป็นแบบ Systematic มากที่สุด จากจำนวนนักเรียนเป้าหมายทั้งหมด 4,908 คน ได้ตัวอย่างนักเรียน 500 คน

ตัวแบบสมมุฐานนี้ ประกอบด้วย 6 มโนทัศน์ คือ 1) การใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น 2) การคบเพื่อนที่ใช้ยาหรือสิ่งเสพติด 3) ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม 4) ความบิดมันผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ 5) ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน 6) ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ในการทดสอบตัวแบบสมมุติฐาน ผู้วิจัยได้ทดสอบสองขั้นตอน โดยใช้เทคนิควิถีวิเคราะห์ (path analysis)

1. การทดสอบตัวแบบโดยรวมประเภทของยาหรือสิ่งเสพติดทั้ง 3 ประเภท (บุหรี่ยัลกอสฮอร์ กัญชา) เข้าด้วยกัน
2. การทดสอบตัวแบบโดยแยกประเภทของยาหรือสิ่งเสพติดทั้ง 3 ประเภท (บุหรี่ยัลกอสฮอร์ กัญชา) ออกจากกัน

จากการทดสอบตามขั้นตอนดังกล่าว ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. การทดสอบตัวแบบโดยรวมประเภท แสดงให้เห็นว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ, ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม และการคบเพื่อนที่ใช้ยาหรือสิ่งเสพติด มีผลกระทบโดยตรงต่อการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น จากการเปรียบเทียบผลกระทบของทั้งสามตัวแปรแล้ว การคบเพื่อนที่ใช้ยาหรือสิ่งเสพติดมีผลกระทบต่อการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่นมากที่สุด และความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม มีผลกระทบตัวแปรดังกล่าวน้อยที่สุด และตัวแปรทั้งสามสามารถอธิบายความแปรผันของการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่นได้ประมาณร้อยละ 27 (.273) และผลกระทบดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นผลกระทบทางอ้อมของความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา, ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ และความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม
2. การทดสอบโดยแยกประเภทของยาหรือสิ่งเสพติด แสดงให้เห็นว่าตัวแบบที่ได้สร้างขึ้นนี้ สามารถอธิบายการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นได้มากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ยาหรือดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยที่พบว่าตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่นได้ดีที่สุด คือ การคบเพื่อนที่ใช้ยาหรือสิ่งเสพติด ดังนั้นในการวางแผนแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่นควรคำนึงถึงปัจจัยนี้มากที่สุด
2. งานวิจัยนี้ยังมีปัญหาเรื่องความเป็นตัวแทนของประชากร เพราะกลุ่มตัวอย่างได้มาอย่างเจาะจง ดังนั้นการวิจัยต่อไปควรแก้ไขจุดอ่อนดังกล่าว

3. ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์สามารถอธิบายการผันแปรในตัวแปรตาม คือ การใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่นได้ค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 27) การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรหาตัวแปรสำคัญ ๆ เพิ่มเข้าไปในตัวแปรการวิเคราะห์

ชื่อโครงการวิจัย	นโยบายการปราบปรามยาเสพติด
ผู้วิจัย	พล.ต.ต.ไกรสุข สิ้นสุข วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ. 2532
ประเภทการวิจัย	นโยบาย (การปราบปราม การปรับปรุงองค์กร)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ

1. สถานการณ์ในปัจจุบัน ปัญหายาเสพติดให้โทษของประเทศไทยอยู่ในขั้นรุนแรงหรือไม่ในทศวรรษหน้าจะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นหรือลดลง
2. การปราบปรามยาเสพติดให้โทษมีปัญหาข้อขัดข้อง หรือมีปัจจัยอุปสรรคอะไรบ้างที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งในปัจจุบันและในทศวรรษหน้า
3. เพื่อจะได้ทราบถึงวิธีการในการแก้ไขปัญหายาอุปสรรคดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยโดยรวบรวมวรรณกรรมเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศ และได้กำหนดขอบเขตศึกษาเฉพาะนโยบายการปราบปรามยาเสพติดเพียงด้านเดียว โดยแสวงหาความรู้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดเท่านั้นโดยใช้เทคนิคเดลฟายในการแสวงหาคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญโดยการแสดงความคิดเห็นอิสระในการพยากรณ์ รวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 41 คนจากหน่วยงาน สำนักงาน ป.ป.ส. และองค์กรที่ประสานงานอื่น ๆ เช่น ผู้พิพากษา ผู้ว่าราชการจังหวัด แพทย์ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร นักลงทุน นักหนังสือพิมพ์ ศิลปิน และอื่น ๆ เช่น นักวิชาการ

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปัญหาการปราบปรามยาเสพติดให้โทษทั้งในสภาพการณ์ปัจจุบัน และในทศวรรษหน้า ซึ่งปรากฏว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องดังต่อไปนี้ คือ

- ปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ขณะนี้มีความรุนแรงมาก และจะทวีความรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิมในทศวรรษหน้า

- เฮโรอีน เป็นยาเสพติดที่เป็นปัญหาสังคมมากที่สุด ทั้งในปัจจุบัน และทศวรรษหน้า
- ขณะนี้ประเทศไทยมีนโยบายในการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดให้โทษดีอยู่แล้ว และนโยบายการปราบปรามยาเสพติดจะต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในทศวรรษหน้า
- ในการนํานโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัตินั้น ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการนํานโยบายไปปฏิบัติหลายประการ เช่น ระบบการบริหาร บุคลากร งบประมาณ กฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐ ความร่วมมือของต่างประเทศ ระบบข้อมูลข่าวสาร แหล่งผลิต เส้นทางลำเลียง วิธีการชักชวนในการขนย้ายยาเสพติดเหล่านี้ ล้วนมีอิทธิพลอย่างมากต่อการปราบปรามยาเสพติด
- และในทศวรรษหน้า จำนวนผู้ผลิต ผู้ขาย ผู้ค้ายาเสพติดจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จะต้องมีการปรับปรุงการลงโทษผู้กระทำความผิด กฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด องค์กรที่ทำหน้าที่การปราบปรามยาเสพติด จะต้องมีการปรับปรุง เช่นเดียวกัน

ซึ่งถึงแม้ผู้เชี่ยวชาญจะมีความเห็นสอดคล้องต้องกันในปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อการนํานโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติดังกล่าว แต่ผู้เชี่ยวชาญก็มีความเห็นไม่สอดคล้องกันในแง่ที่ว่า ระหว่างปัจจัยดังกล่าวเหล่านี้ ปัจจัยใดมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการนํานโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนี้ จากผลการวิจัยผู้เชี่ยวชาญยังได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหายุ่งยาก อุปสรรคของนโยบายดังกล่าวอีกด้วย อาทิเช่น ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติม และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดยาเสพติด กรมตำรวจควรมีการจัดตั้งบุคลากรที่ทำงานปราบปรามยาเสพติดโดยตรง ควรมีองค์กรกลางระดับชาติที่มีความเชี่ยวชาญระดับมืออาชีพในการศึกษา ค้นคว้า จัดวางแผนปราบปราม อย่างมีประสิทธิภาพ การลงโทษผู้กระทำความผิดยาเสพติดควรต้องถูกลงโทษมากขึ้น ให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ส่งเสริมมาตรการให้รางวัลแก่บุคคลหรือหน่วยงาน สำนักงาน ป.ป.ส. ควรมีส่วนร่วมในการพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณปกติของหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอแนวคิดในการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรทางด้านการปราบปรามยาเสพติดใหม่ โดยผู้ศึกษามีแนวความคิดว่า ขณะนี้โครงสร้างองค์กรทางด้านการปราบปรามมีอยู่ด้วยกันหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานหลัก คือ สำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยงานประสาน คือ กรมตำรวจ กองทัพบกต่าง ๆ กรมศุลกากร ยังขาดการประสานงานในการร่วมมือกันทำงาน มี

ปัญหาเรื่องทรัพยากรการบริหาร เช่น อดtrakำลัง งบประมาณ และในหน่วยงานประสาน เจ้าหน้าที่ทำงานทั้งงานปกติและงานปราบปรามยาเสพติด จึงทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่าหน่วยงานการปราบปรามยาเสพติดควรได้มีการจัดองค์กรใหม่เป็นลักษณะองค์การสาธารณะแบบวิชาชีพ (The Professional Bureaucracy) ซึ่งเป็นองค์การที่เต็มไปด้วยผู้ปฏิบัติงานหลักที่มีความเชี่ยวชาญในการทำงาน เพราะได้รับการฝึกฝนอบรมมาแล้วเป็นอย่างดี จำนวนผู้บริหารระดับกลางและฝ่ายเสนาธิการซึ่งเป็นผู้กำหนดมาตรฐานในการทำงานจะมีอยู่เป็นจำนวนน้อย เพราะไม่มีความจำเป็นต้องควบคุมและกำหนดมาตรฐานทำงานมากนัก จึงเห็นว่าควรที่จะมีการจัดโครงสร้างองค์กรปราบปรามยาเสพติดใหม่ ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นเป็น 2 แนว คือ แนวทางแรก จัดตั้งเป็นกองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำงานด้านปราบปรามยาเสพติดโดยเฉพาะ โดยยังคงให้กองบังคับการนี้ ขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ และรับนโยบายจาก ศปส.ตร. (ศูนย์ปราบปรามยาเสพติด กรมตำรวจ) และประสานงานกับสำนักงาน ป.ป.ส. ตามเดิม ส่วนอีกแนวทางหนึ่ง จัดตั้งเป็นกองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติดเหมือนแนวทางแรก แต่ให้ไปขึ้นอยู่ภายใต้การควบคุมของสำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อทำงานเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดโดยเฉพาะส่วนการแก้ปัญหาโดยเทคนิคอื่น ๆ นั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นการแก้ปัญหาในแนวทางเสริม เพราะผู้ศึกษาเห็นว่าวิธีที่จะแก้ไขปัญหาคือ การจัดหรือปรับปรุงโครงสร้างองค์การการปราบปรามยาเสพติดใหม่ดังกล่าว แต่ก็ยังถือว่าเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่มีความจำเป็น อาทิเช่น ตามทฤษฎีแรงจูงใจ โดยการให้เงินเพิ่มพิเศษเฉพาะตำแหน่ง การให้เงินสินบน เงินรางวัล มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การศึกษาอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความชำนาญ การส่งไปศึกษาอบรมดูงานต่างประเทศ เพื่อให้ทราบวิธีและเทคนิคใหม่ ๆ ทั้งยังเป็นแรงจูงใจเป็นขวัญและกำลังใจ ตลอดจนทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงโทษและพิษภัยที่จะได้รับจากยาเสพติด ตลอดจนบทลงโทษตามกฎหมายที่จะต้องได้รับการกระทำความผิด และควรจะมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น การออกกฎหมายเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และการจัดสรรเพิ่มเติมงบประมาณให้แก่องค์กรที่ทำหน้าที่แก้ไขปัญหา ยาเสพติด ตลอดจนจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย เป็นต้น ซึ่งผู้ศึกษาเชื่อว่าหากมีการดำเนินการแก้ไขตามแนวทางที่ผู้ศึกษาเสนอแนะไว้แล้ว คงจะช่วยแก้ไขปัญหาคือเป็นอุปสรรคในการนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติบ้างไม่มากนัก

- ชื่อโครงการวิจัย** การใช้สื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการเผยแพร่นโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันยาเสพติด
- ผู้วิจัย** ศิริพร ติปยานนท์
สารนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
- ปีที่ทำการวิจัย** พ.ศ. 2532
- ประเภทงานวิจัย** การป้องกัน (การรณรงค์โดยสื่อวิทยุและโทรทัศน์)
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา**
1. เพื่อทราบถึงความสำคัญของปัญหายาเสพติด
 2. เพื่อทราบถึงและเผยแพร่นโยบายรัฐบาลในการป้องกันยาเสพติด
 3. เพื่อทราบถึงหน่วยงานของรัฐบาลที่ดำเนินงานสนองนโยบายรัฐบาล หลักในการดำเนินงาน และรูปแบบขององค์กร
 4. เพื่อทราบถึงความสำคัญ ศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ของวิทยุและโทรทัศน์ในการที่สื่อมวลชนทั้งสองรูปแบบมีบทบาทในการป้องกันยาเสพติดอย่างไรบ้าง

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและรายงานผลของการรวบรวมเชิงพรรณนา

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังนี้

1. เรื่องนโยบายของรัฐด้านป้องกันยาเสพติด

นโยบายของรัฐบาลในด้านนี้เป็นนโยบายที่สำคัญต่อประเทศชาติมาก รัฐบาลจึงได้กำหนดการเร่งขยายผลและพัฒนาการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันยาเสพติดผ่านสื่อมวลชนทุกประเภทและทุกรูปแบบ ส่งเสริมให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อวัสดุอุปกรณ์เพื่อการป้องกันยาเสพติดให้เหมาะสมทันสมัย และสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เป็นนโยบายรัฐบาลที่นำสื่อมวลชนเข้ามาเป็นเครื่องมือเผยแพร่เพื่อการบรรลุถึงกลุ่มเป้าหมายอีกนโยบายหนึ่ง

2. สำนักงาน ป.ป.ส.

เป็นหน่วยงานรัฐบาลที่ดำเนินการตอบสนองนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติด เป็นหน่วยงานที่ผลิตสื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์รวมทั้งสื่อมวลชนด้านอื่น ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ

เสียงตามสาย เป็นต้น โดยที่ทางสำนักงาน ป.ป.ส. มีห้องบันทึกรายการวิทยุและมีกล้องโทรทัศน์ และเครื่องมือในการถ่ายทำเป็นของตนเอง ที่พร้อมจะดำเนินรายการเพื่อการป้องกันยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ในนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดนั่นเอง

3. บทบาทของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในด้านการป้องกันยาเสพติด

วิทยุและโทรทัศน์เป็นสื่อประเภทที่ได้เปรียบกว่าสื่อประเภทสิ่งพิมพ์อยู่มาก โดยเฉพาะโทรทัศน์ผู้ชมสามารถที่จะเห็นภาพและได้ยินเสียงประกอบไปพร้อม ๆ กัน ยิ่งจะเป็นการช่วยกระตุ้นให้ผู้รับข่าวสารเกิดความสนใจในรายการและติดตามรับชมรายการ เข้าใจในรายการได้เป็นอย่างดี เพราะมีภาพช่วยสื่อ สำหรับรายการวิทยุแล้ว วิทยุเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้ทุกกลุ่มทุกประเภท และมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยเสนอข่าวสารในรูปของการประกาศข่าว ประกาศคำรายการ บทความ ละครวิทยุ สำหรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์ที่ทางสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้ดำเนินการผลิตนั้นมีอยู่หลายรายการด้วยกันคือ รายการเพลินใจกับ ป.ป.ส. รายการรักชีวิต รายการคุยกันวันอาทิตย์ สปอตวิทยุ เพลงเปิดนำรายการที่มีเนื้อหาต่อต้านยาเสพติด สปอตโทรทัศน์ต่อต้านยาเสพติด วิดีโอต่อต้านยาเสพติด ฯลฯ

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ศิริพร ติพยานนท์ (2532: 68-69) ได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

จากการที่ทางสำนักงาน ป.ป.ส. ได้ผลิตรายการทั้งสื่อวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการป้องกันยาเสพติดนั้น ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าวและได้ให้รายละเอียดไว้ในบทที่ 5 แล้วว่า การผลิตรายการดังกล่าวมีปัญหาเหมือนดาบสองคม หรือเหมือนยาคืออาจทำให้เกิดผลข้างเคียงตามมาได้ เช่น อาจทำให้คนดูหรือคนฟังเกิดอาการอยากทดลองยาเสพติดขึ้นมาได้ หรือเป็นการซ้ำเติมผู้ที่ติดยาเสพติดว่าเป็นคนที่สังคมรังเกียจไม่ควรคบหาด้วย ยิ่งทำให้มีการกลับตัวเป็นคนดีลำบากยิ่งขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อดังกล่าวให้มีการดึงดูดใจผู้รับชม ดังนี้

1. สื่อโทรทัศน์

1.1 ควรจะจัดทำเป็นละครโทรทัศน์สั้น ๆ หรือสปอตโฆษณาสั้น ๆ เนื้อเรื่องเกี่ยวกับโทษ สาเหตุ หรือผลของยาเสพติดในแง่มุมใหม่ ๆ เช่น การติดยาเสพติดอาจทำให้เป็นโรคเอดส์ได้ ซึ่งในกรณีนี้ก่อให้เกิดผลสองด้านคือ ป้องกันการติดยาเสพติดและป้องกันโรคเอดส์ได้ด้วย

1.2 ควรจะนำออกอากาศบ่อย ๆ หรือทุกวัน ในเวลาที่เหมาะสมหรือคาดว่าจะกลุ่มเป้าหมายรับชมมากที่สุด เช่น เวลากลางวัน หรือต้นรายการที่มีผู้ชมเป็นจำนวนมาก เพราะจะ

ทำให้ผู้ชมที่เฝ้าชมรายการดังกล่าวได้รับชมรายการต่อต้านยาเสพติดไปด้วย เพื่อเตือนใจกลุ่มเป้าหมายไม่ให้หันไปหายาเสพติด

1.4 ภาพที่นำมาเสนอควรเป็นภาพที่ทำให้ดูน่าเชื่อถือ เกิดความกลัวต่อพิษภัยของยาเสพติด เช่น ภาพคนติดยาที่อยู่ในสภาพร่างกายทรุดโทรม น่าเกลียดน่ากลัว เช่น ภาพของวิดีโอต่อต้านยาเสพติดของฮ่องกงที่ให้เห็นภาพของเด็กกำลังร้องไห้ (เด็กวัยทารก) โดยที่ผู้เป็นมารดาไม่ให้ความสนใจเลยแม้แต่น้อย เพราะกำลังเสพยาเสพติดอยู่และมีสภาพร่างกายที่ทรุดโทรมมาก ผมยุ่งเหยิง ประกอบการให้แสงค่อนข้างมืดไม่ให้เห็นมารดาเด็กชัดเจน รวมทั้งการตัดภาพที่ไวกจากเด็กไปสู่มารดา ทำให้คนดูตกใจในสภาพที่เห็นและเกิดความกลัว

1.5 ควรใช้ตัวแสดงที่คนรู้จักกันดีในด้านประพจน์ดี มาเป็นตัวชี้แนะแนวทาง เช่น ดาราวัยรุ่น อรพรรณ พานทอง, ปิยะนุช นาคคง โดยขึ้นคำบรรยายได้ภาพด้วยว่ามีความประพจน์ในด้านใดบ้าง

2. สื่อวิทยุ

1.1 ควรใช้คำขวัญที่ง่ายแก่การจดจำ สะดุดหูเมื่อได้ยินได้ฟัง และควรเน้นคำขวัญให้มีความหนักแน่น เช่น “หยุดยาเสพติด ชีวิตปลอดภัย”

1.2 ควรคิดหาหรือใช้คำขวัญที่จะติดหูคนฟังได้ง่าย

1.3 ควรใช้ถ้อยคำที่ผู้ฟังฟังแล้วรู้สึกเห็นด้วย

1.4 เสียงผู้บรรยายควรมีความหนักแน่น ดึงดูดผู้ฟัง และเสียงควรมีความน่าเชื่อถือ

ข้อเสนอแนะสำหรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์

1. ควรปรับแผนการใช้สื่อในด้านความถี่ คือ ให้มีการแพร่ภาพหรือออกอากาศให้บ่อยขึ้น และควรสอดคล้องกับพฤติกรรม的开รับชมและรับฟังของกลุ่มเป้าหมาย

2. เนื้อหาสาระควรให้มีความกระชับ เข้าใจง่าย มีความชัดเจนในการสื่อสาร และมีความเป็นกลางในเนื้อหา

3. ควรปรับปรุงแบบข่าวสารให้มีความหลากหลาย และแทรกความบันเทิง เพราะจะเป็นสิ่งที่ทำให้คนสนใจในรายการ

4. ปรับปรุงทางด้านภาพและเสียงให้มีความดึงดูดใจและเด่นชัดขึ้น

ชื่อโครงการวิจัย	การศึกษาการแพร่ระบาดของการติดสารเสพติดในเด็กและเยาวชนย่านชุมชนแออัด ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัย	รศ.ดร.โสภา ชูพิกุลชัย ขปิลมณีน พรรณี ศิริยุทธศักดิ์ และ จารุวรรณ ธรรมวิทย์
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ 2532 - 2533
ประเภทงานวิจัย	ความรู้ทั่วไป (การแพร่ระบาด มูลเหตุจิตใจใช้ยาเสพติด)
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	

1. เพื่อทราบถึงวิธีการแพร่ระบาดของการติดสารเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนย่านชุมชนแออัดของกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อให้ทราบถึงมูลเหตุจิตใจที่ทำให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวใช้สารเสพติด
3. เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวางแผนป้องกัน เพื่อลดปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการเลือกแบบ Purposive เขตซึ่งกรุงเทพมหานครระบุว่ามีการติดสารเสพติดมากที่สุดมา 6 เขตคือ เขตคือ เขตพระโขนง ดุสิต ยานนาวา บางกอกน้อย พญาไท และห้วยขวาง (ฝ่ายป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด 2531 : 69) ในแต่ละเขต โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่ง เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดในชุมชนแออัด กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดจากหน่วยงานต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร โดยวิธี Stratified Simple Random Sampling ได้กลุ่มตัวอย่างเขตละ 100 คน รวมจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 600 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ 2 ชุดคือ ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดในชุมชนแออัด และชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดจากหน่วยงานต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

เด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอายุเฉลี่ย 16 ปี มีที่อยู่อาศัยอยู่ในย่านชุมชนแออัด อาศัยอยู่กับบิดามารดา บิดามารดามีรายได้เฉลี่ย 5,653 บาทต่อเดือน การศึกษาของบิดามารดาต่ำกว่าชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 บิดามารดาส่วนใหญ่สมรสและอยู่ด้วยกัน เด็กและเยาวชนจะไว้ใจใจมารดามากที่สุด เมื่อมีปัญหาก็นึกถึงมารดาและอยากระบายปัญหาด้วย เมื่อไม่ได้ระบายจะรู้สึกอึดอัด อยากทำลายทุกอย่างที่มาขวางหน้า อยากไปให้พ้นและมีความว่าเหว่ ปัญหาส่วนใหญ่ที่เผชิญจะเป็นปัญหาครอบครัว และปัญหาส่วนตัว ส่วนใหญ่จะใช้บุหรื สารเสพติดหลายชนิดรวมกัน และใช้สารระเหยเป็นเครื่องมือผ่อนคลายความเครียดเมื่อเผชิญปัญหา

1. ข้อมูลการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน

เด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติด จะเริ่มใช้สารเสพติดเมื่ออายุระหว่าง 11 - 14 ปี ในครอบครัวของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ไม่มีใครใช้สารเสพติด เพื่อนส่วนใหญ่ใช้สารเสพติด และเพื่อนที่ใช้สารเสพติดจะเป็นผู้ชักจูงให้เด็กและเยาวชนใช้สารเสพติดเป็นครั้งแรก สารเสพติดที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและใช้หลายชนิดปนกันไป อันได้แก่ บุหรื เหล้า กัญชา และผงขาว ความถี่ในการใช้สารเสพติดในปัจจุบัน คือใช้ทุกวันและ/หรือเกือบทุกวัน เฉลี่ยช่วงเวลากการใช้ตั้งแต่เริ่มต้นถึงปัจจุบันประมาณ 2 ปีครึ่ง เมื่อได้ใช้สารเสพติดให้ทั้งประโยชน์ (มีคุณ) และในเวลาเดียวกันให้โทษด้วย ในส่วนของประโยชน์ที่ได้จากสารเสพติด คือ ทำให้หายเหงา เข้ากับเพื่อนได้ทำให้ไม่คิดอะไร ทำให้หายกลุ้ม ทำให้สบายใจ ในส่วนของโทษที่ได้จากสารเสพติด คือ เลิกยาก เสียสุขภาพ ร่างกายอ่อนแอ เสียเงิน และผิดกฎหมาย

2. ความรู้สึกของเด็กและเยาวชนต่อการใช้สารเสพติดในครั้งแรก

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ยอมรับว่า ถูกเพื่อนชักชวนให้ลองใช้สารเสพติดในครั้งแรกเกี่ยวกับ:-

2.1 ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะที่ถูกชักชวนให้ใช้ พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ยอมรับว่า มีความอยากทดลอง

2.2 ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีขณะเสพสารเสพติดในครั้งแรก พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ยอมรับว่า มีความรู้สึกที่กำลังทำผิด และส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 82.3 ยอมรับว่า นึกถึงบิดามารดาในขณะที่ใช้สารเสพติดในครั้งแรก ความรู้สึกที่นึกถึงในขณะนี้คือ กลัวบิดามารดาเสียใจ และกลัวถูกลงโทษ เกี่ยวกับความรู้สึกนึกถึงครู/อาจารย์ เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ว่าไม่เคยนึกถึง

2.3 ความรู้สึกเมื่อใช้สารเสพติดในครั้งแรก พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ยอมรับว่า เกิดความรู้สึกมึนงง จำนวนร้อยละ 30.6 ตอบว่า หายกลุ้ม เกิดความสบายใจขึ้น

2.4 ความรู้สึกต่อสารเสพติดหลังจากที่ได้ใช้ไปแล้ว เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ตอบว่า รู้สึกเฉย ๆ จะใช้อีกก็ได้ไม่ใช้ก็ได้ และมีจำนวนไม่น้อย ที่ยอมรับว่า อยากตอบสนอง

ทันทีที่มีความต้องการ มีความรู้สึกต้องการและอดกลั้นไม่ได้ เมื่อเห็นผู้อื่นกำลังใช้อยู่ รู้สึกเป็นตายอย่างไรก็ต้องเสกให้ได้ และรู้สึกคล้อยตามเมื่อเพื่อนชวน ตามลำดับในด้านความรู้สึกของบิดามารดาของเด็กและเยาวชน เมื่อได้ทราบว่าเด็กและเยาวชนใช้สารเสพติดนั้น ผลจากการศึกษาพบว่า บิดามารดาของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะโกรธ ดุด่าว่า ลงโทษ เชี่ยนตี และตักเตือน แต่มีจำนวนถึงร้อยละ 6.8 ที่บิดามารดาไม่สนใจเลยเกี่ยวกับความรู้สึกของญาติพี่น้อง และครูอาจารย์ส่วนใหญ่จะว่ากล่าวตักเตือน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งแพร่ระบาดของสารเสพติดทั่วไป

3.1 สารเสพติดทั่วไป ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติด และกลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติด ต่างยอมรับว่า แหล่งแพร่ระบาดที่สำคัญยิ่งของสารเสพติดทั่วไป คือ ย่านชุมชนแออัด นอกจากนี้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดได้ยืนยันว่า แหล่งแพร่ระบาดที่สำคัญยิ่งของสารเสพติดไม่ได้มีเพียงแห่งเดียว แต่มีมากกว่าหนึ่งแห่งคือ นอกจากชุมชนแออัดแล้วยังมีในดิสโกเธค และแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ อีกด้วย

3.2 สารระเหย ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติด และกลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดต่างยอมรับว่า แหล่งแพร่ระบาดที่สำคัญของสารระเหย คือ ย่านชุมชนแออัด นอกจากนี้ทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดยืนยันว่า แหล่งแพร่ระบาดของสารระเหยมิได้มีเพียงแห่งเดียว แต่มีมากกว่าหนึ่งแห่ง คือ นอกจากในชุมชนแออัดแล้วยังมีในโรงเรียน และตามศูนย์การค้า ส่วนกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติด ให้ข้อมูลว่าสถานที่อื่นที่เป็นแหล่งแพร่ระบาดของสารระเหย คือ บ้านเพื่อนที่ไม่มีผู้ปกครอง ได้สะพานลอย คิวมอเตอร์ไซค์ และตามใต้ถนนแฟลต

3.3 กัญชา ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ทั้งสองกลุ่มระบุตรงกันว่าแหล่งแพร่ระบาดที่สำคัญของกัญชาต่อกลุ่มเด็กและเยาวชนคือ ในชุมชนแออัด แต่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดยืนยันว่า แหล่งแพร่ระบาดที่สำคัญของกัญชา มิได้มีเพียงแห่งเดียว แต่ยังมีตามแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ ด้วย ส่วนกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดระบุต่อไปว่า ยังมีสถานที่อื่น ๆ อีกที่เป็นแหล่งแพร่ระบาดที่สำคัญของกัญชา คือ ตามบ้านเพื่อนที่ขาดผู้ปกครอง ตามบาร์ไชว์ และตามแฟลต/ใต้ถนนแฟลต

3.4 เฮโรอีน ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ทั้ง 2 กลุ่ม ระบุตรงกันว่าแหล่งแพร่ระบาดที่สำคัญยิ่งของเฮโรอีน คือ ย่านชุมชนแออัด แต่กลุ่มเด็กและเยาวชนยืนยันต่อไปว่า

แหล่งแพร่ระบาดที่สำคัญของเฮโรอีนมิได้มีเพียงย่านชุมชนแออัดแหล่งเดียว แต่ยังมีในดิสโกเธค และแหล่งมั่วสุมอื่น ๆ อีกด้วย ส่วนกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติด ระบุว่า ยังมีสถานที่อื่น ๆ อีก อาทิเช่น สนามม้า สนามมวย คิวมอเตอร์ไฮค์ และบ้านเพื่อนที่ไม่มีผู้ปกครอง

3.5 *ยากระตุ้นประสาท* ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ทั้ง 2 กลุ่ม ระบุตรงกันว่า แหล่งแพร่ระบาดที่สำคัญยิ่งของยากลุ่มประสาท ได้แก่ ชุมชนแออัด ดิสโกเธค และแหล่งมั่วสุม ต่างๆ นอกจากนี้แหล่งแพร่ระบาดอื่น ๆ ซึ่งกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติด ระบุเพิ่มเติมได้แก่ ตามสถานที่ที่มีหญิงบริการ

4. วิธีการแพร่ระบาดของสารเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า การถูกชักชวน ชักนำจากเพื่อนฝูง หรือผู้ใกล้ชิด เป็นวิธีการแพร่ระบาดที่กลุ่มเด็กและเยาวชนให้ลำดับสูงสุดตามด้วย ความอยากรู้อยากเห็น การถูกหลอกให้หลงเชื่อว่าเป็นสิ่งดีเป็นลำดับที่สองและสามตามลำดับ

5. แรงจูงใจที่มีผลต่อกาเสพติดของเด็กและเยาวชน

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า แรงจูงใจที่มีผลต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน ที่มีน้ำหนักมากที่สุดคือ “ทำตามเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิด” ตามมาด้วย “ถูกเพื่อน/ผู้ใกล้ชิดบังคับ/ คะยั้นกะยoiให้ลองใช้” “ต้องการทดลองดูว่าเป็นอย่างไร” “มีความรู้สึกว้ากั่กั่ที่ได้ใช้ยาเสพติด” และ “พวกมากลากไป” มาเป็นลำดับที่สอง สาม สี่ และห้า ตามลำดับ

6. ปัจจัยที่มีผลต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดในเด็กและเยาวชน

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่มีผลต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน คือ “ความประทับใจจากภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด” ตามมาด้วย “การเป็นผู้ขายยาเสพติดรายย่อย จึงทำให้มีโอกาสใช้ไปด้วย” “การที่มีเพื่อนฝูงใช้สารเสพติดทำให้มีโอกาสใช้สารเสพติดไปด้วย” มาเป็นลำดับที่สองและสามตามลำดับ

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนใช้สารเสพติด

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดให้ความเห็นว่า “การถูกชักจูงจากเพื่อน” เป็นสาเหตุที่สำคัญยิ่งตามมาด้วยสาเหตุ “ความอยากรทดลอง” “เห็นเพื่อนทำและทำตามเพื่อนเพื่อให้เข้ากับเพื่อนได้” และจาก

“ความสุขและความเพลิดเพลินที่ได้รับหลังการเสพ” เป็นลำดับ

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

1. รูปแบบการป้องกันยาเสพติดในกรุงเทพมหานครนั้น นอกจากมีการป้องกันระดับปฐมภูมิ (Primary Prevention) แล้วควรเน้นการป้องกันการเสพยาเสพติดซ้ำ (Secondary Prevention) ด้วย
2. การทบทวนการพัฒนาประเทศให้มีการพัฒนาทางด้านวัตถุให้มีสัดส่วนพอเหมาะกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ การที่บิดามารดามัวแต่สร้างฐานะทำให้เกิดความบกพร่องในการดูแลและให้ความอบอุ่นแก่เด็ก เมื่อเด็กเผชิญปัญหาก็ก็นำไปใช้ยาเสพติด
3. การปราบปรามยาเสพติดควรให้ความสำคัญแก่การปราบปรามผู้ค้าหรือผู้จำหน่ายรายย่อยตามแหล่งมั่วสุมต่างๆ
4. ควรสร้างค่านิยมให้บิดามารดามองเห็นความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ซึ่งจะส่งผลให้เด็กสามารถสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความเชื่อมั่นและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
5. การป้องกันยาเสพติดควรกระทำการป้องกันอย่างเจาะจงเป็นวงแคบ เฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มคนว่างงานในพื้นที่ชุมชนแออัด หรือชุมชนแออัดที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดมาก
6. นอกจากนี้ผู้วิจัย (โสภา ชูพิกุลชัย ขปิลมณีน และคณะ, 2533: 123) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า จากผลการศึกษาที่พบว่า เด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติด ส่วนใหญ่บิดามารดาที่สมรสและอยู่ด้วยกัน ซึ่งขัดกับแนวคิดที่เชื่อว่า เด็กและเยาวชนจะติดสารเสพติดเนื่องจากสาเหตุหนึ่งคือ มาจากครอบครัวที่แตกแยกกัน ทำให้เป็นที่น่าสนใจว่า แม้ในครอบครัวที่พ่อแม่ก็อยู่ด้วยกัน ทั้งพ่อและแม่ก็ไม่สามารถจะร่วมมือกันให้การดูแลเอาใจใส่ลูกได้เท่าที่ควร เป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งว่า แม้สถาบันครอบครัวที่เราเชื่อว่าจะเป็นหน่วยของสังคมที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสังคมก็ยังไม่สามารถทำหน้าที่ของตนได้ เป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องหาหนทางที่จะช่วยฟื้นฟูสภาพของครอบครัว โดยเฉพาะประสิทธิภาพในการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยหาทางค้นหาสาเหตุที่แท้จริง ทั้งนี้ อาจจะได้ทำได้โดยการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นบิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ พี่น้อง ของผู้ติดยาเสพติดบ้าง เพื่อค้นหาว่าอาจมีสาเหตุมาจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจของครอบครัวทำให้พ่อแม่ต้องมุ่งการทำมาหาเลี้ยงชีพ จึงไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลลูก หรือทัศนคติของพ่อแม่ต่อวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ให้อิสระโดยไม่จำกัดขอบเขต ฯลฯ หรือความจำเป็นด้านอื่น ๆ ที่เราอาจนึกไม่ถึง ทั้งนี้ เพื่อศึกษาว่า ครอบครัวลักษณะเช่นใดที่นำไปสู่การเสพยาเสพติด

ชื่อโครงการวิจัย	รายงานการศึกษาคุณภาพชีวิตและสุขภาพของเยาวชน: สภาพการใช้สารเสพติด และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2533 (1990)
ผู้วิจัย	ประเสริฐ ตันสกุล และคณะ โครงการป้องกันยาเสพติด กรมการฝึกหัดครู
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ.2533
ประเภทงานวิจัย	ความรู้ทั่วไป (จำนวน ปริมาณ สภาพปัญหา)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการใช้สารเสพติด ความรู้เรื่องยาเสพติด และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนชั้นสูงสุดของระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้สามารถมองเห็นภาพที่ชัดเจนของปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน และแนวโน้มของปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบสำรวจ โดยมีกลุ่มประชากรนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นสูงสุดของระดับมัธยมศึกษาทั้งสายสามัญ (ม.6) และสายอาชีพ (ปวช.3) โดยสุ่มตัวอย่าง 150 โรงเรียน (ทั้งรัฐบาลและเอกชน) ทั่วประเทศทุกภูมิภาค ซึ่งมีทั้งสิ้น 1,343 โรงเรียน (พ.ศ.2533) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random) ได้ตัวอย่างนักเรียนทั้งสิ้น 5,715 คน เป็นชาย 2,627 คน เป็นหญิง 2,088 คน ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสำรวจคุณภาพชีวิตและสุขภาพของเยาวชน แบบ DTE-NAU-OS-90 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน 2533

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ (ประเสริฐ ตันสกุลและคณะ, 2533: บทคัดย่อ)

ในบรรดาสารเสพติด 9 ชนิดถ้าไม่นับสารตะกั่วมีน อาจกล่าวได้ว่า นักเรียนวัยรุ่นอย่างน้อย 5 คนในทุก ๆ 100 คนเคยใช้สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่งมาแล้ว เหล้ากับบุหรี่เป็นสารที่มีผู้เคยใช้มากที่สุด คือในทุก ๆ 10 คน จะมี 7 คนเคยดื่มเหล้า 4 คนเคยสูบบุหรี่มาแล้วอย่างน้อย 1 ครั้ง 3 คนเคยดื่มเหล้า 3 คนเคยสูบบุหรี่ในระยะ 30 วันที่ผ่านมา และร้อยละ 7 สูบบุหรี่เป็นประจำ ร้อยละ 3 ดื่มเหล้าครั้งละอย่างน้อย 5 แก้วเกือบทุกวัน

ในร้อยละจะมีนักเรียนวัยรุ่นประมาณ 11 ถึง 16 คนเคยใช้สารระเหย หรือกัญชา หรือยากระตุ้นประสาทมาแล้วในอดีต ประมาณ 7 คนเคยใช้เมื่อปีที่แล้ว ที่ใช้ในระยะเวลา 30 วันที่ผ่านมา มีประมาณ 4 คน และอย่างน้อย 1 คนใช้ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป

ในอดีตและในปีที่ผ่านมา การใช้สารระเหยพบมากที่สุดในภาคใต้ การใช้กัญชากับการใช้อยาฆ่า พบมากที่สุดในภาคเหนือ สำหรับการใช้ในระยะเวลา 30 วันที่ผ่านมาสารระเหย และกัญชา มีผู้ใช้ในกรุงเทพมหานครมากกว่าภาคอื่น ยาฆ่าพบการใช้ในภาคอีสานมากที่สุด

ยาเสพติดผิดกฎหมายที่นักเรียนวัยรุ่นใช้กันแพร่หลาย ซึ่งได้แก่สารระเหย กัญชา และยากระตุ้นประสาทนั้นพบการใช้ของนักเรียนมัธยมหลายอาชีพมากกว่าสายสามัญ พบในเมืองมากกว่าในชนบท ในสถานศึกษาสังกัดเอกชนมากกว่ารัฐบาล ผู้ใช้ส่วนมากอยู่ในกลุ่มที่พักอาศัยอยู่ตามลำพัง นิยมใช้เวลาว่างพักผ่อนนอกบ้าน เบื่อวิชาที่เรียน การบ้านไม่น่าสนใจ การใช้กัญชาพบในกลุ่มนักเรียนเรียนดี (ระดับ “ก”) มากกว่ากลุ่มอื่น ส่วนใหญ่ที่ผลการเรียนอ่อน (ระดับ “ง”) มีผู้ใช้ยากระตุ้นประสาทมากกว่าผู้ใช้อยาผิดกฎหมายชนิดอื่น

นักเรียนส่วนใหญ่เชื่อว่า การใช้กัญชา สารระเหยและยากระตุ้นประสาทอันตรายน้อย ไม่รังเกียจถ้าเพื่อนใช้ยากระตุ้นประสาท แต่รังเกียจการใช้กัญชาและสารระเหย นักเรียนที่ใช้เหล้าและที่ใช้สารระเหยส่วนใหญ่เริ่มที่ชั้น ม.3 กัญชาที่ชั้น ม.4 และยาฆ่าที่ชั้นม.5

ความรู้เรื่องยาเสพติดนักเรียนส่วนใหญ่ได้รับมาจากการสอนในชั่วโมงสุขศึกษา การรณรงค์ทางโทรทัศน์นั้น ส่วนใหญ่เคยเห็น คิดว่าได้ผลดีในทางให้ความรู้และช่วยลดโอกาสที่นักเรียนจะใช้ยาเสพติดลงได้ แต่มีผลเพียงเล็กน้อยทางด้านลดจำนวนผู้ใช้อยาเสพติดลง ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียนอยู่ระดับปานกลาง ประเด็นที่นักเรียนส่วนมากยังเข้าใจผิดคือ เชื่อว่าคนเป็นเอดส์จะต้องป่วยตายด้วยอาการเอดส์ เชื้อเอดส์แพร่ได้ทางน้ำลาย ถ้าใครติดเชื้อเอดส์เราจะสังเกตได้ทันที

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

คณะผู้วิจัยไม่ได้เสนอข้อเสนอแนะ

ชื่อโครงการวิจัย	การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไม่เข้ารับการบำบัดรักษาชั้นฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ป่วยยาเสพติด โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี
ผู้วิจัย	บังอร บุญรักษาสัตย์ วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีทำการวิจัย	พ.ศ. 2533
ประเภทงานวิจัย	การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไม่เข้ารับการบำบัดรักษาชั้นฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ป่วยยาเสพติด โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดบริการด้านสังคมสงเคราะห์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วย
3. เพื่อเป็นแนวทางในการประสานงานระหว่างฝ่ายสังคมสงเคราะห์ และฝ่ายอื่น ๆ ของโรงพยาบาล เพื่อเพิ่มจำนวนผู้ป่วยให้เข้ารับการบำบัดรักษาชั้นฟื้นฟูสมรรถภาพก่อนจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจแต่สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายคือผู้ป่วยติดยาเสพติดในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ที่ผ่านการบำบัดรักษานั้นนอนพิษยาและอยู่ในระหว่างการพักฟื้นเพื่อรอการจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล เมื่อรับการบำบัดครบกำหนด 21 วันแล้ว ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2531 มีผู้ป่วยชายติดักพักฟื้นลาออกจากโรงพยาบาลเมื่อครบ 21 วัน แต่ไม่สมัครใจเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำนวน 232 คน แต่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากผู้ป่วย 163 คน หรือร้อยละ 70 นอกนั้นผู้ป่วยไม่อยู่ในสภาพให้ข้อมูลได้

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผู้ป่วยทั้งหมดเป็นชายส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีอายุระหว่าง 27-36 ปีมากที่สุด มีการศึกษาระดับประถม เป็นโสด และมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ลักษณะทางครอบครัวของผู้ป่วยยัง

ไม่อาจสรุปได้ทิศทางแน่นอน แต่จากประวัติการใช้ยาเสพติดครั้งแรกเมื่ออายุ 12-20 ปีมากที่สุด ร้อยละ 49.69 เคยเข้ารับการบำบัด 2-5 ครั้ง สูงถึงร้อยละ 90.18 ไม่เคยเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพเลย ผู้ป่วยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70) เห็นด้วยกับการวิธีการบำบัดของโรงพยาบาล ส่วนใหญ่ทราบว่าโรงพยาบาลมีการบำบัดรักษา มีบริการด้านสังคมสงเคราะห์ ผู้ป่วยไม่เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ เพราะส่วนใหญ่เชื่อว่าอาการทางกายหายเป็นปกติแล้วจะเลิกเสพติดได้

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัย (บังอร บุญรักษาสัตย์, 2533, 92-94) ได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า เหตุผลสำคัญของการที่ผู้ป่วยยาเสพติดของโรงพยาบาล รัตนารักษ์ไม่เข้ารับการบำบัดรักษาขึ้นฟื้นฟูสมรรถภาพนั้น ประกอบด้วย

1. ผู้ป่วยและครอบครัวส่วนใหญ่มีความเชื่อ และทัศนคติผิด ๆ เกี่ยวกับการบำบัดรักษา โดยเชื่อว่าเมื่อรักษาอาการทางกายจนหายเป็นปกติดีแล้ว ก็จะสามารถเลิกยาเสพติดได้ และผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพมาก่อน จึงไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ

ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษาในประเด็นนี้ คือ

ก. ในระยะเตรียมการก่อนรักษา ซึ่งเป็นระยะที่ 1 และมีความสำคัญมากอันหนึ่ง นั้น ควรจะได้มีการให้ความรู้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบำบัดรักษาให้กับทั้งผู้ป่วยและครอบครัวอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ป่วยได้เกิดการเตรียมตัว และพร้อมที่จะเข้ารับการบำบัดรักษาจนครบทุกขั้นตอน เพื่อให้การบำบัดรักษาไม่มีอุปสรรคในเรื่องของการออกจากการรักษา กลางคัน ในระยะเตรียมการก่อนรักษา ผู้ป่วยอาจจะยังรับข้อมูลต่าง ๆ ได้ไม่มากนัก เนื่องจากผู้ป่วยยังมีอาการมึนเมา และสุขภาพทรุดโทรมจากการเสพยาเสพติดอยู่ ฉะนั้นจึงควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่ผู้ป่วยอยู่รับการบำบัดรักษาโดยเน้นการให้ความรู้ และการทำความเข้าใจถึงประโยชน์ของการบำบัดรักษาจนครบทุกขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งให้คุณประโยชน์อย่างมากในแง่ของการฝึกฝนและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับครอบครัว และคนอื่น ๆ ในสังคม การรู้จักดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าในสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม เช่น การประกอบอาชีพสุจริต มีรายได้ และการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

ข. ประสานงานกับครอบครัว ที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของผู้ป่วยแต่ละคน เพื่อขอความร่วมมือให้มีส่วนร่วมในกระบวนการบำบัดรักษาจนครบวงจร ในกรณีที่การบำบัดรักษาจะต้องใช้เวลานาน และมีผลกระทบกับครอบครัว การประกอบอาชีพ และการศึกษา

2. สภาพแวดล้อมและบริการบางอย่างของโรงพยาบาล ไม่อาจเอื้ออำนวยได้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วยยาเสพติด ทำให้ผู้ป่วยไม่ต้องการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพต่อ

ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษาในประเด็นนี้คือ

ก. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงพยาบาล ขณะที่ผู้ป่วยอยู่ในระหว่างการบำบัดรักษา เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดการตื่นตัว เพลิดเพลิน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และไม่เกิดความเบื่อหน่าย

ข. นักสังคมสงเคราะห์ควรจะเป็นผู้ประสานงานภายในหน่วยงาน เพื่อเกิดความร่วมมือในการจัดบริการ และกิจกรรมสำหรับผู้ป่วย ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมในโรงพยาบาลให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ค. ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ให้บริการในสังคมในกรณีที่ทางโรงพยาบาล ทรัพยากรไม่อาจจัดบริการตามความต้องการของผู้ป่วยได้ทั้งหมด นักสังคมสงเคราะห์สามารถพิจารณาส่งต่อผู้ป่วยไปรับบริการอื่น ๆ ตามความจำเป็น เช่น ด้านการอาชีพ การศึกษา และการรักษาโรคฝ่ายกาย เป็นต้น ฯลฯ

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้ครบวงจร

ก. ประชาสัมพันธ์งานการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้กว้างขวางออกไปทั้งภายในและภายนอกโรงพยาบาล เพื่อก่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ต่อตัวผู้ป่วยให้มากที่สุด

ข. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบำบัดรักษา และให้บริการทางสังคมสงเคราะห์แก่ผู้ป่วยยาเสพติดในขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติงาน ทั้งทางด้านการบำบัดแก้ไข และป้องกันปัญหาเสพติดที่มีประสิทธิภาพที่สุดต่อไป

ชื่อโครงการวิจัย	กลยุทธ์การป้องกันยาเสพติดของไทย
ผู้วิจัย	ปรีชา จำปารัตน์
	นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ 33
	รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ.2533-2534
ประเภทงานวิจัย	การป้องกัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของกลยุทธ์การป้องกันยาเสพติดของไทย
2. เพื่อศึกษาวิธีการ และผลการดำเนินงานของกลยุทธ์การป้องกันยาเสพติดของไทย
3. เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปกำหนดเป็นข้อเสนอในการวางแผนดำเนินการพัฒนา

ตลอดจนเลือกกลยุทธ์การป้องกันยาเสพติดที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุดในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่ประชาชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive Research) โดยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากเอกสารที่สำคัญ ๆ ได้แก่ รายงานประจำปีของสำนักงาน ป.ป.ส. ตั้งแต่ปีพ.ศ.2521-2532 เอกสารการวิจัยด้านการป้องกันยาเสพติดทั้งในและต่างประเทศ เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาด้านการป้องกันยาเสพติดทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนสื่อทุกชนิดที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดแก่ประชาชน ช่วงปี พ.ศ.2521-2532 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) นอกจากนี้ ได้วิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากรายงานข้อมูลผู้ติดยาเสพติดที่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา ในช่วงปีงบประมาณพ.ศ.2521-2533

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดในอดีตและปัจจุบัน จำนวน 10 คน

การวิจัยนี้จึงเป็นการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพประกอบกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประสบการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งรับราชการและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ตั้งแต่ก่อตั้งสำนักงาน ป.ป.ส. โดยได้เริ่มปฏิบัติงานดังกล่าว ตั้งแต่เป็นเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติจนกระทั่งเป็นผู้บริหารระดับสูงในงานด้านการป้องกันยาเสพติด ดังนั้นจึงเป็นการนำประสบการณ์

และรวบรวมสิ่งที่เกิดขึ้นและมีอยู่จริงที่ผู้วิจัยได้สัมผัสและสร้างมาด้วยตนเองมาสังเคราะห์เป็นหลักฐานทางวิชาการนี้ขึ้น

ทั้งนี้โดยที่ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยว่าเป็นการวิจัยมุ่งที่จะศึกษาถึงการพัฒนากลยุทธ์การป้องกันยาเสพติดของไทย โดยเน้นการศึกษาด้านการป้องกันยาเสพติด (Preventive Education) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 ซึ่งเป็นปีที่ก่อตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.)

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผู้วิจัย (2534: 91-93) ได้เสนอแนะและอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการป้องกันยาเสพติดของไทยในระยะแรก ๆ ประมาณปีพ.ศ.2516 เริ่มจากกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้วางแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนที่ติดยาเสพติด ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้น การดำเนินงานได้กระตุ้นให้โรงเรียนสอดส่องดูแลนักเรียน ให้ความรู้และโทษภัยของยาเสพติด ตลอดจนช่วยเหลือนักเรียนที่ติดยาเสพติดให้ได้รับการบำบัดรักษา ต่อมากรมสามัญศึกษาได้พัฒนาวิธีการดำเนินงานตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

กลยุทธ์การป้องกันยาเสพติดของไทยในระยะแรกได้นำแนวคิดแบบจิตวิทยาสังคม (Psycho-Social Model) มาใช้เป็นแนวทางดำเนินงานป้องกันยาเสพติดโดยมุ่งเน้นความสำคัญที่ตัวบุคคลเป็นหลัก และใช้วิธีการ 4 วิธีเป็นหลัก คือ การบริหารข่าวสารความรู้ การให้การศึกษา การจัดกิจกรรมทางเลือกและการแสวงหานวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดโดยยึดแนวคิดเดิมตั้งแต่ต้น แต่ได้มีการพัฒนาวิธีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องโดยบูรณาการ (Integrate) วิธีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ได้แก่ การจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน (Formal and Non-Formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ตลอดจนการสร้างบุคลากรด้านการป้องกันยาเสพติดแบบทวีคูณ วิธีการจำแนกกลุ่มประชากร ตลอดจนวิธีการจำแนกเขตที่อยู่อาศัยของประชากรในเขตเมืองและเขตชนบท นำวิธีการทั้งหมดเข้ากระทำต่อกลุ่มประชากรในประเทศไทยทั้งหมด เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้แก่ประชาชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวในระยะแรกที่ผ่านมาสามารถกระทำได้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย

ในขณะเดียวกันได้มีความพยายามที่จะประเมินผลการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด อาทิ ประเมินผลวิทยาการด้านการป้องกันยาเสพติดระดับจังหวัด ประเมินผลการเผยแพร่

ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดโดยผ่านสื่อมวลชน เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อปรับปรุงวิธีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การดำเนินกลยุทธ์ป้องกันยาเสพติดของไทย ตั้งแต่ พ.ศ.2521-2532 พบว่าผลการป้องกันยาเสพติดยังไม่สามารถระบุถึงจำนวนผู้ที่ป้องกันไม่ให้ใช้หรือเสพยาเสพติดเมื่อผ่านกระบวนการต่าง ๆ ของกลยุทธ์ป้องกันยาเสพติดของไทยได้ แต่สามารถระบุผลการป้องกันยาเสพติดได้ในระดับรองลงมา โดยใช้บ่งชี้เกี่ยวกับผู้เข้าบำบัดรักษาในสถานพยาบาลของรัฐและเอกชนซึ่งในช่วงเวลา 12 ปี ที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศไทยจะมีจำนวนผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเพิ่มขึ้นประมาณปีละ 10 คนต่อประชากรแสนคน แต่เนื่องจากสถานพยาบาลของรัฐและเอกชนที่บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดมีจำนวนเพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่า ในช่วง 12 ปีที่ผ่านมา จึงทำให้มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้พบว่าช่วงอายุของผู้เข้ารับการบำบัดรักษาในช่วง พ.ศ. 2521-2525 อยู่ในช่วงอายุ 20-24 ปีมากที่สุด แต่หลังปีพ.ศ.2525 เป็นต้นมา ปรากฏว่าผู้เข้ารับการบำบัดรักษามีอายุอยู่ในช่วง 25-29 และ 30-34 ปี มากขึ้นและมากที่สุด ในขณะที่ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาที่มีอายุในช่วง 20-24 ปี กลับมีจำนวนลดน้อยลง อันสอดคล้องกับจำนวนผู้เข้ารับการบำบัดรักษาครั้งแรก ซึ่งลดลงจาก 28 คนต่อประชากรแสนคนในปีพ.ศ.2525 เป็น 24 คนต่อประชากรแสนคนในปีพ.ศ.2532

ข้อมูลเหล่านี้เป็นเครื่องบ่งชี้ผลการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดได้ในระดับหนึ่งว่าการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของไทยทำให้ประชากรในประเทศหันไปพึ่งยาเสพติดน้อยลงกว่าในอดีต แม้ว่าจะยังไม่บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการป้องกันยาเสพติด กล่าวคือ การสร้างให้คนไทยทุกคนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์อันมีค่ามีภูมิคุ้มกันยาเสพติดทุกคนก็ตาม

ข้อเสนอแนะที่ได้รับการวิจัย

ผู้วิจัย (2533 : 93-96) ได้เสนอแนะดังนี้

1. ด้านนโยบาย

(1) ควรจะได้มีการประสานงานและจัดกิจกรรมด้านการป้องกันยาเสพติดร่วมกันในกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN) นับตั้งแต่การจัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์งานด้านป้องกันยาเสพติด เทคนิคการใช้สื่อและการใช้ทรัพยากรชุมชนเพื่อการป้องกันยาเสพติด ตลอดจนการจัดการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในวันที่ 26 มิถุนายนของทุกปี ซึ่งถือเป็นวันต่อต้านยาเสพติดโลก โดยการส่งเยาวชนไปแข่งขันการประกวดวาดภาพต่อต้านยาเสพติด หรือการประกวดเรียงความต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น อันจะส่งผลให้กิจกรรมด้านยาเสพติดได้มีโอกาสพัฒนาและขยายผลไปในระดับภูมิภาค (Regional)

(2) รัฐบาลควรสนับสนุนกิจกรรมด้านยาเสพติดของหน่วยปฏิบัติ ทั้งของภาคเอกชน และราชการให้ดำเนินโครงการหรือสอดแทรกการป้องกันยาเสพติดไปในงานปกติของตน โดยการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้หน่วยงานดังกล่าว และให้มีลักษณะยืดหยุ่นในการใช้เงิน (แทนที่จะเป็นเงินอุดหนุนเฉพาะกิจอย่างที่เป็นอยู่ในขณะนี้) ทั้งนี้เพราะกิจกรรมด้านการป้องกันยาเสพติดเป็นกิจกรรมที่มีขอบเขตกว้างขวางและเป็นประเภทงานย่อย ดังนั้นหากมีระเบียบควบคุมการใช้งบประมาณเข้มงวดเกินไปอาจทำให้ไม่เกิดความคล่องตัวในการใช้และคิดค้นการป้องกันยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ

(3) รัฐบาลควรกำหนดเป็นนโยบายหลัก ให้หน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งประกอบด้วยองค์กรที่สามารถดำเนินงานโดยตรงและ/หรือสอดแทรกงานด้านการป้องกันยาเสพติด โดยให้ถือว่าเป็นงานซึ่งถือปฏิบัติในฐานะงานประจำงานหนึ่ง มิใช่ในฐานะ “งานฝาก” และหน่วยงานดังกล่าวสามารถจัดสรรงบประมาณปกติบางส่วนของหน่วยงานเองเพื่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด หรืออาจขอรับการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนของสำนักงาน ป.ป.ส.

(4) งานป้องกันยาเสพติดควรจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับงานด้านปราบปรามยาเสพติดและการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยเฉพาะการปฏิบัติงานในระดับท้องถิ่น และควรเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน และองค์กรเอกชน (Non-Governmental Organization) ในท้องถิ่น เช่น สโมสรไลออนส์ มูลนิธิ สมาคม และองค์กรกุศลต่าง ๆ ตลอดจนบริษัท/ห้างร้านของเอกชน เป็นต้น

(5) สำนักงาน ป.ป.ส. ควรเป็นผู้กำหนดทิศทางในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของทุกหน่วยงาน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนหรือทำให้ความซ้ำซ้อนมีน้อยที่สุด โดยกำหนดว่าหน่วยงานใดควรทำโครงการหรือกิจกรรมป้องกันยาเสพติดประเภทใด กับกลุ่มเป้าหมายใดในพื้นที่ใด ทั้งนี้โดยพิจารณาจากศักยภาพ บทบาทหน้าที่ รวมทั้งพื้นที่ที่รับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นหลัก แล้วกำหนดเป็นแผนหลักด้านการป้องกันยาเสพติด นอกจากนี้ควรมีการบูรณาการหรือประสานแผนป้องกันยาเสพติดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นประจำทุกปี เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดเกิดการประสานสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ด้านมาตรการและวิธีการดำเนินงาน

(1) ควรจัดทำหลักสูตรและโครงการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนเพื่อบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเยาวชนระดับชาติ โดยคำนึงถึงวิธีการให้การศึกษาป้องกันที่เหมาะสม

กับสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสภาพภูมิศาสตร์ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน พยายามหลีกเลี่ยงวิธีการให้การศึกษาที่อาจกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นหรืออยากทดลอง (เช่น ไม่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับอาการหรือภาวะเคลิบเคลิ้มหลังการเสพเป็นต้น)

(2) หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาของสถานศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ควรมีการวางนโยบายให้โรงเรียนหรือวิทยาลัยมีการป้องกันปัญหายาเสพติดภายใต้การควบคุมดูแลของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด โดยมีการปรึกษากับครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เมื่อเห็นสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรส่งเสริมให้หัวหน้านักเรียนหรือผู้ที่เด่นดังในโรงเรียนได้มีการพัฒนาทัศนคติ และกิจกรรมในโรงเรียนและชุมชนของตนควรมีการสัมมนาหรือฝึกอบรมเพื่อให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง (Parents Education) ให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด เช่น อาการเบื้องต้นของการติดยาเสพติด ชนิดของยาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาด ตลอดจนอันตรายของการติดยาเสพติดที่มีต่อร่างกายและจิตใจ และสถานศึกษาต่าง ๆ ไม่ควรถือเรื่องการที่มีนักเรียนของตนบางคนใช้หรือติดยาเสพติดเป็นเรื่องเสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียง จนถึงขั้นต้องปิดบังหรือไม่ยอมรับความจริง ควรถือเป็นปัญหาสังคมปกติที่จะต้องร่วมกันหาทางแก้ไขป้องกันต่อไป

(3) ควรเร่งวางนโยบายและแผนดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานประกอบการ (Workplace) ให้เร็วที่สุด เนื่องจากประเทศไทยมีการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว และอนาคตของประเทศไทยคงจะเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrialized Countries NICs) อีกประเทศหนึ่ง ดังนั้นสถานประกอบการจึงเป็นหน่วยพื้นฐานที่สำคัญในประเทศอุตสาหกรรม หากเกิดปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดในหมู่ผู้ใช้แรงงานก็จะก่อให้เกิดผลเสียมากมายทั้งต่อนายจ้าง ลูกจ้าง และชุมชน ดังนั้นควรจะได้มีการศึกษาสำรวจและวิจัยในเรื่องดังกล่าว แล้วกำหนดมาตรการและแนวทางดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ จัดให้มีการประชุมสัมมนาหรือฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในองค์กรของนายจ้างและลูกจ้าง โดยสำนักงาน ป.ป.ส. และกรมแรงงานควรทำหน้าที่เป็นผู้ริเริ่มและประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และควรแสวงหาความร่วมมือและความสนับสนุนจากองค์การระหว่างประเทศ เช่น ILO เป็นต้น

(4) ควรระดมทรัพยากรของชุมชน (Community Resources) มาใช้ในกิจกรรมป้องกันยาเสพติดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการใช้แนวนโยบายการแพร่ขยายทวีคูณ (Multiplier Effect) โดยการจัดตั้งแกนนำและขยายงานเพื่อเพิ่มแนวร่วมมากขึ้น ๆ โดยดึงองค์กรในท้องถิ่นที่สามารถทำงานด้านการป้องกันยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพเข้ามาร่วมกัน

ทำงานไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานอาสาสมัคร กลุ่มศาสนา พรรคการเมือง สโมสร มูลนิธิ องค์การ
สาธารณกุศล สมาคมผู้ปกครอง (PTA) และสมาคมระดับชุมชนอื่น ๆ ฯลฯ

(5) กิจกรรมทางเลือก (Alternatives) นับเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกัน
ยาเสพติดมาก ดังนั้นจึงควรมีการกระตุ้นและสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วน
ร่วมในการแสวงหา ริเริ่ม และดำเนินกิจกรรมยามว่างตามที่ตนสนใจ กิจกรรมทางเลือกนี้มี
ความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะในหมู่ผู้ว่างงานและเยาวชนนอกสถานศึกษาที่ไม่มียานพาหนะ
กลุ่มอื่น ๆ ที่มีอัตราเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดสูงและมีชีวิตอย่างโดดเดี่ยว

หน่วยงานของรัฐบาลหรือของท้องถิ่นควรจะสนับสนุนในด้านการจัดสถานที่
วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณสมทบ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมยามว่างดังกล่าว ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้
ควรเน้นค่านิยมทางวัฒนธรรมและครอบครัว ตลอดจนส่งเสริมสุขภาพและพฤติกรรมทางสังคม
ที่ดีงามด้วย

3. ด้านการใช้สื่อเพื่อการป้องกันยาเสพติด

ปัจจุบันบทบาทของสื่อในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดมีสูงมาก โดยเฉพาะสื่อมวลชน
แขนงต่าง ๆ ซึ่งสามารถเข้าถึงผู้ชมและผู้ฟังได้โดยมีศักยภาพสูง อันเป็นผลจากการพัฒนา
เทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่ในขณะเดียวกันการเผยแพร่ข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่ถูกต้อง
ตามหลักวิชา กลุ่มเป้าหมาย เวลา หรือสถานที่อาจก่อให้เกิดทัศนคติที่ผิดหรือมีความเข้าใจ
คลาดเคลื่อนซึ่งจะก่อให้เกิดผลในทางตรงกันข้าม คือกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากลองใน
เยาวชนโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ขาดประสบการณ์ชีวิตหรือขาดผู้ใหญ่คอยดูแลให้คำแนะนำ
 ฯลฯ

สื่อมวลชนทั้งของภาครัฐบาลและเอกชนควรได้รับการชักชวนให้มีส่วนร่วมใน
กิจกรรมป้องกันยาเสพติดทั้งระยะสั้น (เช่น การรณรงค์ประจำปี ในช่วงเดือนมิถุนายน) และ
ระยะยาว (โดยการวางแผนงาน/โครงการช่วงละปี) ในการสร้างทัศนคติการดำเนินชีวิตอย่างมี
สุขภาพและมีสุขภาพอนามัยที่ดี โดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติดหรือสารเคมีทุกชนิด ตลอดจนมีความ
รู้สึกต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกชนิดทั้งประเภทที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายด้วย นอกจากนี้
ยังกระตุ้นให้บิดามารดา ครู ผู้นำชุมชน และบุคคลในกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง
ที่ดีโดยไม่ใช้ยาในทางที่ผิด โดยเฉพาะสื่อภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ควรหลีกเลี่ยงจากที่มี
การแสดงการดื่มสุรา หรือสูบบุหรี่ เป็นต้น

ชื่อโครงการวิจัย	ความสัมพันธ์ของการติดยาเสพติดกับการก่ออาชญากรรม
ผู้วิจัย	พลตำรวจเอก ขวลิศ ยอดมณี และคณะ สำนักงาน ป.ป.ส.
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ.2534 (เก็บรวบรวมข้อมูล ม.ค. 2532 - ก.พ. 2533)
ประเภทงานวิจัย	ความรู้ทั่วไป (สภาพปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรม)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการติดยาเสพติดกับการก่ออาชญากรรม เพื่อทราบว่าปัญหาดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใดและในทิศทางใด
2. เพื่อประมาณสัดส่วนผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดและผู้ต้องหาที่ไม่ติดยาเสพติด อันจะเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผนในอนาคตต่อไป
3. เพื่อหาสัดส่วนของผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดและไม่ติดยาเสพติดในคดีอาญาต่าง ๆ เป็นการศึกษาในลักษณะเปรียบเทียบ
4. เพื่อหาคำร้อยละของผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติด และไม่ติดยาเสพติดในคดีอาญาต่าง ๆ เป็นการศึกษาในลักษณะเปรียบเทียบ
5. เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดและไม่ติดยาเสพติด
6. เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาวางแผนและปรับปรุงการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกล่าวว่าเป็นการวิจัยสนาม (Field Research) แต่จากการพิจารณาระเบียบวิธีวิจัย น่าจะเป็นการวิจัยสำรวจ (Survey Research) เพราะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีการสัมภาษณ์ผู้ต้องหาคดีอาญาที่ถูกควบคุมตัวในสถานีดำรวจสถานีละ 3 วัน ทั้งนี้โดยที่สถานีตำรวจได้มาโดยการสุ่มได้สถานีตำรวจนครบาล 31 สถานี และสถานีตำรวจภูธร 90 สถานี เพื่อเป็นตัวแทนสถานีตำรวจทั่วประเทศ

ในกรณีที่สงสัยว่าผู้ต้องหาจะติดยาเสพติด แต่ผู้ต้องหาไม่ยอมรับสารภาพหรือกรณีสงสัยว่าผู้ต้องหาอาจจะระบุชนิดของยาเสพติดไม่ตรงตามข้อเท็จจริง จะมีการนำปัสสาวะของผู้ต้องหาดังกล่าวมาตรวจพิสูจน์หาสารเสพติด โดยวิธี EMIT (Enzyme Multiply Immunoassay Techniques) กลุ่มผู้ต้องหาที่นำมาศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 1,113 คน

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

คณะผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาเป็นบทคัดย่อต่อไปนี้

จากการศึกษาโดยรวมคิตีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นคดีอาญาประเภทหนึ่ง ได้ค่าสัดส่วนของผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดและไม่ติดยาเสพติดประมาณ 0.503 และ 0.497 ตามลำดับ และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการติดยาเสพติดกับการก่ออาชญากรรม พบว่ามีความสัมพันธ์กันโดยได้ค่าความสัมพันธ์ (Cramer's V) เท่ากับ 0.68 ซึ่งแสดงว่า หากจำนวนผู้ติดยาเสพติดมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลให้ปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้นด้วย แต่เมื่อศึกษาความสัมพันธ์โดยไม่รวมคิตีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้ค่าสัดส่วนของผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดและไม่ติดยาเสพติดประมาณ 0.193 และ 0.807 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของการติดยาเสพติดกับการก่ออาชญากรรม พบว่ามีความสัมพันธ์กัน โดยได้ค่าความสัมพันธ์ (Cramer's V) เพียง 0.16 นั่นคือการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ติดยาเสพติดมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมประเภทอื่นน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากพบว่าผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่จะก่อความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น เมื่อทำการศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมคิตีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นคดีอาญาประเภทหนึ่ง พบว่า ผู้ต้องหาที่จับกุมได้มีจำนวนผู้ที่ติดยาเสพติดมากขึ้น โดยมีสัดส่วนของผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดประมาณ 0.628 แต่เมื่อศึกษาโดยไม่รวมคิตีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจะได้ค่าสัดส่วนของผู้ติดยาเสพติดประมาณ 0.241

ส่วนข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องหาพบว่า ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมได้ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 21-30 ปี เป็นโสด ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาประกอบอาชีพรับจ้าง โดยผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 2,001-3,000 บาท ซึ่งรายได้ที่ได้รับส่วนใหญ่จะใช้จ่ายไปกับยาเสพติด สำหรับผู้ต้องหาที่ไม่ติดยาเสพติดมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 1,001-2,000 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของผู้ต้องหาจะอาศัยอยู่ในกลุ่มบ้านที่มีบริเวณ อย่างไรก็ตามได้พบว่าผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนแออัดมากกว่าผู้ต้องหาที่ไม่ติดยาเสพติด

การเริ่มใช้ยาเสพติด ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมส่วนใหญ่เริ่มมีการใช้ยาเสพติดครั้งแรกเมื่อมีอายุระหว่าง 16-20 ปี ยาเสพติดที่ใช้ครั้งแรก ได้แก่ กัญชา สาเหตุในการใช้ยาเสพติด เนื่องจากความอยากรทดลอง ปัจจุบันยาเสพติดที่ใช้อยู่ร้อยละ 56 ได้แก่ เฮโรอีน และผู้ต้องหาที่ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการบำบัดรักษามาก่อน

ในด้านการก่ออาชญากรรม ผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่จะติดยาเสพติดก่อนก่อคดีครั้งแรก ความผิดที่ก่อขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวนครั้งที่ก่อความผิดเฉลี่ยและประมาณ 2 ครั้ง สาเหตุสำคัญที่ก่ออาชญากรรม เนื่องจากยาเสพติด

ส่วนผู้ต้องหาที่ไม่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ความผิดที่ก่อขึ้นจะเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวนครั้งที่ก่อความผิดเฉลี่ยแล้วประมาณ 1 ครั้ง ซึ่งสาเหตุที่ก่อความผิดส่วนใหญ่เนื่องมาจากความต้องการเงิน

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่ายาเสพติดเป็นสาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่การประกอบอาชญากรรมในลักษณะต่าง ๆ ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขจึงต้องดำเนินการต่อปัญหายาเสพติดซึ่งต้องอาศัยวิธีการต่าง ๆ หลายวิธีร่วมกัน ทั้งการปราบปราม ผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพ การตัดฟันทำลายพืชเสพติด การชักนำให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา และการให้ความรู้ต่อเยาวชนถึงโทษ พิษภัยของยาเสพติด นอกจากนี้ควรจะต้องมีการแสวงหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการตรวจพิสูจน์ถึงการเสพยาเสพติดของผู้ต้องหา รวมทั้งต้องมีการดำเนินการอย่างยุติธรรมต่อผู้ต้องหาด้วย หากสิ่งเหล่านี้ได้มีการดำเนินการอย่างจริงจังแล้ว จะทำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และจะส่งผลให้ปัญหาต่าง ๆ ที่มีสาเหตุมาจากยาเสพติดบรรเทาลง และหมดสิ้นไปในที่สุด

ชื่อโครงการวิจัย	การศึกษามวลของการสื่อสารรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้าที่มีต่อเยาวชนในกรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัย	แววตา ธนบัตร วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ.2534
ประเภทงานวิจัย	การป้องกัน (การรณรงค์โดยสื่อสารมวลชน)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรของเยาวชนในกรุงเทพมหานครกับการเปิดรับข่าวสารการรณรงค์ต่อต้านยาบ้า
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดรับข่าวสารการรณรงค์ต่อต้านยาบ้ากับความรู้ของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกลุ่มปฐมภูมิของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร กับความรู้ต่อการรณรงค์ต่อต้านยาบ้า
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครกับความรู้และทัศนคติจากการรณรงค์ต่อต้านยาบ้า
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสื่อกับความรู้จากการรณรงค์ต่อต้านยาบ้า
6. เพื่อศึกษาถึงความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวสารต่อความรู้จากการรณรงค์ต่อต้านยาบ้าของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน โดยการแบ่งกลุ่มขนาดโรงเรียน กรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร และสุ่มตัวอย่างตัวแทนโรงเรียนที่มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4-6 20 โรงเรียน แล้วสุ่มตัวอย่างนักเรียนตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน ภาพตัวอย่างนักเรียน 400 คน แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักเรียน พฤติกรรมการเปิดรับสื่อสารมวลชนและพฤติกรรมการสื่อสารเรื่องยาบ้า

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่มีสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารดังนี้

- การเปิดรับข่าวสารทางสื่อมวลชน
 - : กลุ่มตัวอย่างนิยมเปิดรับข่าวสารทางสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์มากที่สุด และส่วนใหญ่มีปริมาณความถี่ในการเปิดรับข่าวสารในเกณฑ์ที่มาก คือมีการเปิดรับข่าวสารทุก ๆ วัน
- การเปิดรับข่าวสารเรื่อง “ยาบ้า”
 - : กลุ่มตัวอย่างมีปริมาณการเปิดรับข่าวสารเรื่อง “ยาบ้า” ในเกณฑ์ปานกลาง คือ เฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์บ่อยพอสมควร และมักจะได้รับข่าวสารเรื่อง “ยาบ้า” จากสื่อมวลชนมากที่สุดทางโทรทัศน์ รองลงมาได้รับความข่าวสารเรื่อง “ยาบ้า” จากสื่อเฉพาะกิจ (ทางป้ายประกาศ) และสื่อบุคคล (ทางเพื่อน)
- ความน่าเชื่อถือในแหล่งข่าวสาร
 - : กลุ่มตัวอย่างจะให้ความเชื่อถือในข่าวสารที่ได้รับจากสื่อมวลชน (โทรทัศน์) รองลงมาเชื่อถือในข่าวสารที่ได้รับจากสื่อบุคคล (บิดา-มารดา) และสื่อเฉพาะกิจ (แผ่นพับ) ตามลำดับ

โดยสรุปแล้ว พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ (สื่อมวลชน, สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ) กลุ่มตัวอย่างมักได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์มากที่สุด ในขณะที่ได้รับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจประเภทป้ายประกาศ และจากสื่อบุคคลประเภทเพื่อนรองลงมา ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว กลุ่มตัวอย่างก็ยังให้ความเชื่อถือในแหล่งข่าวจากสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์เป็นอันดับหนึ่ง และจะเชื่อถือในแหล่งข่าวสารจากสื่อบุคคล คือ เชื่อข่าวสารที่ได้รับจากบิดา-มารดา และเชื่อถือในข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจทางแผ่นพับ ดังนั้น การรณรงค์ต่อต้านยาบ้าจึงควรผ่านสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อถือให้มากกว่านี้เพื่อให้มีการเผยแพร่ข่าวสารได้ในวงกว้างขึ้น

ในประเด็นศึกษาถึงระดับความรู้และทัศนคติที่ได้รับจากการรณรงค์ต่อต้านยาบ้า ส่วนใหญ่แล้วจะมีความรู้ในระดับปานกลาง และต้องการให้มีการเผยแพร่ข่าวสารความรู้เรื่องยาบ้าผ่านทางสื่อมวลชนให้มากกว่าปัจจุบัน

นอกจากนี้ ผลการทดสอบสมมติฐานต่าง ๆ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เพศ, ภูมิสำเนา, อาชีพของบิดา-มารดา, สถานภาพสมรสของบิดา-มารดา ตลอดจนรายได้ของบิดา-มารดา และจำนวนพี่น้องในครอบครัว ซึ่งเป็นลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารการรณรงค์ต่อต้านการเสพติด
2. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ, ภูมิสำเนา, อาชีพของมารดา, สถานภาพสมรสของบิดา-มารดา, รายได้ของบิดา-มารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้จากการรณรงค์ต่อต้านการเสพติด แต่อาชีพของบิดาและจำนวนพี่น้องในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความรู้จากการรณรงค์ต่อต้านการเสพติด
3. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ, ภูมิสำเนา, อาชีพของบิดา-มารดา, สถานภาพสมรสของบิดา-มารดา, รายได้ของบิดา-มารดา ตลอดจนจำนวนพี่น้องในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติจากการรณรงค์ต่อต้านการเสพติด
4. การเปิดรับข่าวสารการรณรงค์ต่อต้านการเสพติดมีความสัมพันธ์กับความรู้จากการรณรงค์ต่อต้านการเสพติด
5. การเปิดรับข่าวสารการรณรงค์ต่อต้านการเสพติดมีความสัมพันธ์กับทัศนคติจากการรณรงค์ต่อต้านการเสพติด
6. ความน่าเชื่อถือในแหล่งข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้จากการรณรงค์ต่อต้านการเสพติด

ข้อเสนอแนะที่ได้รับการวิจัย

ผู้วิจัย (แววตา ธนบัตร, 2534: 88) ได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ในการสื่อสารรณรงค์ต่อต้านการเสพติด ผู้วิจัยเห็นว่าควรที่จะเน้นการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมักจะได้รับข่าวสารทางสื่อมวลชนมาก และมีความเชื่อถือในแหล่งข่าวสารจากสื่อมวลชนมากเช่นเดียวกัน
2. ควรที่จะมีการเผยแพร่ข่าวสารความรู้เรื่อง “ยาเสพติด” อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากการปฏิบัติในการเผยแพร่ข่าวสารในปัจจุบันนั้นขึ้นอยู่กับว่าสื่อแต่ละชนิดในการเผยแพร่มีเวลาหรือมีเนื้อที่ที่จะช่วยในการเผยแพร่ข่าวสารรณรงค์ต่อต้านการเสพติดมากน้อยเพียงใด ซึ่งเน้นเพียงการให้ความร่วมมือในการเผยแพร่เท่านั้น ทำให้ข่าวสาร ไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นสื่อทุกชนิดควรที่จะมีบทบาทในการเผยแพร่ข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากปัญหาต่อการเสพติด มักจะมีปัญหาที่ต่อเนื่องตามมาซึ่งเป็นปัญหาทางสังคม

3. ควรมีการศึกษาถึงความรู้และทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น นักเรียนช่างกล, นักศึกษา, ผู้ใช้แรงงาน ตลอดจนกลุ่มอื่น ๆ ที่มีแนวโน้มในการเสพยาบ้า ว่ามีระดับความรู้และทัศนคติจากการรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้าเช่นใด เพื่อเป็นแนวทางป้องกันและแก้ไขการเสพยาบ้าต่อไป ตลอดจนสร้างทัศนคติให้เห็นถึงโทษของการเสพยาบ้า

4. ควรจะมีการศึกษาถึงผลของการสื่อสารรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้าทางสื่อแต่ละชนิดคือ สื่อมวลชน, สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ เพื่อให้ทราบถึงผลดี-ผลเสียของสื่อแต่ละชนิด และนำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้ได้รับความรู้เพื่อเผยแพร่ข่าวสารให้กว้างขวางขึ้น ทั้งนี้เพราะการใช้สื่อหลายอย่างพร้อมกันจะมีผลมากกว่าการใช้สื่อเสียงชนิดเดียว เนื่องจากการวิจัยพบว่าเยาวชนได้รับข่าวสารจากสื่อหลายประเภท จึงควรมีการรณรงค์จากสื่อหลายชนิดและควรที่จะมีการวางแผนการใช้สื่อด้วย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเผยแพร่ข่าวสารรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้าต่อไป

ชื่อโครงการวิจัย	การสำรวจการใช้ยาเสพติดของชาวประมงในจังหวัดสงขลา
ผู้วิจัย	กาญจนา ปิยะปานันท์ และคณะ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคใต้ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ.2534
ประเภทงานวิจัย	ความรู้ทั่วไป (จำนวน ปริมาณ สภาพปัญหา)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลการใช้ยาเสพติดของชาวประมงในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนป้องกันการใช้ยาเสพติดของชาวประมงในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อหารูปแบบในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในกลุ่มของชาวประมงให้เป็นไปในแนวเดียวกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบสำรวจโดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยมีประชากรเป้าหมายคือ ผู้ประกอบอาชีพประมงในจังหวัดสงขลาซึ่งมี 10 อำเภอ 5 กิ่งอำเภอ (ซึ่งมีชาวประมงประมาณ 40,000 คน) ได้กลุ่มตัวอย่างชาวประมงผู้นับถือศาสนาพุทธ 101 คน และศาสนาอิสลาม 125 คน รวมตัวอย่างที่ศึกษา 226 คน

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยจากตัวอย่างชาวประมงทั้งหมดเป็นชายร้อยละ 44.7 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 55.5 นับถือศาสนาอิสลาม ทั้ง 2 กลุ่มประมาณร้อยละ 80 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 51.8 ทำการประมงขนาดกลาง

ประเภทของยาเสพติดที่รู้จักกันมาก คือ กัญชาและเฮโรอีน คือ ในกลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธรู้จักกัญชา 84 คน รู้จักเฮโรอีน 83 คน ส่วนในกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลามรู้จักกัญชา 98 คน รู้จักเฮโรอีน 97 คน

กลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 63 คิดว่าสารเสพติดมีโทษทำให้ร่างกายทรุดโทรม และกลุ่มนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 57

กลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธใช้ยาเสพติด 100 คน คิดเป็นร้อยละ 82.64 กลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลามใช้ยาเสพติด 74 คน เป็นร้อยละ 59.20

จากกลุ่มตัวอย่างที่มีคนที่ใช้ผงขาวทั้งหมด 21 คน (นับถือศาสนาพุทธ 11 คน นับถือศาสนาอิสลาม 10 คน) อายุโดยเฉลี่ยที่ใช้ผงขาวครั้งแรกอยู่ในช่วง 16-20 ปี (ร้อยละ 52.38) และส่วนใหญ่มีสาเหตุ คือ อยากทดลอง (นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 45.46 และนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 40) และส่วนมากก็มักจะใช้ผงขาว ขณะขึ้นฝั่งโดยกลุ่มนับถือศาสนาพุทธมีร้อยละ 54.55 และกลุ่มนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 60

จาก 21 คน มี 10 คน ที่ไม่เคยเข้ารับการบำบัดรักษา และใน 11 คน ที่เคยรับการบำบัดรักษานั้นส่วนใหญ่ (9 คน) เคยรับการรักษามากกว่า 1 ครั้ง และในการเข้ารับการบำบัดรักษาครั้งแรกส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.46 มารักษาที่โรงพยาบาลสงขลา และครั้งสุดท้ายส่วนใหญ่ร้อยละ 88.89 รับการรักษาที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคใต้

ในการรับการบำบัดรักษาครั้งแรกนั้นร้อยละ 27.27 อดไม่ได้ หรืออดได้น้อยกว่า 15 วัน และในการรักษาครั้งสุดท้ายส่วนใหญ่ร้อยละ 44.45 กำลังรับการบำบัดรักษาอยู่ การใช้กัญชาของกลุ่มนับถือศาสนาพุทธมี 25 คน กลุ่มนับถือศาสนาอิสลาม 28 คน การใช้สุราในกลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธมี 48 คน และกลุ่มนับถือศาสนาอิสลาม 14 คน การใช้นูรีในกลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธมี 44 คน และกลุ่มนับถือศาสนาอิสลาม 54 คน การใช้สารเสพติดประเภทยาเมิดในกลุ่มนับถือศาสนาพุทธมี 12 คน และกลุ่มนับถือศาสนาอิสลามมี 12 คน

ข้อเสนอแนะที่ได้รับการวิจัย

ผู้วิจัย (กาญจนา ปิยะนันท์ และคณะ, 2534: 27) ได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรมีการจัดหลักสูตรให้ความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องของยาเสพติดและเอดส์ให้แก่บุคคลที่เป็นแกนสำคัญในเรื่อง เช่น เจ้าของเรือ ได้ก่ง เป็นต้น
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันผลิตสื่อให้ความรู้เรื่องยาเสพติดและเอดส์ เพื่อชาวเรือ เช่น ทำเป็นวิดีโอแจกจ่ายให้กับนายท้ายเรือ เป็นการให้ความรู้แก่ลูกเรือขณะอยู่ในทะเลนานหลายวัน
3. ควรมีการปิดโปสเตอร์ที่มีความหมายชัดเจน เข้าใจง่ายไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สถานีน้ำมันเรือ สถานที่เที่ยวกลางคืน หรือตามท่าเรือต่าง ๆ เป็นการเน้นให้ตระหนักถึงอันตรายจากสิ่งเสพติด

4. เนื่องจากชาวประมงเป็นกลุ่มที่มีการเคลื่อนย้ายตลอดเวลา จึงไม่สามารถที่จะรับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนไม่สามารถติดตามประเมินผลได้ จึงควรจัดให้มีบัตรประจำตัวเป็นกรณีพิเศษสำหรับผู้ติดยาที่เป็นชาวประมง เพื่อประสานกับหน่วยงานอื่นในการบำบัดรักษาในกรณีที่มีการย้ายที่ทำกิน

5. ควรจะมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม ในเรื่องของการจับกุมหรือส่งเข้าสถานบำบัดรักษา

ชื่อโครงการวิจัย	การศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการแพทย์ต่อปัญหายาฆ่า และ แนวทางแก้ไขป้องกัน : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี
ผู้วิจัย	วิลาสินี วิจารณ์บุตร วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ.2534
ประเภทงานวิจัย	การป้องกัน การบำบัด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ต่อปัญหายาฆ่าในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ต่อแนวทางการแก้ไขป้องกันปัญหายาฆ่า

วิธีการดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร และการวิจัยภาคสนามประกอบกัน โดยศึกษาจากบุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่ให้บริการบำบัดรักษายาเสพติดโดยเฉพาะ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการแพทย์ จำนวน 130 ชุด พร้อมทั้งใช้แบบสัมภาษณ์ (แบบ Interview Guide) เป็นเครื่องมือในการศึกษาผู้ป่วยยาฆ่าที่เข้ามารับการรักษาในโรงพยาบาลด้วย

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ส่วนใหญ่เป็นหญิง เป็นวิชาชีพพยาบาล มีการศึกษาตั้งแต่อนุปริญญาและปริญญาตรี เคยเข้ารับอบรมหรือประชุมสัมมนาเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เสมอ

ในทัศนคติของบุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาล เห็นว่ายาฆ่าเป็นยากลุ่มแอมเฟตามีนที่ให้โทษและกำลังแพร่ระบาดในสังคมไทย โดยผู้ใช้อย่าฆ่าส่วนใหญ่ไม่ทราบโทษของยาฆ่า แต่เมื่อเปรียบเทียบกับยาเสพติดชนิดอื่น ยังพบว่ายังมีการใช้อย่าฆ่าน้อยกว่า

(ปี พ.ศ. 2534) ผู้เสพติดมักใช้ยาม้าเพื่อให้สามารถทำงานหนักติดต่อกันนาน แต่มีโทษเมื่อใช้ติดต่อกันอาจมีผลทำให้เกิดภาวะโรคจิต โรคประสาทได้เช่นเดียวกับการเสพยาเสพติดชนิดอื่น บุคลากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้ใช้อยาเสพติดมากเป็นผู้ใช้แรงงาน และมักจะเสพยาเสพติดร่วมกับยาเสพติดหรือเครื่องดื่มบำรุงกำลังชนิดอื่นด้วย ส่วนสาเหตุของการใช้ยาม้านั้นบุคลากร ร้อยละ 70.0 มีความเห็นว่า ผู้ใช้อยาเสพติดเพราะต้องการให้ร่างกายกระปรี้กระเปร่า สามารถทำงานหนักได้ตลอดทั้งวัน โดยไม่รู้สึกร่างหรือเหนื่อยอันเป็นการเพิ่มรายได้จากการทำงานให้มากขึ้น ส่วนหนึ่งรวมทั้งเป็นไปตามความต้องการของนายจ้างในสถานประกอบการหรือโรงงานอุตสาหกรรมที่เร่งรัดให้ได้ปริมาณงานมากด้วย ในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษามีการใช้ยาม้าเพื่อกระตุ้นประสาทให้รู้สึกตื่นและสามารถอยู่ดูหนังสือสอบได้ดี ๆ ในด้านผลกระทบของการใช้ยาม้านั้น บุคลากรมีความเห็นว่าอุบัติเหตุบนถนนส่วนใหญ่ เป็นผลมาจากการใช้ยาม้าของพนักงานขับรถและผลกระทบเหล่านี้อาจนำไปสู่ปัญหาสังคมต่างๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการติดยาเสพติดชนิดอื่นที่รุนแรง ปัญหาการว่างงาน และการทำให้สูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของส่วนรวม ต่อตัวผู้เสพ ครอบครัวและสังคมเป็นอย่างมาก ส่วนแนวโน้มของปัญหายาม้าในทัศนะของบุคลากร ร้อยละ 75.2 มีความเห็นว่าผู้ใช้อยาเสพติดส่วนใหญ่จะไม่เข้ามารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาล จนกว่าจะมีอาการขั้นรุนแรงเกิดขึ้น และผลของการบริโภคม้าทำให้ศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคคลเสียไป และก่อให้เกิดปัญหาบุคคลป่วยเป็นโรคจิต โรคประสาท เพิ่มมากขึ้นด้วย

สำหรับแนวทางการแก้ไขป้องกันปัญหายาม้านั้น บุคลากรมีความเห็นว่าในการปฏิบัติงานด้านการบำบัดรักษาและให้บริการผู้ป่วยที่เสพยาเสพติดควรเป็นหน้าที่ของสถานพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานด้านบำบัดรักษาทุกแห่ง อย่างไรก็ตามบุคลากรทางการแพทย์ผู้ปฏิบัติงานในสถานพยาบาลยาเสพติดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดดีพอสมควรเพื่อให้สามารถวางแผนแก้ไขป้องกันปัญหายาม้าและให้การบำบัดรักษา แก้ไขพฤติกรรมการเสพยาได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าแนวทางในการป้องกันยาม้า บุคลากรร้อยละ 92.3 มีความเห็นว่า การเสริมสร้างทัศนคติในทางที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาม้าแก่ประชาชนเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะสามารถช่วยลดปัญหาการใช้ยาม้าได้ ส่วนมาตรการของรัฐ อาทิเช่น มาตรการการควบคุมการโฆษณาสินค้าประเภทเครื่องดื่มบำรุงกำลังงาน มาตรการการลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า หรือผู้จำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ มาตรการควบคุมการลงโทษผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาม้าหรือนโยบายที่พยายามให้มีระบบบังคับรักษาผู้เสพยาเสพติด ยาม้านั้น บุคลากรมีความเห็นว่ามาตรการดังกล่าวยังไม่สามารถใช้ได้ผลสมบูรณ์เท่าที่ควร

ทั้งนี้ควรมีมาตรการและบทลงโทษที่ชัดเจนและเข้มงวดมากขึ้น

แนวโน้มในการแก้ไขและป้องกันปัญหายาฆ่าในอนาคต บุคลากร ร้อยละ 97.7 มีความเห็นด้วยกับแนวทางในการเผยแพร่ความรู้เรื่องยาฆ่าและวิธีการแก้ไขปัญหายาฆ่าในหน่วยงานและสถานประกอบต่าง ๆ โดยอาศัยสื่อมวลชนทุกแขนงในการกระจายข่าวสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไป พร้อมทั้งควรส่งเสริมกิจกรรมด้านอื่นๆ อาทิเช่น นันทนาการ กีฬา ดนตรี ฯลฯ เพื่อให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานหันไปสนใจแทนการใช้ยาในทางที่ผิด

อุปสรรคในการบำบัดรักษาผู้ติดยาฆ่านั้น พบว่า ผู้เสพติดยาฆ่าส่วนใหญ่เมื่อมีอาการติดยาฆ่าจะไม่ยอมมารับการรักษาในสถานพยาบาลหรือไม่ให้ความร่วมมือในการเข้ามารักษาพยาบาลเบื้องต้นจะถูกปล่อยไว้นาน จนกระทั่งมีอาการขั้นรุนแรงเกิดภาวะโรคจิต โรคประสาท หรือประสบอุบัติเหตุ จึงถูกส่งตัวเข้ามารักษาในผู้ป่วยบางรายกลับไปใช้ยาฆ่าซ้ำอีกหลังจากเคยเข้ามารักษาในโรงพยาบาลแล้ว ซึ่งปัญหาเหล่านี้บุคลากรส่วนใหญ่มีความเห็นควรมีการแก้ไขปัญหาคาใช้ยาฆ่า โดยมุ่งเน้นไปที่เป้าหมายโดยจัดแบ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อาทิ เช่น กลุ่มผู้ป่วยเสพยาฆ่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานและประชาชนทั่วไป โดยอาศัยความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาคาใช้ยาฆ่าจากกลุ่มเจ้าของสถานประกอบการ หรือโรงงานอุตสาหกรรม บริษัทขนส่ง บริษัทน้ำมัน หน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชนและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการต่อต้านการใช้ยาฆ่า มีวิธีการในการ ป้องกันการใช้ยาฆ่าของกลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไปมีดังนี้คือ การอบรมให้ความรู้เรื่องยาฆ่าแก่พนักงานของบริษัทหรือลูกจ้างในสถานประกอบการ การตรวจเช็คร่างกายพนักงาน การวางกฎระเบียบการทำงานอย่างเข้มงวด การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนทุกชนิด การจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้เรื่องยาฆ่า รวมทั้งการจัดประชุมหาแนวทางการแก้ไขร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องจากวิธีการดังกล่าว ต้องอาศัยความร่วมมือและตระหนักในปัญหาของกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจต้องอาศัยวิธีการจูงใจต่าง ๆ เช่น การให้รางวัลดีเด่นกับบริษัทต่าง ๆ ที่รณรงค์และต่อต้านการใช้ยาฆ่าและเรียกร้องให้ทุกฝ่ายร่วมมือกัน การจัดตั้งกลุ่มหรือ สมาคมวางแผนป้องกันประชาชนใช้ยาฆ่าด้วย ในทัศนะหนึ่งของบุคลากรทางการแพทย์ในฐานะที่เป็นบุคลากรทีมหนึ่งที่มีสัมผัสกับสภาพปัญหาการใช้ยาฆ่าและยาเสพติดของผู้ป่วยที่เข้ามารับการรักษาในสถานพยาบาลรวมทั้งปัญหาครอบครัวที่เกิดขึ้นจากการใช้ยาฆ่าดังกล่าว มีความเห็นว่า วิธีการที่จะแก้ปัญหายาฆ่าอีกประการหนึ่งคือ การเผยแพร่ความรู้เรื่องยาฆ่าพร้อมทั้งอันตราย ของยาฆ่าแก่ญาติและครอบครัวของผู้ป่วย การจัดกลุ่มบำบัดให้แก่ผู้ป่วย การจัดหน่วยบุคลากรเคลื่อนที่ไปยังชุมชนเพื่อให้คำปรึกษาและบำบัดรักษาโดยตรง รวมถึงการถ่ายทอดความรู้เรื่องอันตรายของยา

ม้าแก่กลุ่มผู้นำชุมชนจะได้นำความรู้ไปถ่ายทอดแก่คนในชุมชนต่อไป ทั้งนี้ควรมีโครงการรณรงค์ต่อต้านยาฆ่าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การแก้ไข ป้องกันการใช้อยาฆ่าด้วย

นอกจากนี้บุคลากรทางการแพทย์ยังมีข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขป้องกันปัญหา ยาฆ่า ดังกล่าวว่าควรมีการดำเนินการด้านปราบปรามและค้นหาแหล่งผลิตยาฆ่าที่มีอยู่มากมายในปัจจุบันและตรวจสอบร้านขายยาที่มีการขายวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ได้รับอนุญาต เพื่อนำมาดำเนินการทางกฎหมายอย่างเด็ดขาด รวมทั้งตรวจสอบสถานประกอบการที่ทำงานเกินกำหนดเวลาที่วางระเบียบไว้และมีการใช้ยาฆ่าของลูกจ้างในขณะทำงาน และควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เรื่องโทษของยาฆ่าเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อการใช้ยาฆ่าในทางที่ผิด ส่วนบุคลากรทางการแพทย์ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ควรแนะนำประชาชนทั่วไปให้รู้จักเลือกใช้ยาอย่างถูกต้องและทราบถึงสถานพยาบาลที่ให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาฆ่าและยาเสพติดอย่างทั่วถึง

ส่วนผลการศึกษาจากกรณีศึกษาพบว่า ผู้ป่วยที่เสพยาฆ่าส่วนใหญ่ที่เข้ามาบำบัดรักษาในโรงพยาบาลธัญญารักษ์นั้น เป็นผู้มีอายุอยู่ในช่วงวัยแรงงานมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ซึ่งต้องอาศัยยาฆ่าช่วยกระตุ้นเพื่อเพิ่มกำลังงานให้สามารถทำงานหนักได้โดยไม่รู้สึกง่วงหรือเหนื่อยและต้องการเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการเรียน การทำงาน เศรษฐกิจในครอบครัว รวมทั้งผลกระทบที่มีต่อร่างกายและจิตใจ เพราะเป็นสาเหตุทำให้ผู้ป่วยส่วนใหญ่ต้องประสบอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ผู้ป่วยส่วนใหญ่ที่เข้ามารักษาเพราะต้องการเลิกเสพยาฆ่าและยาเสพติด และมีความคิดเห็นว่ามีแนวทางในการป้องกันปัญหายาฆ่าโดยการให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้แก่ประชาชน โดยอาศัยความร่วมมือ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบทุกฝ่าย และเพิ่มมาตรการลงโทษเกี่ยวกับยาฆ่าอย่างเข้มงวดให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอแนะแนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหายาฆ่าในปัจจุบันและแนวโน้มในการแก้ไขปัญหายาในอนาคต ดังต่อไปนี้ (วิลาสินี วิจิตรนุตร, 2534: 128-131)

1. ด้านการบำบัดรักษา ควรมีการทำงานประสานงานกันอย่างเป็นระบบ เช่น ฝ่ายการแพทย์ และฝ่ายสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้ป่วยซึ่งต้องผ่านทั้งขั้นตอนการรักษา และขั้นตอนของการฟื้นฟูสมรรถภาพ การจัดกิจกรรมทางสังคม ตลอดจนการให้บริการทางสังคมทุก ๆ รูปแบบ รวมทั้งการติดตามผลภายหลังที่ผู้ป่วยกลับสู่ครอบครัวแล้ว

2. ควรสนับสนุนให้มีการประสานงานอย่างต่อเนื่องและกระทำอย่างจริงจัง

ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการปราบปรามยาเสพติด เช่น สำนักงาน ป.ป.ส. กรมศุลกากร สำนักงานปราบปรามยาเสพติด กรมตำรวจ ฯลฯ ในการวางแผนจับกุมและการกวาดล้างผู้ผลิต ผู้จำหน่ายหรือผู้ค้ายาบ้า รวมทั้งเร่งรัดให้มีกฎหมายควบคุมวัตถุออกฤทธิ์ ที่สามารถใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างเข้มงวดมากขึ้น

3. แนวทางในการป้องกัน ควรเผยแพร่ข่าวสารความรู้ ข้อมูลทางวิชาการแก่บุคคลทั่วไปให้ทราบโดยอาศัยสื่อมวลชนทุกชนิด และเพื่อดำเนินการให้สื่อมวลชนทุกแขนงได้ตระหนักในปัญหายาบ้าและร่วมมือกันให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปและกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่ใช้ยาบ้า ได้แก่ คนงาน ลูกจ้าง ผู้ขับขีรถยนต์ หรือคนขับรถบรรทุก คนทำงานกลางคืน วัยรุ่น ทั่วไป ฯลฯ รวมทั้งควรสนับสนุนภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้และข่าวสารเพื่อเป็นการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน ซึ่งการเผยแพร่ข่าวสารนี้สามารถกระทำได้ในหลาย ๆ ทาง เช่น อันตรายของยาบ้า สาเหตุของยาบ้าความร่วมมือของประชาชนในการควบคุมป้องกันการใช้ยาบ้า เหล่านี้บุคลากรต่าง ๆ สามารถให้ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การเขียนเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป

4. ควรดำเนินการให้ความรู้ การศึกษา เฉพาะกลุ่มเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ยาบ้า (แอมเฟตามีน) ในทางที่ผิด และพัฒนาแรงงานควบคู่กันไปด้วย ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่ให้การศึกษานั้นต้องอาศัยทุกหน่วยงาน รวมกันประสานความร่วมมือ เช่น กรม แรงงาน กรมการขนส่งทางบก บริษัทต่างๆ ทั้งนี้ควรมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น กรมการแพทย์ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นต้น

5. ปัญหาการใช้ยาบ้า (แอมเฟตามีน) ในทางที่ผิดเป็นเรื่องของการบริโภคยาบ้าในกลุ่มผู้ขับขีรถยนต์ และใช้แรงงานด้วยความเชื่อที่ผิดและความต้องการที่จะประกอบอาชีพหรือทำงานให้ได้มากขึ้น โดยการเสพพร้อมกับแอลกอฮอล์ และยาชูกำลังชนิดต่าง ๆ แต่ผู้ใช้ขาดความตระหนักว่าถ้าใช้แล้วจะเกิดโทษภัยต่อตนเองและสังคมอย่างไร ปัญหาการใช้ยาบ้าจึงเป็นปัญหาการบริโภคยาในทางที่ผิดด้วยความเชื่อที่ผิด ดังนั้น แนวทางการแก้ไขจึงสมควรแก้ไขที่จุดนี้มากที่สุด คือการเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อการใช้ยาบ้าในทางที่ผิดให้ประชาชนและกลุ่มเป้าหมายเข้าใจอย่างถูกต้อง

6. แนวทางในการแก้ไขปัญหายาบ้า สมควรจะต้องใช้สื่อมวลชนในทุก ๆ สาขา กระจายข่าวสารให้กว้างขวางที่สุด โดยกระทำอย่างเป็นระบบและให้เกิดความต่อเนื่อง เช่น

- การกำหนดเป็นนโยบายของสถานีในการจัดให้มีการเผยแพร่ข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดเป็นประจำและต่อเนื่อง

- จัดสรรเวลาในการออกอากาศให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำเสนอสื่อต่าง ๆ ที่ได้ผลิตขึ้นมาเผยแพร่ออกอากาศ ในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
 - ควรผลิตคำโฆษณาสั้น หรือผลิตรายการต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ยาเสพติดเผยแพร่ออกอากาศ และขอความร่วมมือในการรณรงค์ เรื่องอันตรายของยาฆ่าแมลงเป็นกรณีพิเศษ โดยชี้ให้เห็นถึงอันตรายของยาฆ่าแมลงที่ส่งผลต่อตัวผู้เสพเอง ต่อครอบครัวของผู้เสพ ต่อสังคมส่วนรวม พร้อมทั้งชี้ให้เห็นโทษทางกฎหมายที่จะบังเกิดขึ้นด้วยหากมีการจำหน่ายผลิต และเสพยาฆ่าแมลง
 - ควรมีการสอดแทรก คำขวัญ คำเตือน ข่าวสาร เพลงและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด โดยอาศัยเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นสื่อสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
 - ควรกระตุ้นชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบและให้ตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยอาศัยผู้นำในชุมชน องค์การหรือสถาบันในชุมชนเข้ามาร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรณรงค์หรือต่อต้านการใช้ยาฆ่าแมลงในท้องถิ่นของตน และให้คำนึงถึงผลกระทบจากการใช้ยาฆ่าแมลงที่มีต่อส่วนรวม
7. ควรสนับสนุนการศึกษาวิจัย เพื่อหาข้อมูลผลกระทบทางสังคม อุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้ยาฆ่าแมลงเป็นแนวทางในการดำเนินการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูสภาพปัญหาดังกล่าวได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสาขาอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น สาขากะบวนการยุติธรรม ซึ่งอยู่ในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับด้านกฎหมายและมีหน้าที่ตรวจค้น จับกุม ผู้กระทำความผิดที่ฝ่าฝืนด้านยาเสพติด ซึ่งผู้ที่ทำงานฝ่ายปฏิบัติทางด้านนี้อาจมีข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่แตกต่างออกไปได้ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อแนวทางในการปฏิบัติงานแก้ไข และป้องกันปัญหาด้านยาเสพติดต่อไป
2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในด้านการวางแผนงานด้านยาเสพติด ร่วมกับความคิดเห็นของบุคลากรที่ปฏิบัติงานกับปัญหาโดยตรงในสถานพยาบาล หรือบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการปราบปรามควบคุมกันไปเพื่อที่จะได้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติได้ตรงกับสภาพปัญหา
3. ควรมีการศึกษาความคิดเห็น จากบุคลากรในหลายๆ หน่วยงานเพิ่มเติม เพื่อที่จะได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากกว่านี้

ชื่อโครงการวิจัย	พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 กับการแก้ไขปัญหายาเสพติด
ผู้วิจัย	ชูชาติ พูลศิริ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 35
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ.2534
ประเภทงานวิจัย	การปราบปราม (กฎหมาย)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มนโยบายและมาตรการในการปราบปรามยาเสพติด ของรัฐบาล ทั้งในอดีต และปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางด้านกฎหมาย แนวความคิดในการพัฒนากฎหมาย เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดทั้งในอดีต และปัจจุบัน ว่าเอื้ออำนวยและสอดคล้องต่อการ แก้ไขปัญหายาเสพติดมากน้อยเพียงใด
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของมาตรการทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับการ ปราบปรามยาเสพติดที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เพื่อหาแนวทางแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ และเกิดผลดี ในทางปฏิบัติมากขึ้น
4. เพื่อพัฒนาระบบกฎหมายในด้านการปราบปรามยาเสพติดให้ทันสมัย โดยการ ศึกษาเปรียบเทียบกับระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียงกับของต่างประเทศ
5. เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด ได้มีความรู้ความเข้าใจและ พัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการนำกฎหมายไปบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาตัวบทกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และอาศัยประสบการณ์ ของผู้วิจัยที่เป็นผู้หนึ่งที่เคยมีบทบาทในการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ และเคยได้รับมอบหมายจากสำนักงาน ป.ป.ส. และรัฐบาลให้เป็นผู้ร่างกฎหมายจนประกาศ เป็นพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และเสนอแนวคิดตลอดจนแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 โดยได้เปรียบเทียบกับระบบกฎหมายแนวความคิดที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียงกับต่างประเทศ เช่น ของสหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ ออสเตรเลีย และมาเลเซีย ตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามยาเสพติด ในส่วนเกี่ยวกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ.2531 และความร่วมมือระหว่างประเทศทางคดีอาญา

จากผลการศึกษาทำให้พบว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ซึ่งมีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2534 ในระยะแรกของการบังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติพบปัญหาอุปสรรคในแนวทางการดำเนินงาน การตีความตามเจตนารมณ์และบทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาโดยเฉพาะ เพื่อการแก้ไขปัญหาด้านการปราบปรามยาเสพติด โดยกำหนดให้มีมาตรการพิเศษเพิ่มขึ้นจากมาตรการทางกฎหมายในปัจจุบัน บทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ มีทั้งที่เป็นกฎหมายสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติ และเกี่ยวเนื่องกับกฎหมายยาเสพติดและกฎหมายอื่น ๆ หลายฉบับ จึงเกิดประเด็นข้อกฎหมายที่ยังมีข้อถกเถียงกันในหมู่นักกฎหมายและผู้ปฏิบัติตามกฎหมายนี้ ทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติหน้าที่ อันอาจส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัย (ชูชาติ พูลศิริ, 2534: 130-134) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด โดยมาตรการทางกฎหมายดังต่อไปนี้

1. สืบเนื่องจากปัจจุบัน มีปัญหาในการพิจารณาความผิดฐานสมคบว่า ยังไม่สามารถกำหนดชี้ชัดลงไปให้ชัดเจนว่า อย่างไรจึงจะเป็นความผิดฐานสมคบหรือคบคิด หรือขอบเขตแห่งการคบคิดหรือสมคบอยู่ที่ใด จึงทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความลังเลในการใช้บทบัญญัติของกฎหมาย ดังกล่าว ดังนั้น จึงควรกำหนดให้มีกฎหมายอีกฉบับหนึ่งบัญญัติฐานความผิดขององค์กระอาชญากรรม และการรวมตัวของผู้กระทำความผิดไว้ให้ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อจะได้กำหนดลักษณะขององค์ประกอบความผิดฐานสมคบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้สืบเนื่องมาจากการนำเอามาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานคบคิดมาใช้ โดยเฉพาะเอาแบบอย่างมาจากกลุ่มประเทศระบบกฎหมายคอมมอนลอร์ อันได้แก่ สหรัฐ

อเมริกา หรืออังกฤษ โดยมีได้มีการศึกษาที่มาและความเป็นมาให้ละเอียดเพียงพอ จึงทำให้ ข้ามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญของกฎหมายไป นั่นก็คือ การกำหนดรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม หรือลักษณะของการรวมตัวเป็นองค์กรอาชญากรรม ดังกฎหมาย RICO (Recketeer Influenced and Corrupt Organization) ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งกฎหมายดังกล่าวแยกความผิดฐานสมคบออกจากความผิดฐานเป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ไว้เป็นฐานความผิดอีกฐานหนึ่งโดยเฉพาะ ระบุเอาไว้ชัดเจนว่าการรวมตัวกันเป็นองค์กรอาชญากรรมแบบใดเป็นมีความผิด ซึ่งจะทำให้การพิจารณาขอบเขตแห่งความผิดฐานสมคบคิดตามกฎหมายยาเสพติดมีความชัดเจนขึ้น

2. กำหนดให้มีมาตรการลงโทษผู้กระทำการปกปิด, ยักยัก, ถ้ายโอน แหล่งที่มาของรายได้ หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด (หรือที่ทราบกันดีว่าความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน “Money Laundering” ทั้งนี้ นอกจากจะเป็นการปราบปรามผู้สนับสนุนการทำความผิดยาเสพติดแล้ว ยังเป็นการแสดงถึง เจตนาปรามณ์ และปฏิบัติตามพันธกรณี ซึ่งจะเกิดขึ้นในอนาคต จากการเข้าเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ปี ค.ศ.1988 (Convention Against Llicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances) ไม่ว่าจะกำหนดไว้เป็นกฎหมายฉบับใหม่ หรือจะขยายให้มีขอบเขตของฐานความผิดครอบคลุมไปถึงลักษณะความผิดประเภทอื่น ๆ ก็ตาม

มาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินนี้ จะช่วยเสริมให้การปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติด มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยสามารถลงโทษผู้สนับสนุนผู้ค้ายาเสพติด ที่ช่วยในการปกปิด, ยักยัก, ถ้ายโอน แหล่งที่มาของรายได้หรือทรัพย์สินที่ผิดกฎหมาย ซึ่งกฎหมายในปัจจุบันไม่สามารถจะลงโทษได้

3. ควรให้มีการลงโทษ ผู้กระทำความผิดในทางแพ่งด้วย โดยกำหนดให้มีการรับทรัพย์สินทางแพ่งของผู้กระทำความผิด เช่น ในกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยไม่ขึ้นกับการดำเนินคดีทางอาญา แต่ถือว่าการดำเนินคดีต่อทรัพย์สินนั้น เพราะทรัพย์สินนั้นมีความผิดอยู่ในตัวของมันเอง, ซึ่งรัฐสามารถฟ้องทรัพย์สินนั้นเป็นจำเลยได้

อนึ่ง แม้ว่าระบบกฎหมายของประเทศไทย ซึ่งจัดอยู่ในระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย จะแตกต่างจากของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งจัดอยู่ในระบบกฎหมายจารีต (Common Law System) ก็ตาม แต่ก็น่าจะได้รับเอาแนวความคิดของระบบกฎหมายอื่น มาปรับใช้ระบบกฎหมายของไทยเราด้วย หากว่าแนวคิดนั้น สอดคล้องและไม่ขัดต่อการสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ ระบบกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกกำลังเคลื่อนเข้าหากัน เป็นยุค Unification Law อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อันเป็น

ผลให้การติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็วขึ้น ซึ่งการที่ระบบกฎหมายต่าง ๆ เคลื่อนเข้าหากันนี้ จะทำให้ประเทศต่าง ๆ ไม่มีการแบ่งแยกระบบกฎหมายออกจากกันโดยชัดเจนเช่นแต่ก่อน แต่จะกลายเป็นว่าประเทศหนึ่งอาจมีระบบกฎหมายที่ผสมผสานกัน ระหว่างระบบกฎหมายที่หลากหลายสกุลก็ได้ และต่อไปในอนาคต การอ้างความแตกต่างของสกุลกฎหมาย มาปฏิเสธไม่ยอมรับแนวคิดทางกฎหมายใหม่ ๆ คงจะลดน้อยลงและหมดไปในที่สุด

นอกจากนี้ ยังยอมรับกันอย่างกว้างขวางแล้วว่าคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่ง ซึ่งกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่อาจจะดำเนินการต่ออาชญากรรมดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ จึงควรจะมีมาตรการทางกฎหมายใหม่ ๆ ที่แตกต่างออกไปจากหลักกฎหมายปัจจุบัน มาปรับใช้กับความผิดในลักษณะนี้โดยเฉพาะ

โดยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงขอเสนอมาตรการลงโทษทางแพ่ง โดยวิธีการริบทรัพย์สินทางแพ่ง หรือการเรียกค่าปรับ มาปรับใช้กับความผิดในคดีอาชญากรรม ส่วนรูปแบบและกระบวนการพิจารณาในทางแพ่งนั้น จะเป็นไปในลักษณะใดหรือแบบใด ก็ควรจะได้พิจารณากันต่อไป แต่ในขั้นนี้ ผู้เขียนเชื่อมั่นว่า มีความเป็นไปได้สูงมากที่จะนำมาตราการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมมาบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

4. เห็นควรกำหนดให้มีการรายงานกระแสทางการเงิน โดยกำหนดให้ผู้ประสงค์จะโอนเงินออกนอกราชอาณาจักร ต้องรายงานการโอนเงินตราต่างประเทศ และสถาบันการเงิน หรือธนาคารพาณิชย์ ต้องรายงานการโอนเงินของลูกค้าย่อยที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดอันเป็นการโอนเงินภายในประเทศให้กับเจ้าพนักงานฝ่ายรัฐได้รับทราบ ทั้งนี้เพื่อให้การปราบปรามการฟอกเงิน ได้ผลอย่างชะงักงัน ซึ่งการรายงานกระแสการเงินนี้ จะช่วยให้บรรลู่วัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก จะช่วยให้การสืบสวนสอบสวนเป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยไม่ต้องขอข้อมูลทางบัญชีจากธนาคาร ประการที่ 2 จะช่วยให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีทางเลือกในการลงโทษ ผู้ละเมิดกฎหมาย เพราะการสืบสวนว่า ผู้ใดเพิกเฉยไม่ยื่นรายงานย่อมจะง่ายกว่าการสืบสวนว่ามีการโอนเงินที่ได้รับมาโดยผิดกฎหมายหรือมีการโอนเงินเพื่อวัตถุประสงค์ที่ผิดกฎหมาย หรือไม่ อนึ่งควรที่จะกำหนดด้วยว่าการเพิกเฉยไม่ยื่นรายงานจะมีความผิดทางกฎหมาย และผู้ที่ละเลยไม่ยื่นรายงานก็เป็นการส่อพิรุณให้เจ้าหน้าที่ ได้ทำการสืบสวนต่อไปได้อีกด้วย ประการสุดท้าย ก็คือเป็นการปราบหรือป้องกันกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย

แต่อย่างไรก็ตาม การวางข้อกำหนดดังกล่าวควรได้พิจารณากันอย่างรอบคอบ และระมัดระวังด้วย เนื่องจากอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการลงทุน หรือการดำเนินธุรกิจได้

5. กำหนดมาตรการพิเศษ ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่กระบวนการยุติธรรมอันได้แก่ พนักงานอัยการ หรือผู้พิพากษา ในการใช้ดุลพินิจ ดังต่อไปนี้

5.1 ต่อรองกับผู้ต้องหา เพื่อจะกันตัวผู้ต้องหานั้น เป็นพยานในคดี (Plea-bargaining) เช่น อาจจะไม่โทษหรือไม่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหานั้น

ทั้งนี้ เนื่องจากในคดีนั้น ขาดพยานหลักฐานสำคัญที่จำดำเนินคดีกับผู้ต้องหารายอื่นที่ร่วมกระทำความผิด หรือเพื่อให้พยานหลักฐานในคดีนั้นมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อนึ่ง แม้การต่อรองกับผู้ต้องหา จะได้กระทำกันอยู่บ้างก็ตาม แต่ดุลพินิจในการต่อรองส่วนใหญ่จะตกอยู่กับพนักงานสอบสวน ซึ่งในบางขณะพนักงานก็ใช้อำนาจต่อรองดังกล่าวไปในทางที่มี ชอบ อันไม่ทำให้เกิดผลดีต่อรูปคดี ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอให้มีมาตรการต่อรองกับผู้ต้องหา โดยให้กำหนดโทษไว้ด้วยหากผู้ต้องหาไม่ทำตามที่ได้ตกลงกัน และควรกำหนดไว้เป็นระเบียบปฏิบัติของศาลหรืออัยการ ให้มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการต่อรองกับผู้ต้องกาหรือจำเลยได้

5.2 ยกเว้นโทษให้แก่ผู้กลับใจ เนื่องจากการกำหนดโทษแต่ผู้กระทำความผิดอย่างรุนแรงโดยไม่มีการยกเว้นโทษ จะทำให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถถอนตัวออกจากองค์การอาชญากรรมได้ การยกเว้นโทษแก่ผู้กระทำความผิดไม่สามารถถอนตัวออกเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้กระทำความผิดถอนตัวออกจากขบวนการอาชญากรรม ซึ่งนอกจากจะเป็นการทำลายขบวนการแล้ว ยังจะเป็นผลดีต่อการสืบสวนติดตามของพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่จะอาศัยข้อมูลที่ได้จากบุคคลผู้กลับใจนั้น ไปขยายผลการสืบสวนเพื่อจะนำตัวบุคคลผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษต่อไป

6. ด้วยคดียาเสพติด เป็นคดีที่มีอิทธิพลทางการเงินแฝงอยู่สูงมาก เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดอาศัยอำนาจเงินมาใช้ประโยชน์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการกระทำความผิด ดังนั้น จึงน่าจะมีการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ เรียกรับผลประโยชน์จากผู้กระทำความผิด ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ควรจะมีมาตรการตรวจสอบจรรยาบรรณของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยอาจจะกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติ ตลอดทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเป็นผู้ตรวจสอบ และร้องเรียนได้ หากพบพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องอันเกิดจากการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น ๆ

7. ด้วยมาตรการปราบปรามต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นมาตรการใหม่ อาจก่อให้เกิดความสับสนและความไม่เข้าใจทั้งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และต่อประชาชนได้ ดังนั้น จึงควรเผยแพร่ความเข้าใจในมาตรการดังกล่าวให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ทั่วไปได้รับทราบ นอกจากนี้ ผู้เขียนขอเสนอให้ภาคเอกชน หรือองค์กรที่มีใช้รัฐบาล (NGO or Non-Government

Organization) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดกับภาครัฐบาลด้วย โดยภาคเอกชน หรือ NGO อาจจะให้การสนับสนุนทางการเงิน หรือช่วยเผยแพร่แนวคิด และความเข้าใจในการปราบปรามยาเสพติด หรืออาจจะเป็นเบาะแสของข่าวสารข้อมูลก็ได้

ท้ายที่สุดนี้ จากการที่ผู้เขียนได้คลุกคลีกับปัญหายาเสพติดและการแก้ปัญหายาเสพติด มาโดยตลอดกว่า 20 ปี ผู้เขียนตระหนักดีว่า ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ร้ายแรงและส่งผลกระทบต่อประชาชน สังคม และประเทศโดยรวม และนับวันยิ่งทวีความรุนแรงและขยายตัวไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน น่าจะเอาใจใส่ต่อปัญหายาเสพติดให้เข้มแข็งและจริงจังมากขึ้นกว่าเดิม และควรทำความเข้าใจว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาระดับประเทศ ไม่ใช่เป็นเพียงปัญหาที่เกิดขึ้นในเฉพาะครอบครัวหรือชุมชนท้องถิ่น เท่านั้น หากต่างฝ่ายยังคงคิดในลักษณะนั้น ต่อให้เราเฝ้ามาตรการในการแก้ไขปัญหาดีเพียงใดก็ตาม ก็ย่อมไม่สามารถเอาชนะต่อปัญหาดังกล่าวได้เนื่องจากขาดความร่วมมือร่วมใจ ตรงกันข้าม หากทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงสภาพความรุนแรงของปัญหาดังกล่าวแล้วและพร้อมในกันร่วมแก้ไขปัญหา ก็เชื่อมั่นว่า ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยจะลดน้อยลงและหมดไปจากประเทศไทยในที่สุด

ชื่อโครงการวิจัย การนำมาตรการบำบัดรักษาเป็นกลยุทธ์ในการปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนเพื่อความมั่นคงของชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัย

พล.ต.ต.คมกฤช พัฒนพงศ์พานิช

ผู้บังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด 1

กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด กรมตำรวจ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร

ภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 4

ปีที่ทำการวิจัย

พ.ศ. 2534-2535

ประเภทงานวิจัย

การปราบปราม

การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องต่อการใช้แนวคิด การนำมาตรการบำบัดรักษา มาเป็นกลยุทธ์ในการปราบปรามแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานตามใช้แนวคิด การนำมาตรการบำบัดรักษามาเป็นกลยุทธ์ในการปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจการสุ่มตัวอย่างประชากร 3 กลุ่ม

1. กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจปราบปรามยาเสพติดเมืองพัทยา เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เขตเมืองพัทยา บางละมุง แพทย์พยาบาลและเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลบางละมุง รวม 115 คน
2. กลุ่มผู้ติดยาสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาที่หน่วยปราบปรามยาเสพติดเมืองพัทยา จำนวน 55 คน สุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ (25% ของจำนวน 214 คน)
3. กลุ่มประชาชนในท้องที่และมีสมาชิกในครอบครัวติดยาเสพติดและมารับการบำบัดรักษาในโครงการ จำนวน 53 ราย (จาก 55 ราย แต่ 2 รายไม่มีญาติ)

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แนวสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้ (คมกฤช พัฒนพงศ์พานิช, 2535: ง-จ)

จากการศึกษาวิจัย ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ผู้บำบัด และญาติผู้บำบัด ต่างเห็นด้วยต่อการนำมามาตรการบำบัดรักษาเป็นกลยุทธ์ในการปราบปรามแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน และเห็นควรนำมาตรการนี้ไปใช้ในชุมชนที่มีการแพร่ระบาดต่อไป การดำเนินงานในลักษณะนี้จึงเป็นการใช้มาตรการบำบัดรักษาเป็นมาตรการนำเสริมด้วยมาตรการปราบปราม เป็นการผสมผสานมาตรการเข้าด้วยกัน เป็นการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ได้ผลรูปแบบหนึ่ง แต่การดำเนินการยังเป็นโครงการทดลอง ในการปฏิบัติงานมีปัญหาอุปสรรค และข้อขัดข้อง กล่าวคือยังขาดบุคลากร สถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น บุคลากรที่ทำหน้าที่ปราบปรามได้มาช่วยงานบำบัดรักษา สถานที่ใช้ในการบำบัดรักษาที่เป็นสัดส่วนแยกออกจากหน่วยปราบปราม และงบประมาณที่จัดสรรเพื่อการนี้ ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานได้ผล เนื่องเพราะการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยปราบปราม และฝ่ายบำบัดรักษาที่สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสนับสนุนจากประชาชน และญาติของผู้บำบัด หน่วยงานเอกชน และเมืองพัทยา ที่ศรัทธาและเห็นประโยชน์ ประกอบกับความตั้งใจของเจ้าหน้าที่ ทำให้งานดำเนินการสำเร็จได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

เพื่อให้โครงการนี้ดำเนินการต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยเหนือระดับผู้กำหนดนโยบาย หรือ ป.ป.ส. ควรมีการกำหนดบทบาทและแนวทางในการปฏิบัติ การประสานงาน ตลอดจนจัดสรรงบประมาณ สถานที่ผู้รับการบำบัดรักษา เครื่องมือเครื่องใช้ ยาที่ใช้ในการบำบัดรักษาและยาอื่น ๆ ที่จำเป็น รวมทั้งแยกบุคลากรที่ทำหน้าที่ปราบปรามออกจากกัน และบุคลากรที่ทำหน้าที่ช่วยบำบัดรักษาจะต้องเป็นผู้สมัครใจ ตั้งใจที่จะทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้ติดยา โดยเฉพาะอีกด้วย อนึ่ง มาตรการลักษณะนี้เป็นการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบผสมผสาน ด้วยการลดอุปสงค์และอุปทาน ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนลดลง หากมีการนำไปใช้ในชุมชนลดลง หากมีการนำไปใช้ในชุมชนอื่น ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด ควรมีการศึกษาภูมิหลังประชากรในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งเลือกบุคลากรที่จะปฏิบัติแล้วย่อมจะทำให้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนบรรเทาเบาบางลง ย่อมส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของชาติด้วย

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ (คมกฤช พัทธน์พงศ์พานิช, 2535: 180-181)

1. บุคลากรที่มาปฏิบัติงานในด้านการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ทางด้านการบำบัดรักษา ควรแยกออกจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปราม เพื่อมิให้ฝ่ายตรงข้ามรู้จักตัว และเพื่อความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่

สำหรับบุคลากรที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือด้านการบำบัดรักษา ควรเป็นผู้ที่สมัครใจ ตั้งใจที่จะทำงาน เพื่อช่วยเหลือผู้ติดยา อีกทั้งต้องเป็นคนที่มีความเสียสละและซื่อสัตย์

2. สถานที่สำหรับผู้รับการบำบัดรักษาควรที่จะดำเนินการจัดหาเป็นการถาวร ควรมีการจัดยานพาหนะเพิ่มและจัดหาอุปกรณ์ด้านเตียง เสื้อผ้า และเครื่องครัว และเครื่องใช้ประจำสำนักงานและควรมีการของบประมาณสำหรับยาที่ใช้ในการบำบัดรักษา

3. ควรมีงบประมาณสำหรับเจ้าหน้าที่และบุคลากรทางการแพทย์ที่มาให้การบำบัดรักษา และดูแลสุขภาพของผู้รับการบำบัดรักษาและจัดสรรงบประมาณ ยา, น้ำมันเชื้อเพลิง, ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าโทรศัพท์

4. ในการดำเนินงานด้านบำบัดรักษาของโครงการ เป็นชั้นถอนพิษยา ควรมีการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ผู้ที่รักษาครบชั้นถอนพิษยาแล้ว อาจเป็นการดำเนินการเองหรือส่งต่อไปยังสถานฟื้นฟูสมรรถภาพ

5. ในระหว่างที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดชั้นถอนยานั้น ควรมีการฝึกอาชีพให้ผู้รับการบำบัด เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ในอาชีพเมื่อออกจากสถานบำบัดจะได้มีอาชีพเลี้ยงดูตนและครอบครัว

6. ในระหว่างทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดชั้นถอนยานั้น ควรมีการนิมนต์พระหรือนักบวช มาเทศน์สั่งสอนแก่ผู้รับการบำบัด อย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการพัฒนาจิตใจของผู้รับการบำบัด

7. ในระหว่างทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาชั้นถอนยา ควรมีนักสังคมสงเคราะห์มาให้คำแนะนำแก่ผู้ติดยาเสพติดเป็นครั้งคราว อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง หรือพร้อมกับแพทย์ที่มาตรวจสุขภาพ เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ ให้กำลังใจแก่ผู้รับการบำบัดรักษา หรือครอบครัวผู้รับการบำบัดรักษา ตลอดจนเยี่ยมบ้านผู้เสพติดที่รักษาครบชั้นตอนไปแล้ว เพื่อช่วยแก้ไขปัญา

8. หน่วยเหนือระดับผู้กำหนดนโยบาย หรือป.ป.ส. ควรมีการกำหนดนโยบาย บทบาท และแนวทางปฏิบัติ แนวทางการประสานงานระหว่างหน่วยงานปราบปรามและบำบัดรักษา

9. มาตรการลักษณะนี้เป็นการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบผสมผสาน ด้วยการใช้มาตรการบำบัดรักษาเป็นมาตรการนำ หากมีการนำไปใช้ในชุมชนอื่นที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด ควรมีการศึกษาภูมิหลังของประชากรในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งต้องเลือกบุคลากรที่จะปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนบรรเทาเบาบางลง ย่อมส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติด้วย

ชื่อโครงการวิจัย	การประเมินโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติด 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ผู้วิจัย	ดลมนรรัตน์ บากา และคณะ วิทยานิพนธ์อิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ. 2535
ประเภทงานวิจัย	นโยบาย (การประเมินโครงการ)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อประเมินผลโครงการ 8 โครงการที่รัฐบาลอนุมัติงบประมาณ 3,438,500 บาท เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศึกษาผลกระทบของโครงการต่อประชาชนเยาวชน ผู้นำศาสนา และผู้นำท้องถิ่นทั้งในพื้นที่ที่ระบาดรุนแรง และพื้นที่ที่ระบาดเบาบาง

โครงการต่าง ๆ 8 โครงการ คือ

1. โครงการชุมชนป้องกันปราม
2. โครงการเยาวชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันยาเสพติด
3. โครงการประชาสัมพันธ์และปฏิบัติการจิตวิทยา
4. โครงการรณรงค์สัจจรต่อต้านยาเสพติด
5. โครงการรวบรวมข่าวสาร
6. โครงการนิเทศการดำเนินงานด้านการปราบปรามยาเสพติด
7. โครงการปราบปรามการแพร่ระบาดรายย่อย
8. โครงการปราบปรามการค้ายาเสพติดระดับกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการต่าง ๆ ดังกล่าวได้ดำเนินการระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2534 หลังจากเสร็จสิ้นโครงการผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาคใต้ สงขลา ได้ประสานงานกับผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อประเมินโครงการทั้งแปด โดยประเมินในภาพรวม มิได้แยกประเมินแต่ละโครงการแต่อย่างใด ด้วยมีเวลาและงบประมาณจำกัด

ในการวิจัยประเมินผลในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เลือกประชากรตัวอย่างจาก 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่าง 533 ราย เป็นประชาชนในพื้นที่ระบาดรุนแรง 112 ราย พื้นที่ระบาดเบาบาง 67 ราย

เยาวชนในพื้นที่ระบาดรุนแรง 96 ราย พื้นที่ระบาดเบาบาง 48 ราย ผู้นำศาสนาในพื้นที่ระบาดรุนแรง 85 ราย ในพื้นที่ระบาดเบาบาง 26 ราย ผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ระบาดรุนแรง 72 ราย พื้นที่ระบาดเบาบาง 27 ราย

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

สรุปสถานการณ์ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

กลุ่มประชากรเป้าหมายทุกกลุ่มในพื้นที่ระบาดรุนแรงยอมรับว่าหมู่บ้านของตนเองมีการแพร่ระบาดอย่างแรงและประชากรในพื้นที่ระบาดเบาบาง ส่วนใหญ่ก็ยอมรับว่ามีการระบาดของยาเสพติด แต่ก็มีไม่มากอยู่ในระดับต่ำ

การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติดของทางราชการ ประชากรส่วนใหญ่ทราบจากวิทยุและโทรทัศน์ แต่ส่วนใหญ่ก็เห็นว่าการเข้าถึงประชาชนของการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดยังอยู่ในระดับต่ำ ทั้งในพื้นที่ระบาดรุนแรงและในพื้นที่ระบาดเบาบาง อีกทั้งการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล ก่อนจะมีโครงการก็อยู่ในระดับกลาง คือไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แต่ก็ไม่ล้มเหลวโดยสิ้นเชิง

ผลของการประเมินโครงการในครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

1. ประชากรทุกกลุ่มส่วนใหญ่ไม่เคยได้ยินชื่อโครงการทั้งแปดมาก่อน ส่วนมากไม่เคยเข้าร่วมโครงการ โดยการเข้ารับการอบรม
2. กลุ่มประชากรส่วนมากไม่ได้เข้ารับการอบรม จึงไม่เผยแพร่ต่อ แต่บางส่วนที่ได้เข้ารับการอบรมก็ได้เผยแพร่บ้าง โดยการพูดคุยกับประชาชน ชี้แจงในที่ประชุม และอ่านคู่มือในวันศุกร์
3. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการทั้งแปด เห็นว่าควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป
4. ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนามีส่วนในการทำให้การเสพและการจำหน่ายสารเสพติดให้ลดลง โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่นมีส่วนในการปราบปรามด้วย
5. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าขณะนี้การจำหน่ายและการเสพยาเสพติดในพื้นที่ของตนได้ลดลง และการจับกุมผู้เสพ ผู้จำหน่ายยาเสพติดอยู่ในอัตราที่สูง
6. กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าในอนาคตถ้าทางราชการมีโครงการเช่นนี้ต่อเนื่องกันไป การแพร่ระบาดของยาเสพติด คงจะลดลงอย่างแน่นอน

สำหรับด้านการเสพและการจำหน่ายหลังโครงการทั้งแปดนั้น จะเห็นได้ว่าผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนา มีส่วนในการทำให้การเสพและการจำหน่ายลดลง โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่นมี

ส่วนในการปราบปรามและแจ้งชื่อให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่ ส่วนประชาชน เยาวชน ผู้นำศาสนาไม่กล้าที่จะแจ้งชื่อผู้ค้ายาเสพติด เพราะกลัวความไม่ปลอดภัยในชีวิต

สำหรับการเตือนเพื่อนบ้าน เมื่อทราบว่าเพื่อน ๆ ติดยาเสพติด ส่วนใหญ่ยอมเชื่อฟังและยอมรับโดยเฉพาะถ้าผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนาเป็นผู้เตือน ประชาชนจะเชื่อฟังมาก

สำหรับความสำเร็จในการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ บางกลุ่มเห็นว่าได้ผล แต่บางกลุ่มเห็นว่าไม่ได้ผล สำหรับสาเหตุของการปราบปรามไม่ได้ผลก็คือ:-

1. ไม่ปราบปรามอย่างจริงจัง
 2. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำศาสนา
 3. เจ้าหน้าที่ขายเอง ค้าเอง และบางคนรับสินบน
 4. ญาติมิตรของเจ้าหน้าที่เป็นผู้ค้า เจ้าหน้าที่ไม่กล้าจับ
- ส่วนที่ว่าได้ผลนั้น ก็มีวิธีการปราบ ดังนี้:-

1. ปราบปรามอย่างจริงจัง ไม่เห็นแก่ญาติสนิทมิตรสหาย
2. ร่วมมือกับประชาชน ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำศาสนา
3. จับผู้ค้า และผู้เสพ

สำหรับรูปแบบที่เหมาะสมในการที่ป้องกัน ปราบปรามการระบาดของยาเสพติด ได้แก่:-

1. อบรมเยาวชนโดยตรง เพราะเป้าหมายหลักในการป้องกันและปราบปราม คือ ผู้เสพ ซึ่งเป็นเยาวชน

2. อบรมพ่อ-แม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ควบคุมดูแลบุตรหลาน
3. อบรมผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่น เพื่อขยายผลให้การอบรมแก่เยาวชนต่อไป

สำหรับแนวโน้มในอนาคต กลุ่มประชากรเป้าหมายทั้งสองพื้นที่เห็นว่า ถ้าทางราชการมีโครงการเช่นนี้ต่อเนื่องกันไป การแพร่ระบาดของยาเสพติดคงจะลดลงอย่างแน่นอน ถึงแม้ว่าในปัจจุบันการแก้ไขปัญหายาของรัฐบาลยังอยู่ในระดับต่ำ ตามทัศนคติของกลุ่มในพื้นที่ระดับรุนแรง แต่ในพื้นที่ระดับเบาบางเห็นว่าได้ผลในระดับปานกลาง

จึงอาจสรุปได้ว่า โครงการทั้งแปดควรดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

1. ควรอบรมเยาวชนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักให้ทั่วถึง โดยมอบให้ผู้นำศาสนา และผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ประสานงานร่วมกัน

2. ควรให้วิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันทางศาสนาอิสลามเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการเสพยาเสพติด เช่น คณะกรรมการอิสลาม อาจารย์จากวิทยาลัยอิสลาม ม.สงขลานครินทร์
3. ควรดำเนินการโครงการทั้งแปดต่อไปอย่างต่อเนื่อง
4. ควรจัดทำแผนปฏิบัติการระยะยาว 5 ปี
5. ควรมีการประเมินโครงการทุกโครงการ ประเมินแบบครบวงจร จนสามารถชี้ได้ว่างบประมาณที่ลงทุนนั้นคุ้มค่าหรือไม่
6. ควรให้ผู้นำศาสนาเผยแพร่ในมัสยิด หรือสุเหร่าโดยการอ่านคุฏบะฮ์ หรือการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในคราวสอนศาสนาแก่ชาวบ้าน
7. ผู้นำท้องถิ่นต้องมีความเด็ดขาดในการป้องกันและปราบปราม
8. ควรประเมินผลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตชด. ฯลฯ ที่เข้าร่วมปฏิบัติงานในโครงการทั้งแปด จะทำให้การประเมินผลสมบูรณ์มากขึ้น

ชื่อโครงการวิจัย	การศึกษาและสำรวจสภาพปัญหาสาเหตุติดในกรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัย	กองวิชาการและวางแผน สำนักงาน ป.ป.ส.
ปีที่ทำการวิจัย	พ.ศ. 2535
ประเภทงานวิจัย	ความรู้ทั่วไป (สภาพปัญหา)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพปัญหาสาเหตุติด และปัญหาอาชญากรรม รวมทั้งทราบถึงทรัพยากรในเขตกรุงเทพมหานครกับแก้ไขปัญหายาเสพติด

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และกำหนดศึกษาเฉพาะเขตในกรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ทำการติดต่อประสานงานกับเขตเพื่อติดต่อกับผู้นำชุมชนแออัดและคณะกรรมการชุมชนแออัด
2. สร้างแบบสอบถาม
3. นัดประชุมผู้นำชุมชนแออัดและคณะกรรมการชุมชนแออัด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึง
 - (1) สภาพทางภูมิศาสตร์ ประชากร การปกครอง สาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคมในเขตกรุงเทพมหานคร
 - (2) สภาพปัญหาสาเหตุติด และปัญหาอาชญากรรมในเขตกรุงเทพมหานคร
 - (3) ข้อมูลประกอบแนวทางในการวางแผนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานคร และประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่นที่มีสภาพคล้ายคลึงกัน

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

คณะวิจัยได้เสนอบทสรุปไว้ดังต่อไปนี้

กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ประมาณ 1,569 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 5,716,779 คน แบ่งการปกครองพื้นที่ออกเป็นเขตต่าง ๆ ทั้งหมด จำนวน 24 เขต มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ จำนวน 7,156 คน

ในเรื่องของสถาบันทางศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ของกรุงเทพมหานคร นับถือศาสนาพุทธ ส่วนศาสนาอื่น เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่น ๆ มีผู้นับถือจำนวนไม่มาก ดังจะเห็นได้ว่าสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของศาสนาพุทธ หรือจำนวนวัดทางพระพุทธศาสนามีจำนวนมากถึง 429 วัด มีสถาบันทางพุทธศาสนา จำนวน 115 แห่ง ส่วนมัสยิดศาสนาอิสลามและโบสถ์คริสต์ศาสนา มีจำนวน 153 และ 22 แห่ง ตามลำดับ

สถาบันการศึกษา กรุงเทพมหานครเป็นที่รวมทางการศึกษาที่สำคัญ ทั้งที่สังกัดภาครัฐบาลและภาคเอกชน เนื่องจากกรุงเทพมหานครประกอบไปด้วยสถานศึกษาจำนวนมาก และมีหลายระดับตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต่าง ๆ เหล่านี้ มี 1,270 แห่ง มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้นประมาณ 530,778 คน จำนวน ครู-อาจารย์ประมาณ 31,315 คน

สภาพทางสาธารณสุข กรุงเทพมหานครมีศูนย์บริการสาธารณสุข โรงพยาบาล คลินิก ทั้งของภาครัฐบาลและเอกชน รวมทั้งหมดประมาณ 2,274 แห่ง กระจายอยู่ทั่วไปตามเขตต่างๆ ถึงแม้จะพบว่าในบางเขตของกรุงเทพมหานคร มีเพียงศูนย์บริการสาธารณสุขไว้คอยให้บริการประชาชนโดยไม่มีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ไว้บริการ แต่เนื่องจากการคมนาคมสะดวก ประชาชนในเขตต่าง ๆ เหล่านั้น จึงสามารถไปใช้บริการของโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในเขตใกล้เคียงได้หลายแห่ง

สภาพทางเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่มีสภาพความเป็นอยู่ในลักษณะของชุมชนเมืองที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านที่พักอาศัย แหล่งอุตสาหกรรม รวมทั้งสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สถานประกอบการซึ่งเป็นกลไกที่เกี่ยวข้อง และเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงสภาวะทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

- โรงงานอุตสาหกรรม	12,485	แห่ง
- ตลาดสด	158	แห่ง
- ภัตตาคาร	1,049	แห่ง
- ปั้มน้ำมัน	275	แห่ง
- โรงรับจำนำ	19	แห่ง
- แฟลต	74	แห่ง
- คอนโดมิเนียม	13	แห่ง
- โรงแรม	269	แห่ง
- ธนาคาร	452	แห่ง

มูลนิธิ กรุงเทพมหานครมีมูลนิธิ ซึ่งทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน เป็นจำนวนมากถึง 1,517 แห่ง

สถานเริงรมย์ กรุงเทพมหานครมีสถานบันเทิงเริงรมย์ กระจายอยู่ทั่วไปตามเขตต่าง ๆ ซึ่งสถานบันเทิงเริงรมย์ต่าง ๆ มีดังนี้

- โรงภาพยนตร์	75	แห่ง
- อาบ อบ นวด	84	แห่ง
- คาเฟ่ คอฟฟี่ชอป ไนต์คลับ	56	แห่ง
- ดิสโก้เธค	17	แห่ง
- โบว์ลิง	2	แห่ง

แหล่งพักผ่อนหย่อนใจ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจของรัฐบาล ที่ประชาชนสามารถเข้าไปใช้บริการ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ได้แก่ สวนสาธารณะและสวนหย่อมต่าง ๆ ซึ่งมีจำนวนประมาณ 29 แห่ง ส่วนสถานพักผ่อนหย่อนใจที่เป็นของเอกชน ซึ่งเก็บค่าใช้จ่ายบริการ เช่น สนามเบดมินตัน มีจำนวน 12 แห่ง สนามเทนนิส จำนวน 6 แห่ง สระว่ายน้ำ 7 แห่ง และสนามฝึกกอล์ฟ จำนวน 1 แห่ง

จะเห็นได้ว่า กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่เป็นศูนย์กลางในทุก ๆ ด้านไม่ว่า อุตสาหกรรมการพาณิชย์ การคมนาคม การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม การศึกษาระดับสูง ตลอดจนการแพทย์ และการบริการอื่น ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีการเจริญเติบโต และขยายตัวอย่างรวดเร็ว กลายเป็นแหล่งดึงดูดคนให้เข้ามาแสวงหางานทำ แสวงหาความสะดวกสบายต่าง ๆ เกิดการอพยพจากชนบทเข้าสู่เมือง ประชากรทวีจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็วและเมื่อประชากรเพิ่มจำนวนมากขึ้น ปริมาณความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีมากขึ้นจนเกินกว่าองค์กรของสังคมเมืองจะสามารถสร้างงานหรือบริการขั้นพื้นฐานให้ได้อย่างเพียงพอ ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา คือ การขาดแคลนสาธารณูปโภค ปัญหาการว่างงาน และการมีงานทำไม่เหมาะสม ปัญหาการให้บริการสังคมด้านต่าง ๆ ไม่เพียงพอ เช่น การแพทย์ อนามัย การศึกษา เป็นต้น ปัญหาการอยู่อาศัยในชุมชนแออัด ปัญหาผู้สัญจรเร่ร่อนไม่มีแหล่งพำนักถาวร ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาอื่น ๆ

ปัญหาชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร พบว่า ชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครมีเป็นจำนวนมาก แต่ชุมชนแออัดที่จดทะเบียนถูกต้องตามระเบียบของกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 279 แห่ง มีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 505,226 คน จำนวนครัวเรือนประมาณ 69,816 ครัวเรือน ชุมชนแออัดเหล่านี้ เมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ทั้งในชุมชนแออัดและบริเวณโดยรอบ เนื่องมาจากลักษณะที่อยู่อาศัยมีสภาพไม่ถูกสุขลักษณะ สภาพบ้านเรือนโดย

ทั่วไปเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น หรือ ชั้นเดียว หรือเป็นห้องแถวไม่ปลูกติด ๆ กันไม่เป็นระเบียบ ส่วนใหญ่สภาพทรุดโทรม ปลูกสร้างกันอยู่อย่างหนาแน่นบนที่ดินของเอกชนที่ของวัดและที่ของรัฐบาล เช่น กรมธนารักษ์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ การรถไฟ เป็นต้น ภายในชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีไฟฟ้า น้ำประปา และระบบการระบายน้ำ จึงทำให้มีปัญหาน้ำท่วมขังบริเวณใต้ถุนบ้าน หรือบริเวณทั่ว ๆ ไป สงกคลื่นเหม็นรบกวน เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง นอกจากนี้ในชุมชนแออัด ยังมีปัญหาด้านการกำจัดขยะมูลฝอย เนื่องจากประชาชนไม่มีที่ทิ้งขยะเป็นสัดส่วน และขาดการดูแลจากรัฐ ในการเก็บขยะอย่างสม่ำเสมอ ส่วนสภาพทางเดินภายในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นสะพานไม้ แผ่นปูนมีบางแห่งที่มีทางเดินเป็นคอนกรีต ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการปรับปรุงโดยการเคหะแห่งชาติ ประชาชนในชุมชนแออัดเหล่านี้ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้างและมีฐานะค่อนข้างยากจน

สภาพปัญหายาเสพติด จากการสำรวจสภาพปัญหายาเสพติดในชุมชนแออัดที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบของกรุงเทพมหานคร พบว่า ยังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดต่าง ๆ อยู่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนแออัดเป็นพื้นที่ที่ยังขาดการจัดระบบสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม บ้านเรือนปลูกติด ๆ กัน มีทางเดินทางแยกต่าง ๆ ติดต่อกันเป็นจำนวนมาก ทำให้มีความสะดวกในการซุกซ่อนส่งมอบยาเสพติด ตลอดจนลักลอบเสพยาเสพติด

ยาเสพติดที่พบว่ามี การแพร่ระบาดมาก ได้แก่ เฮโรอีน กัญชา และสารระเหย โดยเฉพาะกัญชาจะมีแพร่ระบาดในเกือบทุกชุมชน จำนวนผู้ติดยาเสพติดทั้งหมดประมาณ 1,985-2,218 คน ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 11-30 ปี กลุ่มผู้ติดยาเสพติดเหล่านี้ จะทำการมั่วสุมกันบริเวณทั่วไปภายในชุมชน ซึ่งกลุ่มผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ในพื้นที่หรือในชุมชนที่มีการค้ายาเสพติดด้วยแล้ว มักจะก่อความเดือดร้อนให้แก่ชุมชน โดยการ ลักเล็กขโมยน้อย จี้ปล้น วิว่งราวทรัพย์ ทำตัวเป็นบุคคลอันธพาล ก่อการทะเลาะวิวาท และส่งเสียงดังรบกวนในยามวิกาล ส่วนกลุ่มผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ในชุมชนที่ไม่มีการค้ายาเสพติด มักจะไม่ก่อความเดือดร้อนให้แก่ชุมชน สำหรับผู้ค้ายาเสพติดมีจำนวนประมาณ 406-459 คน ยาเสพติดที่ค้าส่วนใหญ่จะเป็นยาเสพติดประเภท เฮโรอีน กัญชา และสารระเหย

สภาพปัญหาอาชญากรรม งานสถิติคดีอาญาที่รวบรวมได้จากสถานีตำรวจนครบาลต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร พบว่า ในรอบปี 2530 มีคดีอาญาเกิดขึ้นทั้งหมด จำนวน 90,488 คดี ส่วนใหญ่เป็นคดีความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ รองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการพนัน และคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ตามลำดับ ในส่วนของคดีความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พบว่าคดีที่ถูกจับมากที่สุด คือ คดีความผิด